

BHOLANATH COLLEGE MAGAZINE

ভোলানাথ মহাবিদ্যালয় আলোচনী

52nd Issue :: Session : 2012-13

Prof.-in-charge
Noor Hussain

Editor
Antu Kunda

ভোলানাথ মহাবিদ্যালয় আলোচনী

৫২তম সংখ্যা

তত্ত্বাবধায়ক অধ্যাপক
নুসর হুছেইন

সম্পাদক
ওস্তা বুণ্ডু

শুভেচ্ছা বাণী

নামনি অসমৰ ঐতিহ্যমণ্ডিত শিক্ষানুষ্ঠান ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়ৰ ২০১৩-২০১৪ শিক্ষাবৰ্ষৰ আলোচনীখনি অচিৰে প্ৰকাশ হ'ব বুলি জানিবলৈ পাই অতিকৈ আনন্দিত হৈছোঁ।

ভাষা, সাহিত্য, সংস্কৃতি হ'ল এটা জাতিৰ আত্ম প্ৰকাশৰ মূল চাবি-কাঠি। এই ভাষা, সাহিত্য, সংস্কৃতিৰ সু-প্ৰকাশ ঘটে সাহিত্য, আলোচনী তথা গ্ৰন্থত। সেয়ে গ্ৰন্থ-আলোচনীক জাতিৰ দাপোণ বুলি কোৱা হয়। সমাজ জীৱনৰ সুখ-দুখ, ব্যাথা-বেদনা, হাঁহি-কান্দোনেৰে ভৰা নিৰ্মোহ প্ৰতিচ্ছবি এখনি ইয়াত প্ৰতিফলিত হয়।

ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়ৰ বছৰেকীয়া মুখপত্ৰখিনিয়ে নামনিৰ জনজীৱনৰ জলন্ত সমস্যা বিলাক সঠিকভাৱে তুলি ধৰিব বুলি আশা কৰিব পাৰি। আলোচনীখনৰ সু-শীতল ছাঁপোহৰত মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্মযোগী শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী, ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে বিদ্যায়তনিক দিশৰ লগতে ভাষা, শিল্প, সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ ক্ষেত্ৰত নতুন চিন্তাৰ বাট মুকলি কৰিবলৈ নিশ্চয় সক্ষম হ'ব।

মহাবিদ্যালয় আলোচনীখনৰ দীৰ্ঘায়ু কামনা কৰাৰ লগতে ইয়াৰ উদ্যোক্তাসকলৰ প্ৰতি শুভেচ্ছা আৰু আন্তৰিক অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

জয়তু ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়।

গেহিজুদ্দিন শ্বেখ

৩০/১০/২০১৪ ইং

অধ্যক্ষ, ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়

ধুবুৰী

কৰ্মৰত অৱস্থাত ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়ৰ উপাধ্যক্ষা
শ্ৰীমতী পদুমী কলিতা

অধ্যক্ষৰ ঘোষণা পৰা —

মানব জাতিৰ উৎকৰ্ষ সাধনৰ মূল চাবি-কাঠি হ'ল শিক্ষা। শিক্ষাই দেশ গঢ়ে, জাতি গঢ়ে, সমাজ গঢ়ে। শিক্ষাৰ জ্ঞান উদ্দীপ্ত সন্ধানী জোৰডাল হাতত লৈ যুগে যুগে মানুহে সমাজ জীৱন পোহৰাই তোলাৰ প্ৰচেষ্টা অব্যাহত ৰাখিছে। যি জাতি, যি দেশ শিক্ষা-দীক্ষাত বেছি অগ্ৰগণীয়, সেই জাতি জ্ঞান অন্বেষণ, চিন্তা-চেতনাৰ ক্ষেত্ৰত বেছি অগ্ৰগতি লাভ কৰে। দেশৰ অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ ক্ষেত্ৰতো এই দেশবিলাকে সমগ্ৰ বিশ্বৰ ভিতৰত ওকত জিলাকা সাফল্য অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। ইজিপ্ত, চীন, জাপান, গ্ৰেট ব্ৰিটেন, ৰাছিয়া, ফ্ৰান্স, জাৰ্মানি, আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰ আদি দেশে বিজ্ঞান-প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ ক্ষেত্ৰত বিগত বছৰ বিলাকত সাফল্য অৰ্জন তাৰ মূলতে আছে শিক্ষা।

বিশ্বৰ অন্যতম উন্নয়নশীল দেশ ভাৰতবৰ্ষত শতকৰা এক শতাংশ লোক এতিয়াও শিক্ষিত হ'ব পৰা নাই। কেৰেলা, মিজোৰাম, পশ্চিমবঙ্গ আদি কেইখনমান ৰাজ্য বাদ দি বাকী ৰাজ্যবিলাকৰ এক চতুৰ্থাংশতকৈও অধিক লোক এতিয়াও নিৰক্ষৰ হৈ আছে। উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ অন্যতম ৰাজ্য অসম মূলুকত শিক্ষাৰ হাৰ দুখলগাকৈ অতি কম। অসমৰ অন্যতম জিলা ধুবুৰীৰ শিক্ষাৰ প্ৰতিচ্ছবিখনে আজি আমাক চিন্তিত কৰি তুলিছে। জিলাৰ দুই পঞ্চমশতকৈ অধিক লোক নিৰক্ষৰতা-অজ্ঞানতাৰ মাজত নিমজ্জিত হৈ আছে। কৰ্মসংস্থান, আৰ্থ-সামাজিক উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰতো অনুৰূপ অবস্থা পৰিলক্ষিত হৈছে।

এই কৰুণ পৰিস্থিতিৰ পৰিসমাপ্তি ঘটাবলৈ হ'লে অগ্ৰগণীয় অংশ বিশেষকৈ সমাজৰ শিক্ষিত মানুহখিনি মাৰবান্ধি আঙুৰাই আহিব লাগিব। মানুহ গঢ়াৰ সামাজিক দায়বদ্ধতা কান্ধ পাতি লৈ অনাখৰি মানুহখিনিৰ মাজত সোমাই যাব লাগিব। তেওঁলোকৰ সুখ-দুখৰ লগত একাকাৰ হৈ অজ্ঞ-নিৰক্ষৰ মানুহখিনিক শিক্ষিত কৰাৰ কামত আত্মনিয়োগ কৰিব লাগিব। বিদ্যালয়ৰ শিক্ষক সকলে 'মিড-ডে-মিল'ত অযথা সময় নষ্ট নকৰি ভৱিষ্যত প্ৰজন্মৰ জীৱন গঢ়াৰ কামত মনোনিবেশ কৰিবলৈ আমাৰ অনগ্ৰসৰ সমাজখন বাককৈয়ে উপকৃত হ'ব। মহাবিদ্যালয়ৰ স্তৰতো শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু মহিলা সমাজে এই ক্ষেত্ৰত তৎপৰতা হাতত ললে ধুবুৰী জিলাখনত আমি অসমৰ ভিতৰতে এখন ওকত জিলাকা, অগ্ৰগণীয় শিক্ষিত জিলা হিচাপে নিশ্চয় ৰূপান্তৰিত কৰিবলৈ সক্ষম হ'ম।

ইয়াৰ বাবে লাগিব জিলাখনৰ মানুহখিনিৰ প্ৰতি বিশ্বাস, ভালপোৱা, যি ভালপোৱাই আগত দিনত সমাজ উত্তৰণৰ হাতিয়াৰ হিচাপে কাম কৰিব।

ড°অহিজুদ্দিন শ্বেখ

অধ্যক্ষ

ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়, ধুবুৰী

FROM THE DESK OF PROFESSOR-IN-CHARGE

UNEMPLOYABILITY OF OUR GRADUATES—

"You will escape from school only to discover that the world is a bigger school and that you are back again in the first form". This statement of G.B. Shaw made in the early 20th century is applicable to the over all education scenario in India, specially Assam in the early 21st century. The kind of general education imparted by the Indian colleges is traditional and does not take note of the real-life situation. Present day society is a knowledge based society where knowledge sells like any other commodity. So our institutions should produce graduates who have functional knowledge of the subjects they graduate. The colleges in Assam are still offering mainly traditional courses. Only a few colleges in Assam offer technical or professional courses which should be the thrust of the educational institution in this era of globalization. Most of the graduates produced in our state find themselves misfit when they come out of their alma matter. As our honourable President, Sri Pranab Mukharjee said, "Higher Education should be a bridge between our scientific knowledge and social needs" (University News Vol. 51, No.4).

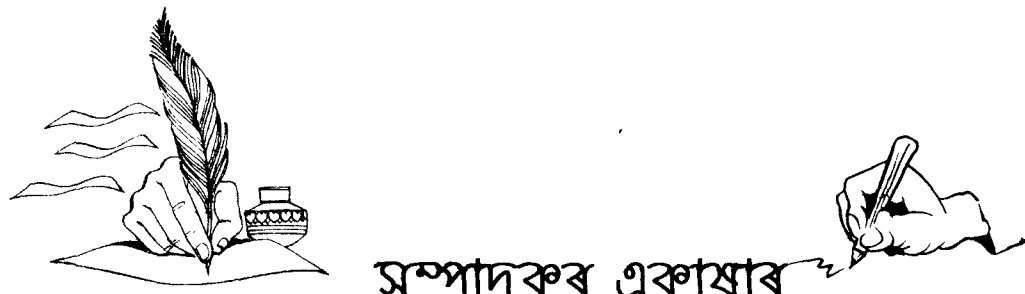
Indeed, education is a great tool for social transformation. It plays a significant role in the uplift of a society. It is true that there has been a phenomenal expansion of higher education in India in the recent past. This is evident from the enormous increase in the number of colleges, universities and students as well. In an analytical essay, "Rethinking Quality Parameters", Prof S.L. Sarma observes that India has earned the distinction of having the world's second largest education system after China. But, he continues, one disconcerting consequence of this indiscriminate expansion has been decline in the quality of higher education. Nothing illustrates it better than the declining faith of the employers in the value of the university degrees and diplomas, the trend of delinking degrees from job requirements. The irony is that this is happening at a time when we are witnessing the rise of knowledge society, i.e. a society which privileges knowledge (Higher Education: Issues and challenges, ed. A.R.Kidwai, P.271)

In order to produce socially relevant and employable graduates, we must impart to our younger generation quality education. To do this our education system has to acquire, what S.L. Sarma calls five quality pre-requisites: quality syllabus, quality faculty, quality teaching and evaluation, quality research and quality character. Some of the indicators of quality syllabus is its regular updating and up gradation, and above all, its relevance for self and social development. But our syllabus for the undergraduates is not designed scientifically. It is either over-staffed or it does

not take into account the real life situations or social needs. As a result our finish product, our graduates don't find employment or they cannot compete in the open market system.

Quality teaching is as much important as quality syllabus. Even the best syllabus fails to yield result if it is not taught properly by competent teachers. We have failed to deliver quality education, specially in rural colleges of Assam because most of our colleges don't have sufficient infra-structure and secondly there is a lack of quality teaching. Quality teaching requires, among other things, competent and more importantly dedicated teachers. And here we have failed miserably. Many of our teachers don't shoulder their responsibility with the kind of sincerity and dedication it requires.(Should this writer be excluded?). What ever education system we follow, we must ensure quality syllabus, quality faculty and quality teaching. Otherwise education system will lose the relevance as a key agent for social change.

Noor Hussain
Professor-in-charge
Bholanath College

প্রতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে সেই সকল মহান ব্যক্তিলৈ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ, যি সকল ব্যক্তিৰ কাৰণে মই ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়ৰ ২০১২-২০১৩ তম বাৰ্ষিক আলোচনীত আলোচনী সম্পাদক হিচাপে দু-এবাৰ লিখিবলৈ সুযোগ পাইছোঁ আৰু মোৰ অতিকৈ মৰমৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু মোৰ বন্ধু-বান্ধৱীসকলৰ অপাৰ চেষ্টা আৰু অতি মূল্যবান ভোটৰ কাৰণে মই ৰেকৰ্ড ভোটত জয়যুক্ত হ'ব পাৰিছোঁ। সেই সকললৈ মোৰ হৃদয়ৰ অপৰিসীম শুভেচ্ছা আৰু ভালপোৱা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

সাহিত্য হ'ল যিকোনো এটা জাতিৰ সকলো দিশ প্ৰতিফলিত কৰা এখন দাপোণ স্বৰূপ। এই দাপোণখনতে আমি এখন জাতিৰ ভাল বেয়া ৰূপখিনি দেখিবলৈ পাওঁ। ঠিক তেনেকৈ এখন মহাবিদ্যালয় বা বিশ্ববিদ্যালয়ক প্ৰতিফলিত কৰা দাপোণখন হ'ল তাৰ প্ৰকাশিত আলোচনীখন। এই আলোচনীখন এখন মহাবিদ্যালয় বা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অলংকাৰ স্বৰূপ। যাৰ দ্বাৰা আমি এখন মহাবিদ্যালয়ৰ আভ্যন্তৰীণ সৌন্দৰ্যক দেখিবলৈ পাওঁ। এই আলোচনীৰ মাধ্যমত আমি দেখিবলৈ পাওঁ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু শিক্ষকৰ মাজত সম্পৰ্ক আৰু সাহিত্যচৰ্চাৰ নানান দিশখিনি। সেই কাৰণে সাহিত্যৰ মাধ্যমত আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ মাজত লুকাই থকা প্ৰতিভাৰ স্বীকৃতি লবৰ বাবে আমাৰ বাৰ্ষিক আলোচনীখনকে মুখ্য অস্ত্ৰ হিচাপে লৈ আহিছোঁ। মৌ-মাখিয়ে ফুলৰ মৌ সংগ্ৰহ কৰি মৌচাক সজাৰ দৰে আমিও মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ফুল সদৃশ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ পৰা লেখনিলৈ মৌচাকৰ লেখিয়া এই বছৰেকীয়া আলোচনীখন প্ৰকাশ কৰিবলৈ লৈছোঁ।

প্ৰাচীৰ পত্ৰিকা

কাৰ্যভাৰ গ্ৰহণ কৰি মই মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সকলৰ ওচৰত মাহেকীয়াকৈ এখন প্ৰাচীৰ আলোচনী তুলি দিম বুলি আশা কৰিছিলোঁ। কিন্তু ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়ৰ কিছুমান সদস্য তথা ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সাহিত্যিক মনোভাৱপন্ন জ্ঞানৰ অভাৱত মই মাহেকীয়াকৈ প্ৰাচীৰ পত্ৰিকা তুলি দিব পৰা নাই তাৰ কাৰণে মই দুঃখিত। কিন্তু আমাৰ বছৰেকীয়া প্ৰাচীৰ পত্ৰিকাৰ প্ৰতিযোগিতা আছিল, সেইখন আমি আকৌ আৰম্ভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছোঁ। এয়া একমাত্ৰ আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ সাহিত্যিক আগ্ৰহ থকাৰ কাৰণে আমি কৰিবলৈ সক্ষম হৈছোঁ। এই কাৰণে আমি আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকললৈ শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰিলোঁ। প্ৰগতিশীল সাহিত্য সৃষ্টি কৰিবলৈ লাগে উপযুক্ত পৰিবেশ আৰু সমাজ সম্পৰ্কে তীক্ষ্ণ অনুভৱ। মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত সুস্থ সাহিত্য সৃষ্টিৰ প্ৰয়োজনীয় উপাদান শীঘ্ৰে উদ্ভাসিত হওক, এই কামনা কৰিছোঁ।

আলোচনী সন্দৰ্ভত দু-আষাৰ

মই কাৰ্যভাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ পৰাই মোৰ মনত কেৱল এটাই উদ্দেশ্য আছিল যে এই বছৰৰ আলোচনীখন কেনেকৈ ভাল, গুণগত আৰু আন আন বছৰতকৈ এই বছৰ অলপ উন্নত কৰিম। বছৰৰ প্ৰথমৰ পৰাই মই এই বছৰৰ আলোচনীখনৰ বিষয়ে ভাবিবলৈ লৈছিলোঁ। সেই কাৰণে আপোনালোকক এই বছৰৰ আলোচনীখন পলমকৈ দিব লগা হৈছে, সেই কাৰণে মই দুঃখিত। প্ৰতি বছৰৰ দৰে এই বছৰেও আমাৰ আলোচনীৰ তত্ত্ব আদি পৰীক্ষা-নিৰীক্ষাৰ বাবে এজন তত্ত্বাবধায়ক আছিল আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক নুৰ হুছেইন। ছাৰে মোক যথেষ্ট সহায় কৰিছে। কিন্তু শেষত ছাৰে নিজৰ কামত

এই বছৰৰ কাৰণে আৰু মই মোৰ পৰীক্ষা তথা শাৰীৰিক অৱস্থা দুৰ্বল থকাৰ কাৰণে সময় দিব পৰা নাই। এইবাৰৰ
এই কৰ্মৰ সত্ত্বেও আগৰ তুলনাত কিছু উন্নতি হৈছে বুলি কব পাৰি। তথাপিও সদাশয় পাঠকৰ ওপৰত এই গুণাগুণ
এটা সমালোচনাৰ দায়িত্বভাৰ অৰ্পণ কৰিলোঁ।

যিসকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ লেখা প্ৰকাশ আলোচনীত প্ৰকাশ নহ'ল তেওঁলোক হতাশ হোৱাৰ কোনো অৰ্থ নাই। চেপ্টাৰ
অসুখা একো নাই। আৰ্ত্তি প্ৰকাশ নহ'ল বুলিয়েই হ'লে কলম থমকি ৰ'ব নালাগে। সু চিন্তা-চৰ্চাৰ অভ্যাস থাকি
এদিন তেওঁলোকৰ লেখা প্ৰকাশ পাবই। যিসকল শিক্ষাগুৰুৰ লেখা প্ৰকাশ হ'ল তেওঁলোকলৈও মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা
জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

আলোচনী প্ৰকাশৰ প্ৰতিটো খোজতে বিভিন্নজনৰ পৰা সহায় তথা আন্তৰিকতাক মই কেতিয়াও পাহৰিব নোৱাৰিম।
মোৰ কাৰ্যকালৰ প্ৰথম ছোৱাত আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যাপকে পৰা বিভিন্ন সময়ত দিয়া পৰামৰ্শ দি সহায় সহযোগিতা
কৰা বাবে তেখেতলৈ অসীম কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ। তাৰ গিহিত আলোচনীখন প্ৰকাশ কৰা ক্ষেত্ৰত বিভিন্ন সময়
মাননীয় ওত্ৰাবধায়কে আমাক বিভিন্ন ধৰণৰ জ্ঞান প্ৰদান কৰিছে তথা সৎ পৰামৰ্শ দি সহায় কৰাৰ বাবে তেখেতলৈও
মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

যিসকল ব্যক্তি আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে তেওঁলোকৰ পবিত্ৰ বিশ্বাসেৰে মোক মনোনীত কৰি এই দায়িত্বভাৰ অৰ্পণ
কৰিছে মই ভাবো সেইসকল ব্যক্তি আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ প্ৰতি মই বিশ্বাসঘাত কৰিব নোৱাৰোঁ। আমাৰ বছৰেকীয়া আলোচনীখন
আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ সম্পদ স্বৰূপ। এই সম্পদৰ উত্তৰাধিকাৰী স্বৰূপ আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ এই আলোচনীখনি তেওঁলোকৰ
হাতত তুলি নিদিয়ালৈকে মোৰ দায়িত্ব শেষ হোৱা নাই বুলি মই ভাবোঁ। এই দায়িত্ব পালন কৰিবলৈ গৈ মোৰ যি
সকল শিক্ষাগুৰুৰ লগত মনোমালিন্য হৈছে, তেওঁলোকৰ ওচৰত মই ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা কৰিছোঁ।

আচলতে মই ভাবো এজন আলোচনী সম্পাদকে যদি আলোচনীখন সৎ মনোভাৱেৰে বনাবলৈ চেষ্টা কৰে
তেওঁ সি নিশ্চয় ইয়াতকৈ উন্নতমানৰ আলোচনী পঢ়ুৱৈ সমাজৰ হাতত তুলি দিব পাৰিব। যিয়ে নহওক মোৰ পিছৰ
প্ৰজন্মৰ আলোচনী সম্পাদকে যেন সৎ পৰিকল্পনাৰে আমাৰ আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ নিৰ্বাচনত থিয় দিয়ে আৰু তেওঁৰ
দ্বাৰা প্ৰকাশিত ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনীখন যেন আমি আন মহাবিদ্যালয়ৰ লগত তুলনা কৰিব পাৰোঁ। এয়ে
মোৰ কামনা।

সৰ্বশেষত অশেষ কষ্টৰ মূৰত এইবাৰৰ আলোচনীখনে প্ৰকাশৰ মুখ দেখিলে। এই কষ্টৰ আঁৰত যিসকল ব্যক্তিয়ে
হাতউজান দিলে তেওঁলোকক মোৰ আৰু সম্পাদনা সমিতিৰ তৰফৰ পৰা ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলোঁ। এই প্ৰচেষ্টাৰ মাজতো ভুল-
ভ্ৰান্তি ৰৈ যোৱাটো স্বাভাৱিক। সহৃদয় পাঠক সমাজে নিজগুণে দোষবোৰ ক্ষমা কৰি শুধৰাই ল'লে নথৈ আনন্দিত হ'ম।

“জয়তু ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়”

অন্ত কুণ্ডু

আলোচনী সম্পাদক

ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়, ২০১২-২০১৩ ইং বৰ্ষ

EDITORIAL BOARD

B.N. College Magazine 2012-13 :: 52nd Issue

PRESIDENT

Dr. Ahijuddin Sheikh, Principal

VICE PRESIDENT

Mrs. Padumi Kalita, Vice-Principal

PROF. IN-CHARGE

Sri Noor Hussain, Dept. of English

EDITOR

Sri Antu Kundu, Magazine Secretary

MEMBERS

Sri Basir Ahmed, HOD, P.Sc.

Sri Abdul Motleb Mondal, HOD, History

Dr. Upendrajit Sarma, Dept. of Assamese

Dr. Debasish Chakraborty, HOD, Bengali

Dr. Mohan Roy, HOD, Hindi

Dr. Dhruba Chakraborty, Dept. of Chemistry

Sri Motior Rahman, Dept. of Physics

Sri Shahidur Rahman, HOD, Commerce

Dr. Dharani Kanta Das, Librarian

সূচীপত্র

বিষয়

পৃষ্ঠা নং

- FORMATION OF THE ASSAMESE SOCIETY # Dr. Akabbar Ali Ahmed -53
- PEACEFUL COEXISTENCE : CHALLENGES AND PROSPECTS # Prof. Noor Hussain -58
- CURRENT ENVIRONMENTAL ISSUES # Dr. Piyush Kumar Mishra -61
- BAT RESEARCH : A NEED OF THE HOUR! # Dr. Azad Ali -63
- COMMUNAL HARMONY # Ananya Sinha Chowdhury -65
- EPIC THEATRE # Gobinda Das -66
- SHAKESPEAREAN TRAGEDY # Abdullah Mahmud -68
- MARTIAL ARTS KARATE AND MIND # Jyotirmoy Mahanta -70
- OVERPOPULATION A BURNING SOCIO-ECONOMIC PROBLEM # Bisakha Roy -72
- WOMEN IN SCIENCE AND TECHNOLOGY : INDIAN PERSPECTIVE # Susmita Sen Gupta -73
- POTTARY INDUSTRIES OF ASSAM WITH SPECIAL REFERENCE TO DHUBRI DISTRICT # SHAHIDUR RAHMAN -77
- GENDER EQUALITY : A NECESSITY # Dr. Nazia Zaman -79
- INFLUENCE OF ARABIC ON EUROPEAN LANGUAGES WITH SPECIAL REFERENCE TO ENGLISH # Soleman Ali Mondal - 81
- TODAY'S YOUTH # Priti Saha -84
- Mother's Love # Anupama Paul -85
- FOR YOU I LIVE TODAY # Rezina Parveen -86
- A TEACHER # Sushanta Singha -87
- MOTHER # Ananya Sinha Chowdhury -88
- WE, THE GIRLS' # Jinnat Afril -89
- INSPIRING WORDS # Collected by - Bandana Roy -90
- সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন -91

জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাৰ সৃষ্টিত প্ৰগতিশীল চিন্তা-চেতনা

ড° অহিভূদ্দিন শ্ৰেয়
অধ্যক্ষ, ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়

সুন্দৰৰ পূজাৰী, কলা-
সংস্কৃতিৰ সাৰক, স্বদেশ প্ৰেমিক
জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা আছিল
হাতত পিল্লী নমিবৰ নৃত প্ৰতীক।
সমাজ-সচেতন, প্ৰগতিশীল
ব্যক্তিত্বই বিপ্লৱী, কৰণ বিপ্লৱ
যোগেদি সমাজ প্ৰগতিৰ পিনে
আগবঢ়ে। যি সমাজ বিপ্লৱ বিপ্লৱী
সেই সমাজ অন্ধ জনশয়ৰ দৰ
স্থিৰ। জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাই
বিপ্লৱৰ এই গঠনমূৰ্তী আৰু প্ৰগতিশীল
ভূমিকাত গভীৰভাৱে বিশ্বাস কৰিছিল
আৰু সেই কাৰণেই অসমীয়া বিপ্লৱৰ
পথ অনুসৰণ কৰিছিল আৰু গাইছিল
- "তোৰ আকাৰক নাশিবলৈ, তোৰ
বুকুতেই বিপ্লৱী হৈ জাগিম।" বিপ্লৱৰ সংজ্ঞা তেওঁ এনেদৰে
নিৰূপণ কৰিছিল - "যি সামাজিক, নৈতিক, অৰ্থনৈতিক
বা ৰাষ্ট্ৰিক মুঠতে সাংস্কৃতিক এক অভিন্ন পৰিৱৰ্তনলৈ যাবলৈ
ভূমিকম্প কৰে সেয়েই বিপ্লৱ। এই বিপ্লৱৰ মুকুটত মানৱ
আনন্দৰ মহা সৌন্দৰ্যৰ শ্যামসূৰু জ্বলি থাকে - এই বিপ্লৱেই
কল্যাণময়ী আলোকৰ অভিযান" (জ্যোতিপ্ৰসাদ ৰচনাবলী,
২০০৩, পৃ ৫০৪)। এয়া বাক্যৰ কথা যে অসমৰ সাংস্কৃতিক
আৰু ৰাজনৈতিক জীৱনত জ্যোতিপ্ৰসাদে যি মহান বিপ্লৱী
শিল্পীৰ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি গৈছে তাৰ তুলনা দিবলৈ দ্বিতীয়
এজন ব্যক্তি হয়তো বিচাৰি পোৱা নাযাব। এপিনে ৰাজনৈতিক,
সামাজিক, সাংস্কৃতিক কৰ্ম জীৱনৰ ব্যস্ততা আৰু আনপিনে
শিল্প-সাংস্কৃতিক সাধনাই জ্যোতিপ্ৰসাদৰ জীৱনত এক বিৰল
সমন্বয় আৰু পৰিপূৰ্ণতা আনি দিছিল। এই সমন্বয়ৰ ঐক্যসূত্ৰ
আছিল - সুন্দৰ আৰু শিৱৰ যুগ্ম সাধনা, যি মহতী প্ৰেৰণাই
তেওঁৰ মনলৈ সমাজৰ পৰা দুষ্কৃতিৰ বিনাশ সাধি চিৰ-সুন্দৰৰ

প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ হাবিয়াস আনি দিছিল।
সেই একে প্ৰেৰণাই নৃত্য-গীত নাট্য
শিল্পৰ যোগেদি তেওঁৰ আদৰ্শিক
শিল্পৰূপ দিয়াৰ বাবে তেওঁক উদ্বুদ্ধ
কৰিছিল। (জ্যোতিপ্ৰসাদ ৰচনাবলী,
অসম প্ৰকাশন পৰিষদ)। পাশ্চাত্যৰ
শিক্ষা, আদৰ্শ আৰু সভ্যতাৰ অধ্যয়ন
কৰি আহি তেওঁ পশ্চিমীয়া সংস্কৃতিৰ
অন্ধ অনুকৰণ নাইবা অনুসৰণ কৰা
নাছিল, বৰং সেই অধ্যয়নৰ ফলশ্ৰুতি
বিচাৰিছিল অসমীয়া গীত-মাত,
অসমীয়া সাজপাৰ, অসমীয়া বৰঙী,
অসমীয়া বাদ্যযন্ত্ৰ, অসমীয়া সমাজ
আৰু সাংস্কৃতিক পৰম্পৰাৰ ন-সাজ
পিন্ধাই এক নতুন সাংস্কৃতিক ৰূপ

সৃষ্টি কৰাৰ প্ৰয়াসত।

জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাৰ বিপ্লৱী চিন্তা-চেতনাৰ
সিহয়ে আলোচনা কৰিবলৈ গ'লে অসমৰ সৈনিক শিল্পী
বিষ্ণুপ্ৰসাদ বাতাৰ কথা মনলৈ আহে। জ্যোতি-বিষ্ণু হ'ল
অসমীয়া প্ৰগতিশীল সাহিত্য জগতৰ এটি সন্নিয়ন্ত্ৰিত ধাৰা।
জ্যোতিপ্ৰসাদৰ আলোচনাত সেয়ে বিষ্ণুৰাভাৰ উল্লেখ নকৰাকৈ
জ্যোতিৰ বিষয়ে আলোচনা দাঙি ধৰিব নোৱাৰে। এজন
আনজনৰ পৰিপূৰক, সহযোগী, সহকৰ্মী। দুয়োজন আছিল
বৃটিছ সাম্ৰাজ্যবাদ বিৰোধী ভাৰতীয় জনগণৰ জাতীয়তাবাদী
গণ অধ্যক্ষৰ বিপ্লৱৰ সন্তান। ১৯০৫ চনৰ স্বদেশী আন্দোলনৰ
পৰা ১৯৪৭ আৰু ১৯৬৯ চনলৈ - এই সময়ছোৱাই আছিল
বিষ্ণু-জ্যোতিৰ কৰ্ম পৰিক্ৰমাৰ জীৱনকাল। অসমৰ সাহিত্য-
সংস্কৃতিৰ বৰঙীৰ পাত লুটিয়াই চালে দেখা যায় যে
সমসাময়িক শিল্পী সাহিত্যিকসকলৰ ভিতৰত কেৱল জ্যোতি-
বিষ্ণুয়েহে সাম্ৰাজ্য বিৰোধী শিল্পী-সাহিত্যিক হিচাপে পূৰ্ণৰূপত

তাই আহিছিল চিত্ৰ ১৩নং ক্ষেত্ৰত সন্মতীক ভাবে একেই পদৰ পৰিক্ৰমা আহিছিল যদিও কৰ্মক্ষেত্ৰত দুয়োজনৰ মাজত কিছু পাৰ্থক্য পৰিলক্ষিত হয় কৰ্মক্ষেত্ৰত বাৰা আহিছিল দুবৰ্ত্ত গঁড়ৰে অহা এটি পৰ্বতীয়া জনগোষ্ঠী সদৃশ, আৰু জ্যোতি আহিছিল যেন সেই জনগোষ্ঠীৰেই ধীৰ প্ৰবাহিনী অনিৰুদ্ধ গতি।

মই কিন্তু শিল্পী প্ৰাণে
গাঁবৰ গণ্ডিতো থাকি
উপজিয়ে হৈ আহোঁ

বিশ্ব নাগৰিকৰ উপলক্ষি সঁচাই অবিস্মৰণীয় ঘটনা।

জ্যোতি-বিষ্ণু অসমীয়া সাহিত্য জগতৰ এটি সুনিয়ন্ত্ৰিত ধাৰাবাহিকতা। জ্যোতি-বিষ্ণুৰ আগৰ কালছোৱাত অসমীয়া কাব্য সাহিত্যৰ ভিত্তি আছিল ৰোমান্টিকতা। জ্যোতি-বিষ্ণুৰ আগৰ যুগতেই ভাৰতৰ ৰাজনৈতিক আকাশত জাতীয়তাবাদী চিন্তাধাৰাৰ আৰ্হিৰ হৈছিল। জোনাকীৰ ত্ৰিমূৰ্ত্তি হেমচন্দ্ৰ গোস্বামী, লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা আৰু চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰৱালাৰ সময়ত অসমৰ শিক্ষিত সমাজখনৰ ইউৰোপৰ সাহিত্য, সংস্কৃতি, ৰাজনীতি আদিৰ সৈতে যি পৰিচয় ঘটিছিল সেই পৰিচয়েই শেষত তেওঁলোকক জাতীয়তাবাদী চিন্তাধাৰাত দীক্ষিত কৰালে। কিন্তু এই জাতীয়তাবাদী চিন্তাধাৰাৰ লগত যোগ হ'ল ৰোমান্টিকতা। ৰোমাঞ্চৰ গোন্ধ থকা জাতীয়তাবাদী চিন্তাধাৰাৰ প্ৰতিফলন হ'ল সেই সময়ৰ লেখক হেমচন্দ্ৰ, মধুসূদন দত্ত আদিৰ লিখনিত।

এক অত্যন্ত কৰ্মী সাহিত্য-সংস্কৃতিক ঐতিহ্য পৰম্পৰাৰ মাজতেই বিষ্ণু-জ্যোতিৰ মানৱাদৰ্শই প্ৰকাশ লাভ কৰিছিল। অসমৰ সাহিত্য-সংস্কৃতি, শংকৰ-মাধৱৰ কালৰ পৰাই চন্দ্ৰকুমাৰৰ পৰা অম্বিকাগিৰীৰ সময়লৈ এক বলিষ্ঠ মানৱতাবাদেৰে পৰিপূৰ্ণ লাভ কৰিছিল। বিষ্ণু-জ্যোতিয়ে সেই বৈষ্ণৱী মানৱতাবাদক আৰ এথোপ আগুৱাই লৈ গৈ জনচেতনাত এক সুকীয়া আসনৰ অধিকাৰী হৈ বহিল। বৈষ্ণৱী মানৱতাবাদ আছিল বিমূৰ্ত্ত মানৱতাবাদ আৰু তাৰেই ভিত্তিত জ্যোতিয়ে পূজা কৰি গ'ল মূৰ্ত্ত-শোষিত, নিৰ্দীড়িত, লালিত, নিৰ্যাতিত, অপমানিত মানৱতাবাদৰ। এইখিনিতে এটা কথা উল্লেখ কৰিব লাগিব যে, “কুকুৰ শূগাল গৰ্ভভৰো আঘাৰাম, জানি সবাহাকো কৰিবা প্ৰণাম” বুলি প্ৰচাৰ কৰা বিমূৰ্ত্ত মানৱ প্ৰেমৰ পূজাৰী শংকৰদেৱেও নিজৰ জীৱন কালতেই পিছৰ পিনে মূৰ্ত্ত মানৱতাবাদৰ প্ৰশস্তি গাবলৈ বাধ্য হৈছিল। ভাতৃঘাতী সংঘৰ্ষত নিহত তেওঁৰ প্ৰাণসম আদৰৰ জোঁৱায়েক হৰিৰ শোকত তেওঁৰ কাপ নিগৰি ওলোৱা “শুন শুনৰে, সুৰ বৈৰী প্ৰমাণা,

নিশাচৰ নাশ নিদানা-” বৰগীতটি তাৰেই এক সুস্বৰ্ম অভিভাষিক। ভাতৃঘাতী সংঘৰ্ষৰ হোত্ৰীসকলৰ তেওঁ বাৰণকপী দুৰ্ভূতিকাবীৰ শাবীত থিয় কৰাই ৰামকপী শুভবুদ্ধিৰ ওচৰত আশ্ৰয় লৈছিল। শংকৰদেৱৰ যুগত এইটোৱে আছিল বৈপ্লৱিক।

শ্ৰীমন্ত শংকৰ আমাৰ সংস্কৃতিৰ গুৰু। আজিৰ পৰা পাঁচশ বছৰৰ আগতেই তেওঁ আমাক যি সাংস্কৃতিক আদৰ্শ দি গ'ল, আজি এই নতুন দিনত আমি সেই সাংস্কৃতিক আদৰ্শকেই ধৰি নতুন দিনৰ নতুন পৃথিৱীলৈ যাত্ৰা কৰিব লাগিব। শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰে দিয়া সংস্কৃতিৰ নাম হৈছে কৃষ্ণ-সংস্কৃতি। এই কৃষ্ণকপী সংস্কৃতিকেই শ্ৰীমন্ত শংকৰে উপনিষদ ভাগৱতৰ পৰা উলিয়াই আনি আমাক দি থৈ গ'ল। আৰু নিজে নিজৰ জীৱনত সেই কৃষ্ণ আদৰ্শকেই জীৱনৰ সকলো ক্ষেত্ৰতে প্ৰকাশ কৰি দি গ'ল —

মোৰে জীৱনৰে সখা কৃষ্ণ তই —

মোৰে জীৱনৰে সখা কৃষ্ণ

মোৰে জীৱনৰে সখা কৃষ্ণ তই

বজাৰ কি সুৰে বেণু

কপালতে তোৰ কোনে আঁকি দিলে ইন্দু ধনু- --

এই কৃষ্ণকপী সংস্কৃতিয়েই বলিষ্ঠ হৈ উঠি অত্যাচাৰৰ বিৰুদ্ধে সংগ্ৰামত প্ৰবৃত্ত হয়। আপোন মোমায়েক হ'লেও কংসক বধি লাহে লাহে জীৱনৰ বহুল সংঘাতৰ মাজলৈ কুক্ৰক্ষেত্ৰলৈ গৈ পৃথিৱীৰ সংস্কৃতি আৰু দুৰ্ভূতিৰ আজিলৈকে হৈ থকা সংঘাতৰ মাজত সংস্কৃতি ভক্ত পাণ্ডৱৰ শ্ৰেষ্ঠ বীৰ অৰ্জুনৰ বথৰ সাৰথি হৈ থিয় হয়গৈ। সংস্কৃতি - কৃষ্ণকৰ্জুন হৈ সংগ্ৰামত প্ৰবৃত্ত হয়।

আজি পৃথিৱীজোৱা দুৰ্ভূতিৰ স্বৰূপটো কৌৰৱৰ দৰেই। ইহঁত যদিও দুৰ্ভূতি শকুনিৰ মন্ত্ৰণাত চলি দুৰ্ভূতিপৰায়ণ হৈছে তথাপিও ইহঁতৰ সংস্কৃতি ভক্তি নথকা নহয়। ইহঁতৰ বান্ধোনত, ভাগ্য ফেৰত, কৰ্মডোলত বান্ধ খাই সংস্কৃতি ভক্ত ভীষ্ম-দ্ৰোগো আছে। গান্ধাৰীৰ দৰে সতী সিহঁতৰ সংস্কৃতিজ্ঞানত আছে। কিন্তু চকু বান্ধি ভাগ্যৰ ফেৰত কণা ধৃতৰাস্ত্ৰৰ সহ-ধৰ্মিনী হ'বলগীয়া হোৱাত যিফালেই ধৰ্ম সেইফালেই জয় বুলি থাকিবলগীয়া হৈছে। সিহঁত সম্পদৰগৰাকী হোৱাত কণা ধৃতৰাস্ত্ৰৰ দৰেই কণা। শকুনিৰ মন্ত্ৰণা সিহঁতৰ সকলো। কৃষ্ণ সংস্কৃতিক সিহঁতক লাগে সিহঁতৰ ফলীয়া হৈ যুদ্ধ জয় কৰি দিবলৈ। কিন্তু সংস্কৃতি কৃষ্ণ থাকে সিহঁতৰ বিৰুদ্ধেই,

সিহঁতক ধ্বংস কৰিবলৈ।

আজি ধনতন্ত্ৰবাদ, সাম্ৰাজ্যবাদৰ স্বৰূপটো এই কৌৰৱৰে। সেই কাৰণেই আজি সংস্কৃতি ৰক্ষা হ'ব মানুহে কৃষ্ণকৰ্জুন ৰূপেই সংগ্ৰামত প্ৰবৃত্ত হ'লে। আৰু এই শিল্পীৰূপেই কৃষ্ণকৰ্জুনৰ আদৰ্শত সংগ্ৰামত জয়ী হ'লেই মানুহৰ হেঁপাহৰ কৃষ্ণৰ শিল্পীজীৱনৰ ৰূপ ফুলাব পাৰিব মানুহে এই পৃথিৱীত। আমি আজি শিল্পীৰূপেৰেই দুৰ্ভূতি নাশ আৰু সংস্কৃতি গঢ়িবলৈ কৃষ্ণ সত্যৰ ওপৰতেই আমাৰ অভিযান প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পাৰোঁ।

সাম্ৰাজ্যবাদ আৰু ধনতন্ত্ৰবাদ আধুনিক সভ্যতাৰ এই দুই যঁজা ভায়েকেই জ্যোতিয়ে দুৰ্ভূতিৰ পূৰ্ণৰূপ বুলি ঠাৱৰ কৰিছে। সেয়ে তাৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পাবলৈ বঞ্চিত, আপচু, অসুন্দৰসকলৰ জীৱনত “সৌন্দৰ্য নমাবলৈ” তেওঁ আশ্ৰয় লৈছিল মাৰ্ক্সীয় সাম্যবাদত। সাম্ৰাজ্যবাদ আৰু ধনতন্ত্ৰবাদ তথা বুৰ্জোৱা সভ্যতাই সৃষ্টি কৰা সামাজিক, অৰ্থনৈতিক, ৰাজনৈতিক, সাংস্কৃতিক বৈষম্য বিষয়বস্তুৰ মাজত থিয় দি সেয়ে তেওঁ কব পাৰিছিল —

“মানুহকেই মানুহ কৰি

থৈ যাবলৈ

বাস্তৱৰেই কেন্দ্ৰস্থলিত

লৈছে স্থিতি

যুঁজিবলৈ দুৰ্ভূতি দুৰ্ঘোৰ।”

দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধৰ প্ৰত্যক্ষ অভিজ্ঞতাৰে তেওঁ বুজিছিল যুদ্ধাৱস্থা সাম্ৰাজ্যবাদী ধনতন্ত্ৰবাদীৰ বজাৰ দখলৰ ঘৃণ্য চক্ৰান্ত বুলি —

“পৃথিৱীৰ যত নিপেষিতক

চিৰদাস কৰিবলৈ

ভাগ ভাগ কৰি পৃথিৱীখনকে

প্ৰতিদ্বন্দী আন শোষকৰ স'তে

মৰযুঁজ যুঁজে

আকাশে আকাশে

সাগৰে সাগৰে

পৰ্বতে-ভৈয়ামে

জলে-থলে নভোস্থলে।” (কনকলতা)

জ্যোতিপ্ৰসাদে অনুভৱ কৰিছিল —

“ৰূপান্তৰেহে জগত ধুনীয়া কৰে, এইয়ে মোৰ গায়ত্ৰী

গভীর জাতীয় চেতনাকে উদ্ধৃত কৰি অক্ষিকাগিৰি
ৰায় চৌধুৰীয়ে এইখন ভগতৰ পৰা সকলো বৈষ্ণৱ্য আঁতৰ
কৰি এখন শ্ৰেণীহীন সমাজ গঢ়াৰ বাবে সকলোকে আহ্বান
কৰিছিল। আমাৰ সমাজখনত যি বৈষ্ণৱ্যতা, অন্যায়,
অত্যাচার, অবিচার, হীনতা, নীচতা আছে এইসকলোৰে
অগ্নি নাইকিয়া কৰি সমাজখনক প্ৰগতিৰ লিখিত অগ্ৰবৰ্তাই
লৈ যাব লাগিব। আমাৰ সমাজৰ পৰা সকলোবোৰ কুসংস্কাৰ
নাইকিয়া কৰি এক নতুন বৈজ্ঞানিক চিন্তা ধাৰা প্ৰতিষ্ঠা কৰিব
লাগিব। তেতিয়াহে দেশৰ তথা নহৰ কল্যাণ সম্ভৱ হ'ব।

অক্ষিকাগিৰি ৰায় চৌধুৰীৰ আধ্যাত্মিক চিন্তা ধাৰাও
আছিল অত্যন্ত প্ৰখৰ। মানুহৰ জীৱন সুন্দৰ কৰণত গতি
পুলিবলৈ যে ধৰ্মৰ প্ৰয়োজন আছে সেই কথা ৰায় চৌধুৰীয়ে
সুন্দৰভাৱে উপলব্ধি কৰিছিল। নিজৰ জীৱনটো সুন্দৰ কৰণত
পৰিচালনা কৰিবৰ বাবে ধৰ্মৰ প্ৰয়োজন। শুদ্ধ চিন্তা আৰু
নৈতিক জ্ঞান প্ৰাপ্তিয়ে মূলতঃ ধৰ্ম, ধৰ্মৰ উপলব্ধিয়ে আমাৰ
অজ্ঞানতা দূৰ কৰি জ্ঞানবান্ধি উদ্বৃত কৰে। প্ৰকৃত জ্ঞান

প্ৰাপ্ত হ'লে মানুহে কৰ্ম কৰিবলৈ সহস্ব নকৰে। অক্ষিকাগিৰি
ৰায় চৌধুৰীয়ে শংকৰ দেৱৰ ধৰ্মমতৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত হৈছিল
আৰু বৈজ্ঞানিক দৃষ্টিভঙ্গীৰে তেওঁ বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ তত্ত্বসমূহ
গ্ৰহণ কৰিছিল।

এনেহে এজন দূৰদৃষ্টি সম্পন্ন ব্যক্তিক ইমান ঠেক
গভীৰে চিন্তা কৰা কাৰ্য কোনোপধ্যে গ্ৰহণ যোগ্য হ'ব নোৱাৰে।
তেওঁ সদায় অসম, অসমীয়াৰ জাগৃত প্ৰহৰী হৈ থাকিব।
এইজন বীৰপুৰুষৰ ১৯৬৭ চনৰ ১৮ নবেম্বৰ তাৰিখে নৰ
নটৰ সন্মৰণি পৰে। বৰ্তমান এই অগ্নিগৰ্ভা সময়ত আমি
আটাইয়ে অক্ষিকাগিৰি ৰায় চৌধুৰীৰ দৰ্শনক আঁকোৱালি
অসম আৰু অসমীয়া জাতি ৰক্ষা কৰাৰ মহান কৰ্মত আত্মনিয়োগ
কৰা উচিত। অহুক আমি আটাইয়ে অৰুণ অসম গঠন কৰি
জাতি-জনগোষ্ঠীৰ সমন্বয়-সম্প্ৰীতিৰে বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতি
গঠন কৰোঁ। লগতে প্ৰতিজ্ঞা একো একো গৰাকী সজাগ
সচেতন অসমীয়া ৰূপে চিনাকি দি ভাল ভাৰতীয় বুলি
প্ৰতিষ্ঠিত হওঁ।

শিক্ষক দিবস আৰু ডঃ সৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণন

অমৃত কুণ্ড
বি.কম., ষষ্ঠ শাখাধ্যক্ষ

শিক্ষকৰ প্ৰতি
থকা অপৰিসীম
শ্ৰদ্ধাৰ বাবেই ড'
সৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণন
আজিও ভাৰতীয়
শিক্ষক সকলৰ
মাজত পূজনীয় হৈ
আছে। এই জনা
মহান ব্যক্তিৰ জন্ম
হৈছিল ১৮৮৮ চনৰ
৫ ছেপ্তেম্বৰ

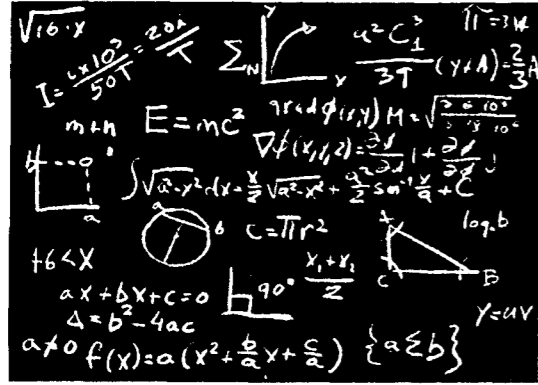
মোহিত কৰিছিল।
১৯৪৮ চনত ভাৰত চৰকাৰে পতা বিশ্ববিদ্যালয়
আয়োগৰ তেখেত সভাপতি হয়। ১৯৪৯ চনত ৰাধাকৃষ্ণনে
ছোভিয়েত ৰাছিয়াত ভাৰতৰ ৰাষ্ট্ৰদূত ৰূপে দায়িত্ব বহন কৰাৰ
উপৰিও ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ শিক্ষা, বিজ্ঞান আৰু সংস্কৃত সংস্থাৰ উপ-
সভাপতি হিচাপে নিৰ্বাচিত হয়। ১৯৫২ চনত ৰাধাকৃষ্ণন
স্বাধীন ভাৰতৰ উপ-ৰাষ্ট্ৰপতি নিৰ্বাচিত হৈ সুদক্ষ কৰ্মৰাজিৰ
মাজেৰে ১৯৬৩ চনত ভাৰতৰ ৰাষ্ট্ৰপতি হিচাপে নিৰ্বাচিত
হয়। নিজ প্ৰতিভাৰে বিকশিত হৈ দেশ বিদেশত বিভিন্ন
সন্মানেৰে বিভূষিত হোৱাৰ উপৰিও এইজনা বিশ্ববিশ্ৰুত
পণ্ডিতক ১৯৫৪ চনত ভাৰতবৰ্ষৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ সন্মান "ভাৰতৰত্ন"ৰে
বিভূষিত কৰা হয়।

তাৰিখে মাদ্ৰাজৰ (বৰ্তমান চেন্নাই) পৰা চাৰিশ মাইল দূৰত
অৱস্থিত তিৰুআনি নামপ এখন সৰু চহৰত। সৰ্বপল্লী
বীৰস্বামীৰ ঔৰসত আৰু শিৱা কামস্বাৰীৰ গৰ্ভত জন্ম লাভ
কৰি নিজৰ গাঁও বা দেশতেই নহয় সমগ্ৰ বিশ্বতেই এজন
ভাৰতীয় সু-সন্তান বুলি পৰিচয় দি থৈ গৈছে।

১৮৯৬ চনত প্ৰাথমিক বিদ্যালয়ত শিক্ষা শুভাৰম্ভ
কৰি ১৯০৪ চনত ভেলোৰ কলেজৰ পৰা মাদ্ৰাজ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ
ভিতৰত প্ৰথম স্থান অধিকাৰ কৰি বি.এ. পাছ কৰে। সং
চিন্তা, আদৰ্শ আৰু ঐকান্তিক প্ৰচেষ্টাৰ কাৰণে এম.এ. পঢ়ি
থকাৰ সময়তে মৌলিক গৱেষণামূলক প্ৰবন্ধ লিখিবলৈ সক্ষম
হয় আৰু ১৯০৮ চনত ডক্টৰেট ডিগ্ৰী লাভ কৰে। ১৯০৯
চনৰ পৰা ১৯১৭ চনলৈ ৰাধাকৃষ্ণনে মাদ্ৰাজ প্ৰেচিডেন্সি
কলেজত শিক্ষকতা কৰিছিল। পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত মহীশূৰ
বিশ্ববিদ্যালয়, কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয়, অক্সফোৰ্ড মানচেষ্টাৰ
কলেজৰ অধ্যক্ষ, অক্স বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচাৰ্য, অক্সফোৰ্ড
বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক, হিন্দু বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচাৰ্য আদিৰ
দৰে পদত অধিষ্ঠিত হৈ ভাৰতৰ সু-সন্তান হিচাপে নিজকে
পৰিচয় দিছিল। তেখেতৰ ওজস্বী আৰু সুললিত কণ্ঠৰ
আয়োপলক্ষিৰ মাজেৰে দিয়া জ্ঞানগৰ্ভ বক্তৃতাই সকলোকে

এইজনা পণ্ডিত, দাৰ্শনিক, শিক্ষাবিদে ভাৰত তথা
ভাৰতবৰ্ষৰ বাহিৰৰ বিশ্ববিদ্যালয় সমূহত শিক্ষকতা কৰি শিক্ষা
জগতত যি অৰিহণা যোগাই থৈ গ'ল সেয়া ভাৰতীয় শিক্ষা
আৰু শিক্ষক সমাজৰ এক মচ নোখোৱা অধ্যায়। এই গৰাকী
মহান ব্যক্তিৰ আদৰ্শই শিক্ষা জগতলৈ কঢ়িয়াই আনিছিল
উজ্জ্বল আলোকময় ভৱিষ্যৎ। ১৯৭৫ চনৰ ১৬ এপ্ৰিল তাৰিখে
ভাৰতবাসীৰ লগতে সমগ্ৰ বিশ্বকে কন্দুৱাই এই মহান মনিষীজনাই
পৰলোকলৈ গতি কৰিলে।

শিক্ষা আৰু শিক্ষকেই তেখেতৰ জীৱনৰ ধ্যান।
তেখেতৰ কৰ্মৰাজি চিৰজ্যোতিমান ভোটাৰৰ দৰে ভাৰতৰ
আকাশত জিলিকি ৰ'ল। স্বৰ্গীয় গুণেৰে সুবাসিত কৃতি
শিক্ষক ৰাধাকৃষ্ণনৰ জীৱন কৃতি যুগমীয়া কৰি ৰাখিবৰ বাবে
তেখেতৰ জন্মদিবস ৫ ছেপ্তেম্বৰ তাৰিখটো ভাৰতবৰ্ষত
"শিক্ষক দিবস" হিচাপে পালন কৰিবলৈ সিদ্ধান্ত লোৱা
হয়। শিক্ষক দিবসৰ প্ৰাক্ক্ষণত তেখেতক আমি শ্ৰদ্ধাৰে
সোঁৱৰিছোঁ।

গণিত শিক্ষার প্রয়োজনীয়তা

ছাইদুল ইছলাম চৌধুরী
বি.এছ.চি. ষষ্ঠ বার্ষিক

পাৰো যে গ্ৰীক সকলে যেন গণিতক এক নতুন ৰূপ দি গ'ল। বিখ্যাত গণিতজ্ঞ Euclid ৰ Euclid Geometry য়ে মানৱ সভ্যতাক উন্নতিৰ চৰম শিখৰত আঙুৱাই লৈ গল। আন এজন বিশ্ব বিখ্যাত গ্ৰীক গণিতজ্ঞ pythagoras য়ে ত্ৰিকোনোমিতিৰ বহুতো সূত্র তথা উপপাদ্য আগবঢ়ালে সেইখিনিতে যেন মানৱ সভ্যতাৰ বহুখিনি আগবঢ়াই লৈ গ'ল। অৰ্থাৎ এই ত্ৰিকোনোমিতি প্ৰয়োগ কৰি আমাৰ দৈনন্দিন জীৱনৰ বহুখিনি শ্ৰম লাঘব কৰিছো। উদাহৰণ স্বৰূপে ডাঙৰ গছজোপাৰ জোখ নলৈ এই ত্ৰিকোনোমিতি প্ৰয়োগ কৰি কব পাৰো গছ জোপাৰ উচ্চতা কিমান। আৰু সকোলেও গণিতক বহুতখিনি আঙুৱাই লৈ গল। সেয়ে বিখ্যাত আৰৱ গণিতজ্ঞ Al khwarizmi আৰু Abu abdulla Mohammad Inme Jabir al- Battaini ৰ লেখনিৰ পৰা পোৱা যায়।

গণিতৰ ক্ষেত্ৰত আমাৰ ভাৰতীয় সভ্যতাবে যথেষ্ট অৱদান আছে। যেতিয়া প্ৰাচীন ভাৰতীয় গণিতজ্ঞ আৰ্যভট্টই শূন্যৰ আৱিষ্কাৰ কৰিলে ই যেন গণিতক নতুনকৈ প্ৰাণ দিলে। যাৰ ফলত বিশ্বৰ গণিতজ্ঞ সকলৰ মাজত আৰম্ভ হ'ল নতুন নতুন চিন্তা ধাৰা। পৰবৰ্তী কালত Newton, Leibnitz Einstein আদি গণিতজ্ঞবোৰে ইয়াক (শূন্য) কেন্দ্ৰ কৰি নিজ নিজ প্ৰতিভাৰ দ্বাৰা গণিতৰ নতুন নতুন সূত্র তথা যুক্তি আগবঢ়ালে। যিবোৰে মানৱ জাতিৰ প্ৰতিটো কৰ্মৰ লগত ওতঃপ্ৰত্যো ভাবে জড়িত হৈ আছে। আমাৰ ভাৰতবৰ্ষৰ আন এজন আধুনিক গণিতজ্ঞ শ্ৰীনিবাস ৰামানুজে গণিতক বহুখিনি আগবঢ়াই লৈ গ'ল। সিমান আগবঢ়ালে Prime Number ৰ তত্ত্ব। Theta (θ) function আদি বহুতো সূত্র। যিবোৰে আধুনিক গণিতৰ এক অবিচ্ছেদ্য অংগ।

এনেকৈ বহুতো ঘাত প্ৰতিঘাতৰ মাজদি আহি গণিত বৰ্তমান অৱস্থা পাইছে। বৰ্তমান যুগ হ'ল বিজ্ঞানৰ যুগ। এই বিজ্ঞানৰ যুগত মানৱ সভ্যতা যেন উন্নতিৰ চৰম শিখৰত উঠিছে

In these days of conflict between ancient and Mordern studies, there must surely be something to be said for a study which did not begin with pythagoras and will not with Einstein but is the oldest and youngest - G.H.HARDY *

প্ৰকৃততে গণিতনো কি ? ই হ'ল এনে এটা ভাষা এক প্ৰকাৰৰ যোগাযোগৰ ব্যৱস্থা যাৰ নীতি নিয়ম সমগ্ৰ বিশ্বতেই একে। পৃথিৱীৰ প্ৰতিটো কথা গণিতৰ সুতা এডালেৰে গাঁথা আছে বুলি কলে বঢ়াই কোৱা নহ'ব। ই আমাক সভ্যতালৈ নিয়ে। গাণিতিক সভ্যতা প্ৰতিষ্ঠিত হয় কিছুমান সুক্ষ্ম আৰু শক্তিশালী যুক্তিৰে ভৰা সূত্রৰ ওপৰত। এইবোৰেই হ'ল গণিতৰ ভেটি বা প্ৰাণ।

মানৱ সভ্যতা বৰ্তি থাকিবলৈ হ'লে গণিতৰ যে প্ৰয়োজনীয়তা বহুখিনি আছে তাৰ ইতিহাস বৰ দীঘলীয়া। অতি প্ৰাচীন কালত যেতিয়া গণিতৰ স্বাভাৱিক সংখ্যা (১,২,৩,৪.....) আদি আৱিষ্কাৰ হোৱা নাছিল তেতিয়াও মানুহৰ মাজত গণিত মুখেৰে প্ৰচলিত হৈ আছিল। ভেড়াৰখীয়া বিলাক সিহঁতৰ ভেড়া হিচাব ৰখাৰ বাবে শিলগুটি, গছৰ বীজ আদি ব্যৱহাৰ কৰিছিল। এটা ভেড়াৰ বাবে এটা শিল গুটি দুটাৰ বাবে দুটা শিল গুটি আদি ব্যৱহাৰ কৰিছিল। ইয়াৰ পৰাই যেন স্বাভাৱিক সংখ্যাৰ আপোনা আপুনি সৃষ্টি হ'ল। যাৰ ফলত মানুহৰ শ্ৰম লাঘৱ হ'ল। শিলগুটিৰ পৰিবৰ্তে এইবোৰ সংখ্যাৰ দ্বাৰা বস্তুৰ জোখ মাপ, হিচাপ-নিকাচ ৰখাৰ সহজ-সৰল পদ্ধতি পালে। ফলত আৰম্ভ হ'ল জীয়াই থকাৰ এক নৱ জাগৰণ। সেই কাৰণে গণিতক কেন্দ্ৰ কৰি পৃথিৱীৰ বিভিন্ন দেশত বিভিন্ন সভ্যতা গঢ়ি উঠিল। এই সভ্যতা বিলাকেই গণিতক চাপে চাপে উন্নতিৰ দিশত আঙুৱাই লৈ গৈছে। পুনৰি গ্ৰীক সভ্যতাৰ কথাই কব

বিজ্ঞানৰ আটাতকৈ উৎকৃষ্ট সৃষ্টি হ'ল Computer। এই Computer য়েও পৃথিৱীৰ কোনো জাতি মহাজাতি আদিৰ ভাষা বুজি নাপায়। ই অকল গণিতৰ ভাষা (0 আৰু 1) বুজি পায়। এই বিজ্ঞানৰ যুগত মানুহে বিজ্ঞান অবিহনে এখোজ আগবাঢ়িব নোৱাৰে। যতেই মানুহ গৈছে তেতেই যেন বিজ্ঞানৰ দ্বাৰা চালিত হৈছে। কিন্তু গণিত নহ'লে বিজ্ঞান জীয়াই থকাটো সম্ভৱ নহয়। হওক সেইটো 'পদাৰ্থবিজ্ঞান', 'ৰসায়ন বিজ্ঞান', 'পৰিসংখ্যা বিজ্ঞান', বা 'জীৱ বিজ্ঞান' এই সকলোবোৰ উৎপত্তি হৈছিল গণিতক কেন্দ্ৰ কৰি। অৰ্থাৎ গণিতেই হ'ল এইবোৰৰ প্ৰধান চালিকা শক্তি। যি শক্তিৰ দ্বাৰা তেওঁলোক আজি মানৱ সভ্যতাক উন্নতিৰ চৰম দিশত আগবঢ়াই লৈ গৈছে। সেয়া বিজ্ঞানৰ ভাষাত কোৱা হয় 'Mathematics is the Father of Science'। আনকি কলা শিক্ষাৰ ৰাজনৈতিক বিজ্ঞান, অৰ্থনৈতিক বিজ্ঞান সাংবাদিকতা, ভাষা সাহিত্যতো গণিতৰ প্ৰয়োগ হোৱা দেখা পোৱা যায়। তাৰ এক উৎকৃষ্ট উদাহৰণ হ'ল ইংৰাজীৰ Linguistic বিষয়টো। য'ত গণিতৰ কিছু আভাস পোৱা যায়।

বৰ পৰিতাপৰ বিষয় সৰহসংখ্যক ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, কিছুমান অভিভাৱক আৰু আনকি কিছুমান শিক্ষকেও গণিত তথা গণিত বিভাগক শংকাৰ দৃষ্টিৰে চায়। এনে কৰিলে গণিত শিক্ষা হয়তো আমাৰ মানৱ সমাজৰ পৰা এদিন বিলুপ্ত হৈ যাব। এজন শিক্ষকৰ তত্ত্বাবধানত থাকি পৰীক্ষাত বেছি নম্বৰ পোৱাটো গণিতৰ জ্ঞান অৰ্জন কৰা নুবুজায়। গণিত এনে এটা বিষয় যাৰ ধাৰণা অতি কম দিনৰ ভিতৰত আহৰণ কৰিব পৰা নাযায়। গণিত অধ্যয়ন হ'ল এটা সুশৃংখলা বদ্ধ অধ্যয়ন। এই সুশৃংখলাবদ্ধ অধ্যয়নৰ এটা অংশ হৈছে নিয়মীয়া অনুশীলন। অভ্যাসৰ নৰ কৰ্ণ পথে কৰে শৰ অৰ্থাৎ গণিত শিক্ষাটো অভ্যাসত পৰিণত কৰিব লাগিব। তেতিয়াহে ইয়াৰ প্ৰয়োজনীয়তা বুজি পোৱা যাব।

শিশুৰ মনত গণিতৰ প্ৰতি থকা ভয়ভাৱ কোনো মতে সোমাবলৈ নিদিয়াৰ দায়িত্ব থাকে ঘৰ খনৰ। মানুহ এজন গণিতৰ প্ৰতি ভয়ভাৱলৈ জন্ম গ্ৰহণ নকৰে, এই ভয় ভাব জীৱনৰ বিভিন্ন স্তৰৰপৰা গ্ৰহণ কৰে। প্ৰাথমিক শিক্ষা গ্ৰহণৰ সময়ত এই ভয়

ভাৱ অংকুৰণ হোৱাৰ সম্ভৱনা বেছি। শিশু এটা পঢ়াশালী লৈ যোৱাৰ আৰম্ভণিতেই ওচৰ-চুবুৰীয়াই তাক সাৱধান কৰি দিয়ে আৰু কয় গণিত ভালকৈ পঢ়িবি। ই বৰ টান বিষয়। গণিতৰ বিষয়ে পোৱা এনে সাৱধান বাণীয়েই সৰ্বকালৰ বাবে গণিতৰ প্ৰতি ভয় ভাৱ জগাই তুলে। যিয়ে পৰবৰ্তী সময়ত ভয়ংকৰ ৰূপ ধাৰণ কৰি শিশুৰ মগজু বৃদ্ধি আৰু বিকাশত বাধাৰ সৃষ্টি কৰে। পিছলৈ কিছুমান শিক্ষকেও এই ভয়ৰ অৰিহণা যোগাবলৈ দেখা পোৱা যায়। জ্যামিতি, সংখ্যাতত্ত্ব, বীজ গণিত আদিবোৰৰ সম্পূৰ্ণ ধাৰণা স্কুলীয়া স্তৰত লাভ নকৰিলে পৰবৰ্তী সময় তথা দৈনন্দিন জীৱনত খোজকঢ়াটো অসম্ভৱ হৈ পৰিব।

গণিতৰ বাবে এক সুকীয়া চিন্তা ধাৰাৰ আৰু এক উপযুক্ত পৰিবেশৰ প্ৰয়োজন আছে। যাক এজন দক্ষ শিক্ষকে ছাত্ৰ সমাজত বিলাই দিব পাৰিব। গণিতক আপেক্ষিক ভাবে সহজ সৰল পদ্ধতিৰ দ্বাৰা আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক গণিত প্ৰীতি ৰসত বুৰোৱাৰ মুখ্য দায়িত্ব থাকিব গণিতৰ প্ৰতি যাতে আগ্ৰহী হয় তালৈ শিক্ষক সকলে মনোযোগ দিব লাগিব। সেয়ে গণিত শিক্ষাৰ বাবে প্ৰয়োজন আছে কিছুমান আদৰ্শৰান অভিজ্ঞ গণিত শিক্ষকৰ।

সি সিকি নহওক, গণিতৰ উপযুক্ত জ্ঞানে এজন ছাত্ৰ তথা মানৱ সমাজক নিয়মানুৱৰ্তী হ'ব পৰাকৈ গঢ় দিয়ে। জীৱন পথত গণিতেই তেওঁক পদে পদে সহায় কৰি যায়। গণিতৰ যোগেদি মানুহ এজনে যুক্তি সংগত আৰু বিশ্লেষণাত্মক ভাবে চিন্তা কৰিবলৈ সময় পায়। গণিতত নিহিত হৈ থকা ইমানবোৰ সু-সংহত চিন্তা ধাৰাক আওকাণ কৰি প্ৰকৃততে ছাত্ৰ জীৱন তথা মানৱ জীৱন সাফল্য হ'ব নোৱাৰে। গতিকে গণিতৰ প্ৰতি ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ মাজত যি ভুল ধাৰণা আছে তাক আঁতৰাবলৈ প্ৰতিজন যত্নপৰ গণিত প্ৰেমী ব্যক্তিৰ প্ৰয়োজন আছে। সেয়ে গণিত শিক্ষা আৰু ইয়াৰ প্ৰয়োজনীয়তা সমাজমুখী কৰি তুলিবলৈ চেতনাশীল অভিভাৱক, যোগ্য শিক্ষা গুৰু আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকল সহায় সহযোগিতা কামনা কৰিলোঁ।

বাল্য বিবাহৰ কৰুণ পৰিণতি

জিন্নাত আফকিন
বি.এ. দ্বিতীয় বান্ধাসিক

বাল্য বিবাহ সমাজৰ বাবে অভিশাপ স্বৰূপ। কম বয়সত বিবাহ কাৰ্য সম্পন্ন হোৱা বাবে মানুহৰ জীৱনলৈ কিদৰে অমানিশাৰ ঘোৰ অন্ধকাৰ নামি আহে তাৰ এটি প্ৰতিচ্ছবি তলত দাঙি ধৰা হ'ল।

ৰাজস্থানৰ বিকানেৰ জিলাত গোপাল আৰু জয়াই বাস কৰিছিল। গোপালৰ বয়স ১৪ আৰু জয়াৰ বয়স ১৩ বছৰ। সিহঁত দুয়োজনে দুয়োজনক ভাল পাব ধৰিলে। সমাজৰ মানুহে পিছত জয়াৰ নাম বদনাম হ'ব বুলি ভাবি গোপাল আৰু জয়াৰ বিয়া দি দিলে। গোপালে ছয়াবিনৰ খেতি কৰি জীৱন নিৰ্বাহ কৰিছিল। প্ৰথম কেইমাহ সিহঁতৰ সংসাৰ সুখেৰে কটালে। এবছৰ পিছত গোপাল আৰু জয়াৰ মাজত এটি কণমানি পুত্ৰ সন্তান আহিল। জয়াৰ বয়স তেতিয়া মাত্ৰ ১৪ বছৰ আছিল। ইমান কম বয়সত মাতৃৰ অৰ্জন কৰাৰ

বাৰে জয়াৰ শাৰীৰিক অৱস্থা বেয়াৰ পৰা বেয়ালৈ ঢাল খালে। ইপিনে গোপালো কমহীন হৈ পৰিছিল। আৰু সিহঁতৰ পুত্ৰটোও ভাল কৈ খাবলৈ নাপাই শুকাই খীণাই যাব ধৰিলে। গোপাল কমহীন হৈ সংসাৰৰ আওঁ-ভাওঁ একো বুজিব নোৱাৰি নিচাৰ প্ৰতি আসক্ত হৈ পৰিল। মদ, ভাং তাৰ প্ৰতিদিনৰ নিচা হৈ পৰিল। প্ৰতিদিনে ঘৰত আহি মাৰপিট, হাই-কাজিয়া কৰিবলৈ ধৰিলে। জয়াই তাৰ পুত্ৰটোক লৈ চিন্তাত পৰিল। এদিন কেচুৱাটো জ্বৰত পৰিল। টকাৰ অভাৱত জয়াই তাৰ কণমানি পুত্ৰক হেৰুৱালে। জয়াই তাইৰ পুত্ৰক হেৰুৱাই বাউলীজনী হৈ পৰিল। তাই নিজৰ ভাগ্যকে ধিক্কাৰ দিলে। গোপালে মদ খাই খাই মাতাল হৈ ৰাস্তাত পৰি থাকে। এইবোৰ পৰিস্থিতি জয়াৰ কাৰণে অসহনীয় হৈ পৰিল। এদিন তাইয়ো বিষ পান কৰি আত্মহত্যা কৰিলে। গোপালো বেপৰোৱা হৈ থাকি থাকি এদিন পথৰ ভিক্ষাৰী হৈ থাকিল।

প্ৰেম সম্পৰ্কে কিছু কথা আৰু এটি প্ৰেমৰ গল্প

নজৰুল ইছলাম
ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়, ধুবুৰী

শুভ্ৰ লুইতৰ দৰে তাহানিৰ পৰা প্ৰেমে এতিয়াও বৈ আছে আৰু ভবিষ্যৎ প্ৰজন্মলৈ বৈ থাকিব। প্ৰেম সত্তাৰ আৰম্ভণি আৰু অন্ত কেতিয়া বাক? আমি নাজানো ইয়াৰ আৰম্ভণি আৰু ইয়াৰ প্ৰবাহিত ধাৰাই ক'ত কেতিয়া কেনেকৈ থিত লবগৈ। মাতৃগৰ্ভৰ পৰা এই মাত্ৰ ওপজা নৱ শিশুটিও এবাৰ সুউজ্জল চকু যুৰিৰে মাকৰ প্ৰফুল্ল মুখখনৰ পিনে একেথিৰে ক্ষণেক চাই প্ৰেমৰ এক কৰুণ হাঁহিৰ শেষ নিশ্বাস ত্যাগ কৰিব পাৰে মুহূৰ্ততে। এই হাঁহিটি আনৰ ওচৰত যিয়েই নহওক মাতৃৰ ওচৰত কিন্তু বৰ কৰুণ। প্ৰেম এবাৰ হ'লেও সকলোৰে জীৱনত আহে আহিবই। প্ৰেম সম্পৰ্কে বিভিন্ন জনে বিভিন্ন মন্তব্য আগবঢ়াইছে। যৌৱন মানে প্ৰেম।

ফাগুনৰ মলয়াত উৰি অহা সোনাৰু কৃষ্ণ চূড়াৰ ৰেনুয়ে মনৰ মাজত অংকুৰিত প্ৰেম বীজক উজ্জীৱিত কৰে। “জীয়া শিলে কথা কোৱা/বুকুৰ উমেৰে লিখি থোৱা/ভালপোৱা ভালপোৱা” এয়া কৰি গীতিকাৰ কেশৱ মহন্তই প্ৰেম সম্পৰ্কে দিয়া মন্তব্য। প্ৰেমে বুজি পায় অভিধানত নথকা ভাষাও। চকুৰ ইংগিতেও হ'ব পাৰে প্ৰেমৰ ভাষা। যাক লিখা হয় হৃদয়ৰ মাজত চিয়াঁহীহীন কলমেৰে প্ৰেমে দুখন হৃদয়ৰ মাজত শূন্যস্থানত সজাব পাৰে ৰামধেনুৰ সাতৰঙী সাঁকো। প্ৰেমৰ পৰাই আমি পাব পাৰো আনন্দ, প্ৰেৰণা আৰু জীৱনৰ নতুন পাঠ। কিন্তু কাৰোবাৰ বাবে আকৌ প্ৰেমে নমাই আনিব পাৰে বিষাদৰ

অসহ্য বেদনা বোৱাই দিব পাৰে বেদনাৰ দুখাৰি অশ্ৰু। “প্ৰেম হ'ল চিগাৰেটৰ দৰে, যাৰ আৰম্ভণি অগ্নিৰে আৰু পৰিণতি ছাইৰে ... (বানার্ভ স্ব)। প্ৰেমে কেতিয়াবা পুৰি পেলায় অন্তৰৰ নিভৃত কোণৰ স্বপ্ন, আঁকি দিব পাৰে চিৰতৰ মোচ নোখোৱা বেদনাবিধুৰ ভাৱনা।

পৰম্পৰ দুখন হৃদয়ৰ গোপন মিলনেই প্ৰেম। দুটি হৃদয়ে যেতিয়া গোপন মিলনেৰে প্ৰেমৰ সৃষ্টি কৰে, তেতিয়া আন্ধাৰ নেওচি পোহৰ বিচাৰে। প্ৰেম ভালপোৱাই নামানে কন্টকময় একাৰ বাট। এহাল প্ৰেমিক প্ৰেমিকাৰ অভিসাৰ সিহঁতহাল ৰাতিৰ একাৰত হেৰাই গৈছিল। আউসীৰ ৰাতি চকুৰে মনিছিল আৰতো আঁকিও ভাঙি বাট উলিয়াইছিল...।

ৰক্তাভ আৰু অনামিকা। দুটি প্ৰেমৰ প্ৰতীক। দুয়ো যিখন গাওঁত বাস কৰে চাৰিও দিশৰ পৰা সুশোভিত। ৰক্তাভ এজন কলেজীয়া ছাত্ৰ। আৰ্থিক দৈন্যৰ বাবে অনামিকাই সিমান দূৰ পঢ়িব নোৱাৰিলে। গাঁওখনৰ সোঁমাজেৰে যুৰীয়া নামৰ নৈ এখন বৈছে। যাৰ পাৰতে এখন চিৰসেউজ পাতল অৰণ্যও আছে। যাৰ লগত দুয়োৰে এক অন্যান্য পৰিচিত। দুয়ো বুজি পায় নৈ আৰু অৰণ্যৰ ভাষা। নিৰ্মল স্বচ্ছ পানীৰে চিৰ প্ৰবাহিত যিখন নৈত দুয়ো সাতুৰিছিল, পাৰত বহি শিশুসুলভ স্বভাৱে গান গাইছিল, কেঁকুৰিত সৰবৰ ছানি ফুলি থকা ভেট পদুমৰ অনাবিল সৌন্দৰ্য্য উপভোগ কৰিছিল। সেই চিৰ সেউজ অৰণ্যলৈ দুয়ো একেলগে গৈছিল। এয়া আছিল সিহঁতহালৰ শৈৱৰ কোনো এক মধুৰ মুহূৰ্ত। য'ত নাছিল কোনো সংকোচ ভয়। অৰণ্যৰ কাষে কাষে, নৈৰ পাৰে পাৰে ফুৰিছিল দুয়ো বগা, ক'লা হালধীয়া পখিলা

হেঁদিবলৈ, বনৰীয়া ফুল ছিঁড়ি ঘৰলৈ আনিবলৈ। কেতিয়াবা পুৰণি কাঁচিয়ালি বদত অথবা আবেলিৰ সূৰ্যৰ হেঁড়ুলি ৰহণত দেখিবলৈ পাইছিল এজাক সুগৰি পহুৰ জাক। চিৰ-সেউজ ধাহনিত মুখ গুজি দিয়া। কেতিয়াবা ভয় খাইছিল ক'লা বৰণৰ গোমোঠা মুখৰ নাম নথকা সাপ দেখি, দৌৰি আহিছিল হয় ৰক্তাভৰ নহয় অনামিকাৰ মাকৰ কাঁথলৈ আৰু সাবটি ধৰিছিল দুয়ো দুফালে চকুৰ আৰ হৈ মাকৰ আচললৈ। এনেদৰে শৈশৱৰ ডেওনা পাৰ হৈ লাহে লাহে এদিন ভৰি দিলেই বাৰনৰ দুবাৰ দলিত। আৰম্ভ হ'ল অন্য এখন জগত। অজানিত দুয়োৰে অন্তৰত ব'বলৈ ধৰিলে আবদ্ধ প্ৰেমৰ উষ্ণ অনল। বিবু বিবু বলা বতাহৰ মাজত নিৰ্জন দিন এটিত ৰক্তাভে কিনা সংকোচে কৈ পেলালে তোমাক ভাল পাওঁ বুলি। অনামিকাৰ সেইদিনত পূৰ্ণ হৈছিল অন্তৰৰ নিভৃত কোণত অহৰহ আমনি কৰা আশাটি। যাৰ বাবে ঈশ্বৰক শতকোটি প্ৰাৰ্থনা জনাইছিল। ৰক্তাভৰ এটি বাক্যই দুখন হৃদয়ৰ অসীম দূৰত্বক যেন বান্ধি পেলালে প্ৰেম নামৰ অদৃশ্য শিকলিৰে। দুয়োৰে হৃদয়ৰ অভিন্ন এখিলা নীলা কাগজ কেতিয়াও ভিন্ন ৰঙীন নহব। কিন্তু হেৰুৱাই পেলালে শৈশৱৰ স্বাধীনতা, সেই সোণালী মুহূৰ্তবোৰ এতিয়া। দুয়ো এক অজান ভয় সংকোচেৰে ইজনে সিজনৰ সৈতে লগ হয়। নিৰিবিলি সময়ে যাক এতিয়া অতিকৈ আমনি কৰে পৰস্পৰে পৰস্পৰক লৈ কল্পনা ভাবনাত জীৱনৰ সকলো কথা অল্প সময়তে কব পাৰে দুয়ো দুয়োকে, দূৰৰ পৰাই ইজনে সিজনক চিনি পোৱা হ'ল। প্ৰেমৰ কি আচৰিত শক্তি অসম্ভৱকো সম্ভৱ কৰি তোলে।

এদিন এই প্ৰেমৰ পৰিণতি হলগৈ বৰ কৰুণ। সোণত তিতা প্ৰেম শিকলিও যে এদিন ছিঁড়ি যাব পাৰে কেতিয়াও ভবা অসম্ভৱ। এদিন অনামিকাই ক'লে ঘৰত তেওঁৰ বিয়াৰ সকলো ঠিক কৰিছে। মোক লৈ যা নিজৰ সকলো ঠিক কৰিছে। মোক লৈ যা নিজৰ কৰি, মোক। নিজৰ মুহূৰ্ত এটিত ৰক্তাভৰ বুকুভেদি ওলাই গল চোকা শৰটি। তেওঁ যেন নিৰবধি হৈ ৰ'ল। নিজৰ কেৰিয়াৰৰ প্ৰতি সচেতন থকা

ৰক্তাভে কেতিয়াও ভবা নাছিল, নিজৰ আধৰুৱা জীৱনটোৰ অন্ত পেলাবলৈ। একমাত্ৰ ল'ৰা ৰক্তাভে পিতৃ-মাতৃৰ বৰ আদৰৰ আৰু তেওঁ পিতৃ-মাতৃৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা কৰে। তেওঁ জানে পিতৃ-মাতৃয়ে এই কথা কেতিয়াও সহ্য নকৰিব। তেওঁক জুমুৰি ধৰিলে অন্য কিছুমান চিন্তাই, ভবিষ্যতৰ। ৰক্তাভে গোপন প্ৰেমৰ মাদকতা এতিয়াই শেষ কৰিব নোৱাৰে তেওঁ যুৰিয়া জীৱনৰ ব্যক্ত প্ৰেম সকলো দিশৰ পৰা চহকী কৰিব বিচাৰে। ইফালে অনামিকাও উপায় হীন। পিতৃ-মাতৃৰ জোৰত তেওঁ বাধ্য যিহোক তেওঁ ছোৱালী মানুহ। লাহে লাহে বিয়াৰ দিন চমু চাপি আহিল।

আনৰ হাতত তুলি দিয়াৰ আগদিনা।। অনামিকাৰ কৰুণ মিনতি নুবুজিলে তেওঁৰ পিতৃ-মাতৃয়ে। অল্প পিছত প্ৰেমৰ সৌন্দৰ্য পৰিত্ৰতা ধ্বংস হৈ যাব। তেওঁ কৰুণ কাকুতি শুনিলে বুজিলে কেৱল ধুমুহাই বিধস্ত কৰা হাবিৰ পৰা বুটলি আনি আদৰ যত্নেৰে পোহপাল দিয়া পিৰ্জৰাত আবদ্ধ সংগীহীন ভাটোটিয়ে। বেজাৰত টুকিছে আৰু যেন সোঁৱৰাই দিছে তেওঁৰ ৰক্তাভৰ প্ৰথম প্ৰেম উপহাৰ অনামিকাক পিন্ধা আঙুঠিটো সুলকি পৰি কৰবাত হেৰুৱাই গৈছে। উপায়হীন অনামিকাই অৱশেষত বাধ্য হ'ল বিয়াৰ মাজত প্ৰেম বিচাৰিবলৈ। হেৰুৱাটোৰ অন্বেষণ কৰাই যদি জীৱন অনামিকাই জীৱনৰ মাদকতা অনুভৱ কৰিব পাৰিলনে? নে বিয়াৰ বেদনাসিক্ত যুৰীয়া নৈৰ দৰে দুখাৰি অশ্ৰুৰে সাগৰ সৃষ্টি কৰিব বিছাৰিছে? এতিয়া প্ৰেমৰ আনন্দ থাকে অল্পক্ষণ আৰু বেদনা থাকে সমগ্ৰ জীৱন - ৰবীন্দ্ৰ নাথৰ এইষাৰ কথাই এতিয়া পলে পলে অনুভৱ কৰে ৰক্তাভে। এৰা, ৰক্তাভ তেওঁক বহুদিনৰ পৰাই প্ৰত্যক্ষ কৰা নাই গাঁওৰ মানুহে।

এৰা খলিল জিৱানে ঠিকেই লিখিছিল প্ৰেমে যিদৰে মানুহক প্ৰেৰণাদীপ্ত কৰে সেইদৰে ক্ৰুছবিদ্ধও কৰে।

বৰ্ণাশ্ৰম ধৰ্ম এক সামাজিক ব্যৱস্থা

নবনীতা দেৱী
সহকাৰী অধ্যাপিকা, দৰ্শন বিভাগ
ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়, ধুবুৰী

মানৱ সম্ভাৰ দুটা দিশ আছে - দৈহিক আৰু আত্মিক। দৈহিক দিশে মানুহক ইন্দ্ৰিয়ৰ দ্বাৰা প্ৰণোদিত হৈ কাম কৰিবলৈ উদ্বিগ্ন দিহে। মানুহৰ আত্মিক দিশে কামনা বাসনাৰ উৰ্দ্ধত থাকি মুক্তিৰ পথত বিচৰণ কৰিবলৈ বিচাৰে। হিন্দু ধৰ্মৰ মতে বেলেগ বেলেগ জীৱন গ্ৰহণ আৰু দেহ ধাৰণৰ দ্বাৰা এক ক্ৰমবিকাশ প্ৰক্ৰিয়াৰে মোক্ষ লাভ সক্ষম হয়।

মোক্ষ প্ৰাপ্তি দুটা স্তৰৰ জৰিয়তে হয়। এই স্তৰ দুটা হল প্ৰবৃত্তি আৰু নিবৃত্তি। প্ৰবৃত্তি মার্গ অনুযায়ী সংযত ভাবে জাগতিক বস্তুবোৰক ভোগ কৰিও মোক্ষ লাভ কৰিব পাৰি। ইয়াৰ জৰিয়তে জীৱই নিজৰ লুপ্ত শক্তিক জাগ্ৰত কৰি মোক্ষ লাভৰ পথত অগ্ৰসৰ হব পাৰে ই মানুহক ত্যাগৰ আধ্যাত্মিক পথলৈ চালিত কৰে। ইয়েই হল নিবৃত্তিৰ পথ।

ব্যক্তিয়ে যাতে জীৱনত পৰম লক্ষ্য লাভ কৰিব পাৰে তাৰ বাবে হিন্দু ধৰ্মই ব্যক্তিৰ জীৱনত প্ৰকৃত শিক্ষাৰ আৰু বিকাশৰ বাবে বৰ্ণাশ্ৰম ধৰ্মৰ প্ৰচলন কৰিছে। ইয়াত প্ৰবৃত্তি আৰু নিবৃত্তি মার্গৰ এক অপূৰ্ব সমন্বয় দেখিবলৈ পোৱা যায়।

প্ৰতিজন মানুহৰ জীৱনটোক চাৰিটা পৰ্যায়ত বিভক্ত কৰা হৈছে যাতে প্ৰতিজন ব্যক্তিয়ে নিজ নিজ দায়িত্ব আৰু কৰ্তব্য সময় মতে পালন কৰিব পাৰে।

চতুৰাশ্ৰমৰ প্ৰথম আশ্ৰম হল - ব্ৰহ্মচৰ্য। শিশুৰে পাঁচ বা আঠ বছৰ বয়সত ব্ৰহ্মচৰ্য বিশুদ্ধতা পৰিস্কাৰ পৰিচ্ছন্নতা পালন কৰা উচিত। গুৰুৰ তত্ত্বাৱধানত বেদ অধ্যয়ন কৰি জ্ঞান অৰ্জন কৰিব লাগে।

দ্বিতীয় আশ্ৰম হল গাৰ্হস্থ্য বা পাৰিবাৰিক জীৱন গুৰু গৃহত অধ্যয়ন সমাপ্ত কৰি নিজ গৃহলৈ গৈ পাৰিবাৰিক

জীৱনৰ কৰ্তব্য আৰু দায়িত্ব পালনৰ লগতে সামাজিক দায়িত্বও পালন কৰিব লাগে। হিন্দুধৰ্ম মতে বিবাহ এটা সামাজিক ধৰ্মীয় অনুষ্ঠান প্ৰতিজন গৃহস্থই সমাজ তথা পৰিয়ালৰ লগতে দৈনিক পাঁচটি যজ্ঞৰ অনুষ্ঠান কৰি ধৰ্মীয় কৰ্তব্যও পালন কৰিব লাগে।

প্ৰবৃত্তি মার্গ হল প্ৰথম আৰু দ্বিতীয় আশ্ৰমৰ অন্তৰ্ভুক্ত।

গাৰ্হস্থ্য জীৱনৰ কৰ্তব্য যথাবিহিত ভাবে সম্পন্ন কৰাৰ পিছত পৰৱৰ্তী দুটা আশ্ৰমত প্ৰবেশ কৰিব পাৰে। পঞ্চাশ বছৰ পাৰ হোৱাৰ পিছত তেওঁলোকে অৰণ্যলৈ গৈ নিৰল ধ্যান আৰু প্ৰাৰ্থনাত জীৱন অতিবাহিত কৰিব লাগে। এয়ে

বানপ্ৰস্থ।

সন্ন্যাস হ'ল চতুৰাশ্ৰমৰ শেষ আশ্ৰম। এই অৱস্থাত ব্যক্তিয়ে জাগতিক সকলো প্ৰকাৰৰ ভোগ আনকি যজ্ঞাদি অনুষ্ঠানৰ পৰাও বিৰত হৈ কেবল মাত্ৰ পৰম ব্ৰহ্মৰ ধাৰণাত মগ্ন হব লাগে। ই মোক্ষ প্ৰাপ্তিৰ প্ৰাথমিক স্তৰ।

হিন্দুসমাজ ব্যৱস্থা চাৰিটা বৰ্ণত বিভক্ত - ব্ৰাহ্মণ, ক্ষত্ৰিয়, বৈশ্য আৰু শূদ্ৰ। সমাজখনক সু-শৃংখলাবদ্ধ ভাবে পৰিচালনা কৰিবলৈ এই শ্ৰেণী বিভাজন গ্ৰহণ কৰা হৈছিল। ইয়াক শ্ৰমৰ বিভাজন বুলিও কব পাৰি। ই জনগত বা বংশানুক্ৰমিক নহয়। প্ৰত্যেক জীৱৰ স্বভাৱৰ ওপৰ ভেদৰ

धन्यास्ते पुरुषः लोके यैर्यन्ति रसेश्वरम् ।
सर्वपाप हरं देव सर्व काम फल प्रदम् । ।
ब्राम्हणाः क्षत्रियाः वैश्यास्त्रियः शुद्रांत्याजादयः ।
सम्पूज्य तं सुरवरं प्राप्नुवन्ति परां गतिम् । ।

কাৰণেই বৰ্ণভেদ আৰু কৰ্মভেদ শাস্ত্ৰত গৃহীত হৈছে। প্ৰত্যেক ব্যক্তিয়ে নিজৰ স্বভাৱ বা প্ৰকৃতি অনুসৰি কামত লিপ্ত হয়। এই চতুৰ্ভবৰ উৎপত্তিৰ ব্যাখ্যা প্ৰসংগত শ্ৰীমদ ভাগৱত গীতাত শ্ৰী কৃষ্ণই নিজে উল্লেখ কৰিছে “চতুৰ্ভবং ময়া সৃষ্টং গুণ কৰ্ম বিভাগশ”। অৰ্থাৎ গুণ আৰু কৰ্মৰ বিভাগ অনুসৰি শ্ৰী কৃষ্ণই নিজে বৰ্ণ চতুৰ্ভৱৰ সৃষ্টি কৰিছে। ব্ৰাহ্মণ, ক্ষত্ৰিয়, বৈশ্যা আৰু শূদ্ৰ সকলৰ কৰ্মৰাজি স্বভাবজাত গুণৰ দ্বাৰা পৰিচালিত। মানুহে নিজ নিজ কৰ্তব্য সম্পাদন কৰি ব্যক্তিগত আৰু সামাজিক কল্যাণ লাভ কৰিব পাৰে। ব্ৰাহ্মণসকলে বেদ অধ্যয়ন কৰি নিজে জ্ঞান লাভ কৰাৰ লগতে আনকো জ্ঞান দিব লাগে আৰু আধ্যাত্মিক উৎকৰ্ষ সাধনৰ বাবে চেষ্টা কৰিব লাগে। ক্ষত্ৰিয়ই ন্যায় সংগত যুদ্ধত অৱতীৰ্ণ হৈ নিজ ৰাজ্য তথা প্ৰজাক ৰক্ষণা বেক্ষণ দিব লাগে। বৈশ্যসকল কৰ্তব্য হল দেশৰ অৰ্থনৈতিক দিশৰ ৰক্ষণা বেক্ষণ দিয়া। আনহাতে শূদ্ৰ সকলৰ কৰ্তব্য হল উচ্চবৰ্ণৰ লোকসকলৰ গুৰুশ্ৰমা কৰা।

হিন্দু ধৰ্মৰ মতে প্ৰত্যেক বৰ্ণৰলোকে

নিজ নিজ কৰ্তব্য সুচাৰু ৰূপে পালন কৰিলেহে প্ৰকৃত ধৰ্ম পালন কৰা বুজাব। মোক্ষ প্ৰাপ্তিৰ ই এটা পথ বুলি তেওঁলোকে বিশ্বাস কৰে। ইয়াক আমি কান্টৰ “Duty for the sake of duty”ৰ লগত ৰিজাব পাৰো।

হিন্দুধৰ্মৰ নিচিনাকৈ গ্ৰীক দাৰ্শনিক

প্লেটোৰ আদৰ্শতো আমি এনে ধৰণৰ সামাজিক শ্ৰেণী বিভাগ দেখিবলৈ পাওঁ। প্লেটোৰ মতে সমাজত তিনিটা শ্ৰেণী আছে। প্ৰথম শ্ৰেণী শিক্ষিত তেওঁলোকে দেশৰ শাসন কাৰ্য্য পৰিচালনা কৰে। এওঁলোকে Guardians বুলি কোৱা হয়। ইয়াৰ পিছত Auxulary. এওঁলোকে ক্ষত্ৰিয়ৰ দৰে দেশৰ ৰক্ষণা বেক্ষণত নিজকে সমৰ্পিত কৰে। শেষস্তৰত আছে Artisian সকল এওঁলোকে গুৰুৰাজ্য দুয়োটা শ্ৰেণীৰ সা-সুবিধাৰ যোগান ধৰে।

ওপৰৰ আলোচনাৰ পৰা এই কথা স্পষ্ট হৈছে যে

চতুৰ্ভাৰ্মৰ উদ্দেশ্য হৈছে ব্যক্তি আৰু সমাজ জীৱন সুচাৰুৰূপে পৰিচালিত কৰা। কিন্তু বৰ্তমান সময়ত ইয়াৰ অপব্যৱহাৰে সমাজত বিশৃংখলতাৰ সৃষ্টি কৰিছে। গতিকে আমি বৰ্ণাশ্ৰম ধৰ্মৰ প্ৰকৃত তাৎপৰ্য উপলব্ধি কৰি আমাৰ জীৱন সেই আদৰ্শৰে পৰিচালিত কৰিব লাগিব। তেতিয়াহে সমাজত শান্তি শৃংখলা বজাই থাকিব।

নুৰজাহান খুড়ীৰ কান্দোন

আবু তালেব আহমেদ

ব'ল, সোনকালে ব'ল, নহ'লে তোক আজি কাটি দুছেও কৰি সোণকোষ নদীত পেলাই দিম, পিছতহে শান্তি পাম, ব'ল, ব'ল।” কবিম খুড়াই গহীনভাৱে লগতে ধৰ্মকিৰ সূৰত কথাকেইটা ঘৈণীয়েক নুৰজাহানক ক'লে। অলপ পিছতেই বস্ত্ৰাত ধানৰ গুৰী লৈ ওপৰেদি কেবাই থকাৰ দৰে টাঙোনেৰে কোবাই থকাৰ শব্দ ভাঁহি আহিল। “হুহ, তোক আজি কোবায়ৈই মাৰি পেলাম, হুহ।” তাৰ পিছত “আও, মইলো অ’ বচোৱা, কোন আছা বচোৱা, মোক মাৰি পেলালে অ’ বচোৱা।”

“চুপকৰ, নহ'লে মূৰত একে কোব মাৰি শেষ কৰি দিম।”

“মই আপোনাক কাবৌ কৰিছো, মোৰ মাৰি নেপেলাব। আপোনাৰ ভৰিত ধৰিছো, মোক ইমান শাস্তি নিদিব।” মানুহজনীয়ে যিমান পাৰে সকলোৰে পৰা সহায় বিচাৰি চিঞৰিলে। কিন্তু “গৰুৰ আগত টোকাৰি বায়, মূৰ জোকাৰি ঘাঁহ খায়”ৰ দৰে সকলোৱে কিবা ৰোমান্টিক দৃশ্য উপভোগ কৰাৰ দৰে চাই থাকিল। কোনেও সহায় কৰিবলৈ আগবাঢ়ি নাছিল। কৰিমে যিমান পাৰে মানুহজনীক উত্তম-মাধ্যম কোবাই আছে। নুৰজাহান খুড়ীয়ে বহু চেষ্টা কৰিও একেবাৰ পৰা নাই। পাঁচ আৰু দহ বছৰীয়া ল'ৰা দুজনে সহায়হীনভাৱে কান্দি আছে। সিহঁতে কি কৰিব একো খিৰাং কৰিব পৰা নাই।

কবিম খুড়া আমাৰ গাঁৱৰে আধাবয়সীয়া মানুহ। মানুহজন ধৰ্মীয়। বহুতৰাৰ জামাততো গৈছে। দীঘলকৈ দাড়ি ৰাখিছে। কথাবতৰাও বেয়া নহয়। আমাৰ ঘৰলৈ মাজে মাজেই আহে। দেউতাকৰ লগত ধৰ্মৰ কথা পাতে, সংসাৰৰ সুখ-দুখৰ কথা কয়। হাঁহি তামচাও কৰে।

মানুহজনৰ ঘৈণীয়েক তিনিজনী। তিনিওজনীৰে ল'ৰা-ছোৱালী ভালেকেইটা। মাজুজনী আমাৰে গাঁৱৰ, নুৰজাহান। আমি খুড়ী বুলিয়েই মাৰ্তোঁ। নুৰজাহান খুড়ীও ভাল। আমাৰ

সতে খোৱা-বোৱা, উঠা-বহা, হাঁহি তামচা কৰে। ঘৰত আইৰ অসুবিধাত দৌৰি আহে। আবেলি মা আৰু খুড়ী দুয়োজনীয়ে লাগি যায় ওকণি বহা কামত। খুড়ীৰ দুইজন ল'ৰা। পাঁচ বছৰীয়া ৰুকিবুল আৰু দহবছৰীয়া কহিনুৰ। ল'ৰা দুজনৰ লগত মোৰো খাতিৰ আছে।

কবিম খুড়া আৰু নুৰজাহান খুড়ীৰ মাজে মাজেই কাজিয়া লাগে। কিছু সময়ত ভাঙেই। কাজিয়া লাগে সংসাৰৰ খুটি-নাটি কথাত। কবিম খুড়াই তিনিজনী ঘৈণীয়েকৰ ডাঙৰ আৰু সৰুজনীক লগত লৈ বেলেগ গাঁৱত থাকে। মাজুজনী অৰ্থাৎ আমাৰ খুড়ী আমাৰ গাঁৱৰ এঠাইত এজন মানুহৰ ঘৰত ল'ৰাদুজনক লৈ এনেয়ে থাকে। ঘৰৰ মালিকজন তাত নাথাকে বাবে সিহঁতক থাকিবলৈ দিছে। খুড়াই খুড়ীক পইচা পাতি সিমান নিদিয়। খুড়ীয়ে ইঠাইত সিঠাইত দিন হাজিৰা কৰি ল'ৰা দুটা আৰু নিজে কোনোমতে চলে। কোনোবা ঠাইত মাটি কাটিলে, এদিন হয়তো কাৰোবাৰ ধান দাই দিলে, কোনোবা দিন কোনো বিয়া ঘৰত বাচন ধোৱাৰ কাম কৰিলে। এনেকৈ পেট চলাই আছে খুড়ীয়ে। ইয়াৰ মাজতো খুড়াই আহি মাজে মাজে পইচা লৈ কাজিয়া কৰে। পইচা ঘৈণীয়েকক দিয়া বাদ দি ঘৈণীয়েকৰ পৰাই বিচাৰে। ইহঁতে ইয়াত কেনেকৈ চলে সেইটো খবৰেই নলয়। গাঁৱত খেতি কৰাৰ সময়ত গৈ সহায় কৰি দিব লাগে। ফচল চপোৱাৰ সময়ত নাম মাত্ৰ অলপ ধান দিয়ে। বেচৰী তথাপি সুখী।

বেচৰীৰ দুখ-কষ্ট দেখি আমাৰ বেয়াই লাগে। কোনোদিন গুনো চাউল নাই, ল'ৰা দুটাই ভাত খোৱা নাই। মায়ে ভাত লৈ ল'ৰা দুটাক খাবলৈ দিয়ে। লগতে খুড়ীকো অলপ কিবা দিয়ে। আমিও সিমান দিবও নোৱাৰো। আমাৰ সংসাৰখনো সিমান উচ্চ নহয়।

আজি ৰাতিপুৱা ১০টামানত মই পঢ়ি আছোঁ। স্কুল বন্ধ। বতৰটোও ভাল। ভাত খাবলৈ ওলাইছোঁ। এনেতে “আও বচোৱা, বচোৱা, মইলোঁ, মাৰি পেলালে অ—” ইত্যাদি

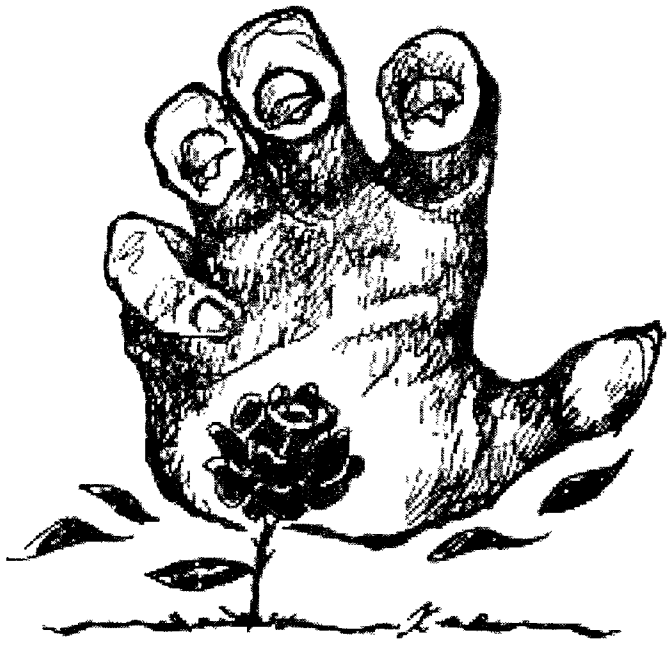
আশেবন্ধে কোনোবাই চিঞৰি আছে মা মই দৌৰি গলোঁ।
খুড়াই ওৰ ঘৰৰ ফালৰ পৰাই শব্দবোৰ ভাঁহি আহিছে। সিহঁতৰ
ঘৰ পোকাৰ আগতে চাওঁ আমাৰ দৰে বাকী ঘৰৰ মানুহবোৰেও
ওলাই আহিছে। কোনেও একো নকৈ চুপ-চাপ থিয় হৈ
আছে। সিহঁতৰ গোট খুলি মা-মই ভিতৰলৈ সোমাই আহিলোঁ।
চৰ নোবাৰা দৃশ্য। খুড়াই টাঙোনেৰে খুড়ীক কোবাই আছে।
মায়ে একবাবলৈ দৌৰি গ'ল। খুড়াই হেঁচি মাক আঁতৰাই
দিলে। দুবাৰ চেষ্টা কৰি মা আঁতৰি আহিল। মায়ে দুবৈৰ
পৰাই খুড়াক এৰি দিবলৈ কলোঁ।

লাহে লাহে কোবাই বাস্তাৱত লৈ আহিল। সহ্য কৰা
নাযায় এনেকুৱা দৃশ্য। কোনেও একো কবলৈ সাহস পোৱা
নাই। কাষতো নগ'ল। খুড়ীক বাস্তাৱত চোঁচৰালে। কাপোৰ
কানি ছেদেলি ভেদিলি হৈ গ'ল। বাস্তাৱত থকা কটা শিলেৰে
বহুত ঠাইত লাগি তেজো ওলাল। ইফালে বায়ে হৰিণা
ধৰাৰ দৰে ধৰি খুড়াই টানি আছে আৰু কোবাই আছে।
শেষত খুড়াই খুড়ীক দাঙি তুলিব নোৱাৰি, “তই যদি আজি
আবেলি নাযাৱ, তই আৰু মোৰ ভাত নাখাবি, আৰু বেছি
কৰিলে তোৰ অৱস্থা আৰু বেয়া হ'ব” বুলি কৈ খুড়া গুছি
গ'ল। খুৰীৰ চিঞৰ বাখৰ অলপ কমিল। উঠিব নোৱাৰিলে।
ক্ষন্তেক বাস্তাৱতে শুই থাকি লাহে লাহে কেঁকাই-গেঁথাই উঠি
গেটৰ ভিতৰত আহিল। ভিতৰত সোমায়ই ঘাঁহত বাগৰি
পৰিল। তাত লাহে লাহে কান্দি থাকিল। ইমান সময় ধৰি
ল'ৰা দুটায়ো কান্দি আছিল। সিহঁতেও মাৰ কাষত বহি লাহে
লাহে ফোঁপাই থাকিল।

পিছত অত-তত শুনি গম পালো যে খুড়াই আজি
পুৱাত হাজিৰ হৈছে তেখেতক পইচা লাগে বুলি। লগতে
গাঁৱৰ ঘৰলৈ যাব লাগে, খেতিৰ কিবা কাম আছে। ইফালে
খুড়ীৰো কেইদিনমানৰপৰা জ্বৰৰ বাবে এইকেইদিন কাম কৰিব
পৰা নাই। পইচা কেনেকৈ দিব। যাবই বা কেনেকৈ। মিছা
মাতি আছে বুলি কৈ কাষত থকা টাঙোনেৰে কোবাই গাঁৱৰ
ঘৰলৈ লৈ যাব বিচাৰিছিল। নোযোৱাত এই দশা কৰি থৈ
গ'ল।

কিয় এই নাৰী জাতিৰ ওপৰত এনেকুৱা অত্যাচাৰ
কৰে হহঁতে কি দোষ কৰে। গোটেইটো জীৱন স্বামীৰ
কোব-মাৰ খাইও ভগৱান স্বৰূপ স্বামীক মুখফুটি কথা কোৱাৰ
সাহস নাই। আজি খুড়ীৰ দৰে মহিলাই আৰামৰ বিছনাত

আৰামেৰে দিন কটাই আছে। আমাৰ খুড়ী, স্বামীৰ পৰা
সহায়তো নাপায়। তেখেতৰ কোব খাইও জীৱন কটাই আছে।
আজিৰ ঘটনাতো দোষ কাৰ সঠিক ক'ব নোৱাৰো যদিও
খুড়াক এইটো ঠিক হোৱা নাই। কিবা দোষ কৰিলে তাক
শাসন কৰাৰ বহুতো উপায় আছে। হাদিছত এইটো নাই
যে স্ত্ৰীক মানুহৰ সন্মুখত পিটি শাসন কৰিব লাগে। মুখেৰে
বেয়া বেয়া ভাষা কৈ যি ইচ্ছা তাকে কৰিব লাগে। মাথোন
পাঁচ ওয়াক্ত নামাজ পঢ়ি, মুখত দীঘল দাড়ি ৰাখিলে এজন
মুছলমান হোৱা নাযায় বা এজন প্ৰকৃত পুৰুষ হোৱা নাযায়।
বৰঞ্চ ইয়াক অপমানহে কৰা হয়। ইয়াৰ দ্বাৰা এটা জাতি
বা এটা ধৰ্মৰ অপমানহে হয়। নাৰী জাতিৰ প্ৰতি আমাৰ
শ্ৰদ্ধা কিমান এইটো কিতাপত ভালদৰে লিখা আছে।

এনেতে “ঐ ব'ল ঘৰত।’ কথাটো কাণত পৰিল।
মায়ে ঘৰত যাবলৈ ৰৈ আছে। এতিয়াহে বাস্তৱ জগতত
ফিৰি আহিলোঁ। ইমান সময় নানা কথা ভাবি থাকিলোঁ।
বাস্তাৱত থকা সকলো মানুহ ইতিমধ্যে আঁতৰিল। মায়ে কথাটো
কৈ ঘৰত গ'ল। ইফালে কান্দি থকা শব্দটি ভাঁহি আহিল।
ঘাঁহনিত বহি তিনিও এতিয়াও কান্দি আছে।

খুড়ীৰ দুখজনক কন্দাৰ শব্দ শুনিয়েই ঘৰ পালোগৈ।

কলেজৰ প্ৰথম প্ৰেম

আব্দুৰ ৰশিদ
বি.এ. দ্বিতীয় বৰ্ষ

এখন নিৰ্জন গাঁৱৰ পৰা চহৰলৈ পঢ়িবলৈ আহিলে
প্ৰথমে কেনে লাগে? সেয়ে যিয়ে এবাৰ গাঁৱৰ পৰা প্ৰথম
চহৰলৈ আহিছে তেওঁহে জানে। প্ৰথম অৱস্থাত ভাব হয়
যে আগৰ যিখন পৃথিৱী আছিল তাৰ পৰা বহুত দূৰত,
বহুত আঁতৰত নাইবা কোনোবা বেলেগ এখন পৃথিৱীতহে।
মই এজন হোজা গাঁৱলীয়া ল'ৰা। অৱশ্যে কলেজত পঢ়াৰ
বহু দিনৰ পৰাই আশা আছিল। কলেজখনত ভৰ্তি হোৱাৰ
পিছত মোৰ সপোন পূৰণ হ'ল আৰু যিদিনা মই প্ৰথম
গাঁৱৰ পৰা কলেজত আহি পালোঁ তেতিয়া মোৰ এনে

কলেজত ভৰি দিয়াৰ পিছত কেইদিনমান কলেজখন
আচহুৱা যেন লাগিছিল। অজান পথ, অজান মানুহ অৰ্থাৎ
সকলো ফালেই কেৱল মানুহেই মানুহ। কাৰণ নতুন অৱস্থাত
সিমান বন্ধু বান্ধবীও নাছিল আৰু বেছি চিনাকী মানুহ নাছিল।
হাঁহি উঠা কথা।

এইদৰে ভালেকেইদিনমান কলেজলৈ অহাযোৱা
চলিল। কেইদিন পিছত শুনিবলৈ পালোঁ যে মোৰ স্কুলৰ
বন্ধু এজনো হেনো এই কলেজত পঢ়িবলৈ আহি আছে,
পিছে আহিল আৰু নাম ভৰ্তিও কৰিলে। পিছদিনাখন সিয়ো

লাগিছিল যেন আইজৰ পৰা এখন নতুন পৃথিৱীলৈকে অহা
বুলি ক'ব পাৰোঁ। কিয়নো ইয়াৰ আগতে বেছি দিনৰ বাবে
কোনো চহৰত থকা নাছিলোঁ, কোনোবা চহৰলৈ গ'লেও
এসপ্তাহ বা পোন্ধৰ দিনৰ বেছি থকা নাছিলোঁ। কিন্তু খুবুৰী
ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়লৈ পদাৰ্পণ কৰাৰ ফলত ইয়াত বহুত
দিন একেৰাহে থাকিব লগা হ'ল। গতিকে ইয়াত আহি বহুতো
নতুনত্ব অনুভৱ কৰিবলৈ ধৰিলোঁ।

আমাৰ হোস্টেললৈ গ'ল। আমি দুয়ো একেলগে হাঁহি আনন্দতে
কলেজৰ লোকাল হিৰো হৈ গলোঁ। মুনিম অৰ্থাৎ মোৰ
বন্ধুজন আৰু মই এজনে আনজনক এৰিব নোৱাৰা অৱস্থা
হৈ পৰিল। চিনেমা, থিয়েটাৰ আদি কৰি যিবোৰ গুপ্ত
কথালৈকে আমি শ্বেয়াৰ কৰিছিলোঁ।

সিদিনা কলেজত ফৰ্ম ফিলাপ চলি আছিল। আন
দিনবোৰৰ দৰে সিদিনাও আমি দুজন একেলগে ফৰ্ম ফিলাপ

কথাটো পঢ়াওঁলৈ কহিছিল তেওঁৰ পৰা মই এখন কবিতা লিখিবলৈ আৰু মোৰ কবিতাটো কিয়লৈ পঢ়াবলৈকেই তেওঁৰ প্ৰশ্নকৰণটোৱে হঠাৎকৈ হঠাৎ আঁহকৈ নিয়া বম্বা হবলৈ লৈছিল। সেই সেই নাইকিয়া হৈ পৰিছিল সেইসময়ত মোৰ প্ৰত্যেকটো নাই, একো নাই আৰু দুইজন বম্বা লোভাও বাঙালীসকলে হঠাৎ পিছফালেৰে পৰা এটা শব্দ শুনিবলৈ পালে। মনোবম্বাই হাঁহি মুখেৰে সৰুকৈ ক'লে, "হে হাঁহী, চাওঁ অলপমান মানে এখন ফৰ্ম দিব লাগে, অলপ ছাইও দিয়ক।"

কথাৰ ইমান সুবলা মাতেৰে কৈছিল যে মই দুৰ্বা হাঁহীৰ মুখৰ ফালে চাবলৈ বাবা হৈছিলোঁ আৰু এখন ধুনীয়া ফৰ্ম মোৰ চকুৰ আগত ভাঁহি উঠিল যেন কোনো ছোৱালী ফৰ্ম সেয়া জনো স্বৰ্গৰ পৰা অহা অপেশ্বৰীয়ে। মুখখনি আছিল পূৰ্ণিমাৰ জোন। চকুখনি আছিল হৰিণী নয়ন, ওঁঠ দুটি হ'ল প্ৰেমৰ যমুনা। মই অলপমান সময় এইৰ ফালে চাইয়ে বুলোঁ। তাই মোৰ এই বিবৃত অবস্থা দেখি মিচিকিয়া হাঁহি এটা মাৰি ক'লে -

"ফৰ্ম লোবা হাঁহী আপোনাৰপ" "অ হাঁহী।"

মোৰ মুখত তেনেকুৱা হাঁহি এটা ফুটি উঠিছিল নেকি আৰু লাভতে অধোবদনহে তাৰ পৰা ওলাই আহিলোঁ। সি দিনৰ খটখট পৰাই তাইৰ প্ৰতি মোৰ মনত এটা দুৰ্বলতা সোমাই পৰিছিল। কলেজলৈ গ'লেই মোৰ মন চকুখনিৰে কেবল এটা বিচাৰিব ধৰে। কথাখিনি আনকি মোৰ বন্ধু মুনিমৰ পৰাও গোপনে ৰাখিলে। এতিয়া মুনিমৰ পৰা আঁতৰে আঁতৰে থাকিব পৰিলোঁ কেবল নাম টিকনা নজন এজনী ছোৱালীৰ সন্ধানত।

এদিন টিউশ্বন কৰি ওলাই অহাৰ সময়ত তাইক লগত সেই নাম টিকনা নজন ছোৱালীজনীক এজন ভদ্ৰমামুহূৰ লগত দেখা পালোঁ। পিছত এজন বন্ধুৰ মুখৰ পৰা শুনিব পালে যে সেই ভদ্ৰ মানুহজন আন কোনো নহয়, তেওঁৰ দেউতাক হৈ আছিল। পিছে মই তাইক দেখি মূৰ তল কৰি অহাৰ লজকীয়া ভাৱেৰে গৈ আছোঁ। তেনেতে তাই মোৰ কাষত আহি মিঠা সুবত ক'লে -

"কেনে আছে?" "ভালে আছে।"

"তুমি?" "খুব ভাল। এটা টিউশ্বন আছে। আহোঁ।"

"হাঁহী ক'লোঁ" সেই সময়ছোৱাত মই এক আচহুৱা, পাগল হৈ পৰিছিলোঁ। মই ভাবিবই পৰা নাছিলো যে তাই মোৰ লগত কথা কব বুলি। বহুদিনৰ বহু আশাৰ কিছু হ'লেও পূৰণ হ'ল আৰু তাৰ পিছৰ পৰাই তাইৰ লগত দেখা হ'লে এটি মিচিকিয়া হাঁহীৰ আদান-প্ৰদান চলে।

তাই বিজ্ঞান শাখাত আৰু মই কলা শাখাত পঢ়িছিলোঁ আৰু মোৰ বন্ধুজনো বিজ্ঞান শাখাত পঢ়িছিল। তেওঁলোক দুজনে মোতকৈ পঢ়াশুনাত বেছি ভাল আছিল।

যিখন কলেজত আহি এদিন আচহুৱা লাগিছিল, সেই কলেজখনেই এতিয়া স্বৰ্গলৈ পৰিবৰ্তন হ'ল। ভাত এসাঁজ নাখাই থাকিব পাৰিছো, কিন্তু কলেজ খতি কৰিবলৈ পৰা নাই। কেবল সেই অপেশ্বৰীৰ বাবে, যি জনীয়ে মোৰ জীৱনৰ বং সলনি কৰিছে। এক পলকতে, এক মুহূৰ্ততে।

তেতিয়া শ্ৰেণীৰ এঘণ্টা অফ আছিল। আন দিনৰ দৰে সি দিনাও আমি দুজন কলেজৰ আগফালে বাইকষ্টেণ্ডৰ পিছফালে কৃষ্ণচূড়া গছজোপাৰ তলত বহি আড্ডা দি আছো। হঠাৎ আকাশে বৰণ সলাই ক'লা হৈ আহিল। বেলিটোও মেঘৰ তলত লুকাই পৰিল। অদূৰৰ পৰা নিৰবিচ্ছিন্ন ভাবে দুই-তিনিখন গাৰ্ভীৰ শব্দ। তাৰ মাজে মাজে বতাহে কলেজৰ ছোৱালীবোৰৰ কাপোৰৰ আঁচল উৰুৱাই লৈ যাওঁ যাওঁ কৰি আছে আৰু চুলিবোৰ ইফাল সিফাল কৰাই আছে। মোৰ বন্ধুজন তাৰ পৰা উঠি গ'ল। মই তাতেই বহি আছিলোঁ। হঠাৎ দেখা পালোঁ মোৰ সম্মুখত সেইজনী অপেশ্বৰী। লাজুকীয়া ভাৱে মোলৈ চাই আছে। মই অবাৰু। অৱশেষত তাই ক'লে - "কি চিন্তা কৰি আছে?"

"নাই, একো নহয়, কেতিয়া আহিলা?" "এই মাত্ৰ।"

"ঘৰত নোযোৱা নেকি?" "অ' যাওঁ কিন্তু অলপ পিছত।"

হেৰা, মোৰ এই ক্ষুদ্ৰ হিয়াত মাথো কেইটিমান কথা লুকাই আছে। আজি মই সকলো উজাৰি পেলাব খুজিছো আপুনি যদি বেয়া নপায়, এই নিগকিনিৰ ক্ষুদ্ৰ হিয়াৰ মাজত থকা কথা কেইটি জানিব নেকি? মই ভয়ে খাইছিলোঁ। মোৰ অন্তৰৰ মাজত এটি শিহৰণ জাগি উঠিল। ভীষণ ধুমুহা মোৰ গাৰ ওপৰেদি পাৰহৈ যাব ধৰিলে। অৱশেষত কলো— "কোৱা সংকোচ কৰিবলৈ নো কি আছে?"

"আচলতে তোমাৰ কাষতে মোৰো কবলগীয়া বহু কথা আছে।"

"তেন্তে এয়া লওক। ইয়াৰ মাজতে মোৰ কবলগীয়া কথাবোৰ আছে।"

এই বুলিকৈ তাই সৰু চিঠি এখন মোৰ হাতত দি গৈ আছিল আৰু মই তেতিয়াও তাইৰ ফালে ৰ' লাগি চাইয়ে আছিলো অথচ মই গমে পোৱা নাছিলোঁ যে তাই এখন চিঠি মোৰ হাতত গুজি দিছিল। তেনেতে হঠাৎ মই এটা শব্দ শুনিবলৈ পালোঁ, "হাই ল'ৰা, চিঠিখন গ্ৰহণ কৰা, হাঁহি মাৰি ক'লে আৰু মইয়ো তৎক্ষণাত কঁপা কঁপা হাতেৰে গ্ৰহণ কৰিলোঁ। তাৰ পিছত এখন্তেকো দেৰি নকৰি ঘৰলৈ উভতিলোঁ।

"চেনেহৰ, মৰম লবা। বহুদিনৰ পৰাই আপোনাক কথাটো কওঁ কওঁ কৰি কোৱা নহয়। আজি সকলো মৰিমুৰ কৰি আপোনাক মোৰ মনৰ কথাখিনি কমবুলি কলম ধৰিলোঁ। আপুনি চিঠিখন দলিয়াই নিদিব। আপোনাক দেখাৰ পৰাই মোৰ অন্তৰত আপুনি থিতাপি লৈছে। আপোনাৰ হাঁহি, আপোনাৰ কথা বতৰাই মোৰ হিয়া জিকি লৈছে। পৃথিৱীত এতিয়া মোৰ এটাই কাম্য বস্তু সেয়া হ'ল আপোনাৰ প্ৰেম। আই লাভ ইউ।"

আপোনাৰ অবাঞ্ছিত প্ৰেয়সী বৰষা

বহুদিনৰ এটা সাধুকথাৰ অন্ত পৰিল। এইকথাখিনিৰ কাৰণেই মই উদ্ভাবন হৈ পৰিছিলোঁ। আজি মই ধনা মোৰ সপোনৰ অপেশ্বৰী বাস্তবত পৰিণত হ'ল। চিঠিৰ প্ৰতুলতাৰ হিচাপে মই মাথো এটি সৰু কবিতাই প্ৰেৰণ কৰিলোঁ— হে প্ৰেয়সী।

তুমি কোন?
সৰ্ব শৰীৰত তোমাৰ প্ৰেম
উথলি উঠে মোৰ মনত
তোমাক দেখিলে
হয়তো হ'ব পাৰে
পৰিলো প্ৰেমত
ৰঙীন এই ভোলানাথ কলেজখনত।।

ইয়াৰ পিছৰ পৰাই আমাৰ দুয়োৰে মাজত চলিল অনিৰ্দিষ্ট বা অসীমিত প্ৰেম। দুয়োকে দুয়োলৈ ৰচিলোঁ যুগ্ম জীৱন, বান্ধিলোঁ সপোনৰ ঘৰ। বৰষা। নামটোৱেই কিমান সুন্দৰ আৰু কথা বতৰাৰ তুলনাই নাই। এয়াই আছিল মোৰ অৰ্থাৎ আব্দুৰ ৰশিদৰ কলেজৰ প্ৰথম প্ৰেম।

অত্যাশুৰী সৰু
চহৰ খনত এজন
শিক্ষাগুৰু বাস
কৰিছিল নাম হ'ল
দেবকান্ত। তেখেতৰ
দুজনী ছোৱালী
আছিল নাম হ'ল
নিকিতা আৰু নিকি।

দুয়ো সহপাঠী আৰু পঢ়াশুনাতে বৰ চোকা। কিন্তু নিকিতাকৈ
নিকিতা অলপ বেছি চোকা। নিকিতা বৰ সবল, শান্ত ভদ্ৰ
আৰু অলপ অজলা ধৰণৰ ছোৱালী আৰু নিকি ভদ্ৰ কিন্তু
ই অলপ চঞ্চল, ফৰ্তিবাজ বন্ধু-বান্ধুৱীৰ লগত ধেমালি কৰি
ভাল পোৱা আৰু যি পৰিবেশত থাকে সেই পৰিবেশৰ
লগত মিলি যাব পৰা ধৰণৰ ছোৱালী। নিকিতা আৰু নিকি
H.S উত্তীৰ্ণ হোৱাৰ পিছত দেউতাকে সিহঁতক দিল্লীৰ G.B.
Collage ত admission কৰি দিয়ে। Collage খন শিক্ষাৰ
ক্ষেত্ৰত উন্নত কিন্তু Collage খনৰ পৰিবেশ দিমান ভাল
নহয়। Collage খনত বেছি ভাগ ছাত্ৰী ৪০% ৰ ওপৰত
পোৱা। নিকিতা আৰু নিকি Collage Hostelত থলে।
এবছৰ পিছত নিকিতাক ৰাজ নামৰ এজন ল'ৰাই Propose
কৰে। ৰাজ নিকিতাৰ কাৰণে একেবাৰে অচিনাকী মানুহ।
জে নিকিতাৰ কাৰণে একেবাৰে অচিনাকী মানুহ। ৰাজে
নিকিতাক বেংগালোৰত ইঞ্জিনিয়াৰিং পঢ়ি থকা বুলি কলে।
কিন্তু এইবোৰ সকলো মিছা কথা আছিল। নিকিতা আকৌ
এইবোৰ বুজি পোৱা নাই, ৰাজে যি কৈছিল তাকে বিশ্বাস
কৰিছিল। এনেকৈ নিকিতা লাহে লাহে ৰাজৰ গভীৰ প্ৰেমত
পৰিযায়। এইপিনে নিকিতাৰ পঢ়া-শুনাৰ পতি interest
কমি গৈ থাকে। পঢ়া-শুনা কৰাৰ সময় না পায়। Anytime
ফোনত বাস্ত থাকে। এনেকৈ ২ বছৰ যোৱাৰ পিছত এদিনাখন

সাৰধানতা

বন্দনা ৰয়

স্নাতক প্ৰথম ষাণ্মাসিক

নিকিতাই দেখিলে যে, ৰাজ আৰু এজনী ছোৱালী তাজমহলৰ
ওচৰত ফুৰি আছে। নিকিতা ৰাজক দেখি সিহঁতৰ ওচৰ
চাপিলে আৰু ৰাজক সুধিলে, ৰাজ তুমি ইয়াত কি কৰা
আৰু এইজনী কোন? ৰাজ খতমত খাই ক'লে নিকিতা
তুমি ইয়াত হঠাৎ! ও আৰু এইজনী মোৰ, তৎক্ষণাত
ছোৱালী জনীয়ে ক'লে ৰাজ তুমিও যে মানুহ মই যে তোমাৰ
girl friend হও নিকিতাক আগতে কোৱা নাছিল। নিকিতাই
সেতিয়াই এই কথাৰ শুনিলে তাইৰ এনেকুৱা হ'ল যেন
গোটেই পৃথিৱীখন অন্ধকাৰ একো দেখা নাযায়, তথাপি
তাই কোনোমতে নিজক control কৰি গাড়ীত উঠি ল'ৰালৰিকৈ
Hostel ত আহি কামৰ দুৱাৰখন বন্ধ কৰি কান্দিবলৈ আৰম্ভ
কৰে। এইফালে examৰ বেছি দিন নাই ভালদৰে studyও
কৰা নাই। তাই কেৱল ৰাজৰ কথা গোটেই দিন ৰাতি চিন্তা
কৰি কৰি কান্দি থাকে। খোৱা বোৱা বাদ দিলে তাৰ পিছত
সেই বছৰ তাইৰ Result একেবাৰে বেয়া হ'ল ৪৫% ৰ
পৰা ৪৫% আহি যায় এজন অচিনাকি ল'ৰাৰ লগত গভীৰ
প্ৰেম কৰি। এইফালে নিকিৰ উদভগালী আৰম্ভ হয় কেইজনীমান
সংগী পাই।

নিকিতাইৰ বান্ধৱী বিলাকৰ লগত ঘূৰি-ফুৰি ড্ৰিং,
ড্ৰাক খোৱা শিকি যায়। এনেকৈ এদিনাখন নিকি অতিৰিক্ত
ড্ৰিং কৰি ৰাতি ১২.০০ মান বজাত অকলে বাটেদি ঢুলি-
ঢুলি আহি থাকোতে কেইজন মান ল'ৰাই তাইক উঠাই
লৈ যাই তাইৰ লগত অপব্যৱহাৰ কৰি তাইক মাৰ্ডাৰ কৰি
দিয়ে।

“সেয়েহে জীৱনত যিকোনো সিদ্ধান্ত লোৱাৰ আগত
ভাবি-চিন্তি ভালদৰে সকলো জানি বুজি তাৰ পিছত হে
সঠিক সিদ্ধান্ত লব লাগে আৰু কু-সংগৰ পৰা আতৰত থাকিব
লাগে”।

হেইজনী হোৱাৰ

কবিতা

দীপক দাস

স্নাতক তৃতীয় ষাণ্মাসিক

মোৰ জীৱনৰ মৰম লগা এজনী কবিতা

মোৰ এই নিঠকৰা হৃদয়ত

খালকনি জগোবা

এজনী কবিতা।

ভালপাবলৈ শিকোবা

মোৰ মনৰ সেইজনী কবিতা।।

জীৱন বাটৰ কাহিটলগা

খুঁতিবোৰ ভাবি থাকো

অকল মাথোঁ সেই কবিতা।

নাভানো একো নাই

সকলোতে মাথোঁ সেই কবিতা।।

ভালপোবা কি, প্ৰেম কি?

জনা নাছিলো একো,

কিঙ কি হ'ল হঠাৎ

তাইক দেখাৰ পৰাই

মোৰ এই আলসুবা

হৃদয়খনক যেন কঢ়ি দিলা অৰাক

কি যে ভাব হয় তাইক দেখিলেই

তাইৰ নিলীম দুচকুৰ,

দুখনি ৰঙীন ওঠৰ সেই

মৰম লগা অন্তহীন হাঁহি,

ভালপতে খং উঠা তুমি

কি যে আকৰি।।

কিমান যে ধুনীয়া তুমি,

যেন বহলাই কব নোৱাৰি।।

সচাকৈয়ে তুমি মোৰ বুকুৰ লগৰী

সমস্ত বাবেই সাঁচি ৰাখিছো

মোৰ বুকুত সোনোৱালী পথাৰৰ দৰে

ৰঙীন হৈ পৰা এখনি ধুনীয়া কাহিনী

তোমাৰ অনুপ্ৰেৰণাতেই ৰঙীন

হৈ পৰিছে মোৰ এই

ভগ্ন জীৱনখনি।।

নাভানো একো নাই

সকলোতে মাথো তুমি

পামনে সঁচাকৈ এদিন

তোমাৰ কোলাত বহি ক'ব

মাথোঁ তুমি! মাথোঁ তুমি!।।

আই অসমী

গোপাল কৃষ্ণ কুণ্ডু

স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ

অ' মোৰ সেউজী মৰমী অসমী আই,

অজিলে তোক ইমান ধুনীয়া যাৰ তুলনা নাই।

হিয়াভৰা তোৰ প্ৰেমৰ আলায় হিংসাৰ নাই লেশ

নাই আই তোৰ দানৰ সীমা সম্পদে ভৰা দেশ।

তোৰেই সন্তান অঞ্জৰ দলে নেগায় বন্দনা তোৰ

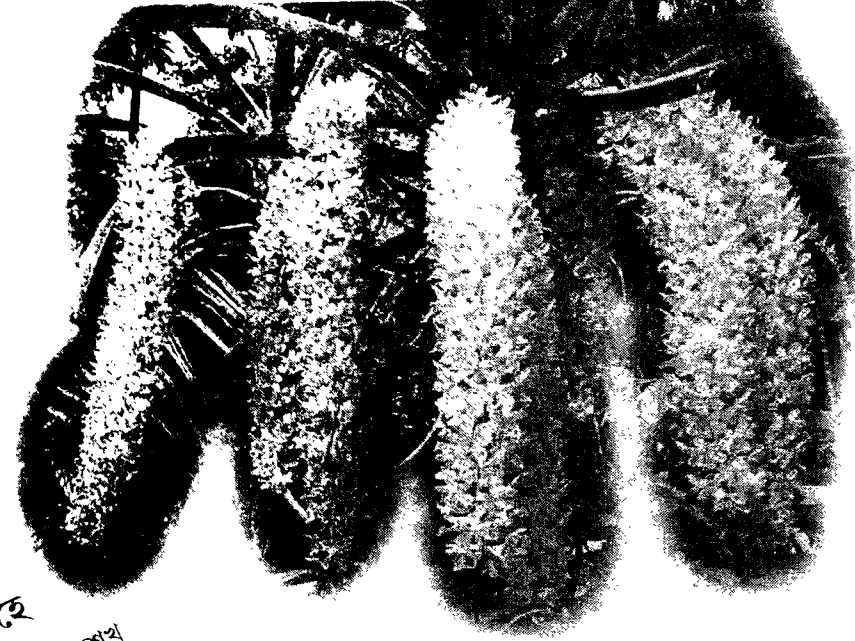
কণ্ঠত সিহঁতৰ কিয় বাজি থাকে বিদ্ৰূপৰ কটু সুৰ।

তোৰ ধনেৰে ৰচিছে যিবোৰ ঐশ্বৰ্য্যৰ ফুলনি

সিহঁতেই তোক কিয় টোকাইছে সদায় চকুপানী।

তোৰ প্ৰেমকে, তোৰ গীতকে কৰিছো আমি পান

বঢ়াবই লাগিব আমি সকলোৰে আই অসমীৰ মান।

বিষ্ণুক্ক বছৰ বাগৰি ব'হাগ আহে
ছফিকুল আলম শেখ

বিষ্ণুক্ক বছৰ বাগৰি ব'হাগ আহে,
পুণ্ডিত দিনৰ বঙলৈ আহে
মলয়াত সুবাস ছটিয়ায়
কবিৰ কলমত ঠাই পায়
সেয়া এটি কবিতা সিঁচি দিয়ে নতুন দিনৰ কঠিয়া
কঠিয়াই আনে অনাবিল আনন্দৰ বতৰা,
গঢ়ি তোলে জাতীয় ঘনিষ্ঠতা,
থাপিত কৰে সংস্কৃতিৰ বৰপীৰা।।
ব'হাগ তুমি আহিবা বুলি,
হেপাহেৰে সাঁচি ৰাখিছো তোমাৰ বাবে
ভঁৰালৰ এমুঠি ধান পৰাণৰ একটি গান।।
মৰমৰ এমুঠি জোনাক
ভালপোৱাৰ এমুঠি হাঁহি আৰু একাঁজলি স্নেহ।।

দেউতা

শুভম দে সৰকাৰ

দেউতা যিদিনা তুমি মোক এৰি গলা
আৰু উভতি নাহিলা ধোঁৱা আৰু ছাই হৈ
যি দৰে মোক এৰি গলা শ্বশানৰ শেষ ঠিকনাৰ পৰা
আৰু এবাৰো মোৰ খবৰ নললা
দেউতা মোৰ কামিজৰ চিলাই চিগো চিগো
তোমাৰ হাতত হাত ধৰি মই হাটলৈ যাব বিচাৰো
যেনেদৰে তুমি মোক লৈ গৈছিলি - - -

তোমাক বিচাৰি মই আকাশলৈ চাওঁ
মাৰ আচলত ধৰি
কি জানিবা তৰাবোৰ মাজত
সেউজীয়া পথাৰ, আলিবোৰত
নদীৰ টোবোৰ হৈ মোৰ ওচৰত - - -

কতোবেচোন তুমি নাই
যি দিনাৰ পৰা তুমি মোক এৰি গ'লা।

অসহায় প্রকৃতি

বিকাশ বয়
স্নাতক তৃতীয় ষাণ্মাসিক

কোনেও নাই প্রকৃতিক
আজি বচাবলৈ

আছে মাখোন মানুহক
ধ্বংস কৰিবলৈ।

সকলোৱে নিজৰ স্বার্থৰে ঘটাইছে

সময়ৰ বিকৃতি

চাৰিওফালৰ পৰা ধ্বংস হৈছে

অসহায় প্রকৃতি।

সকলো গৈছে আগলৈ

কোনেও নাচায় পাছলৈ

কি হৈছে কি হোৱা নাই

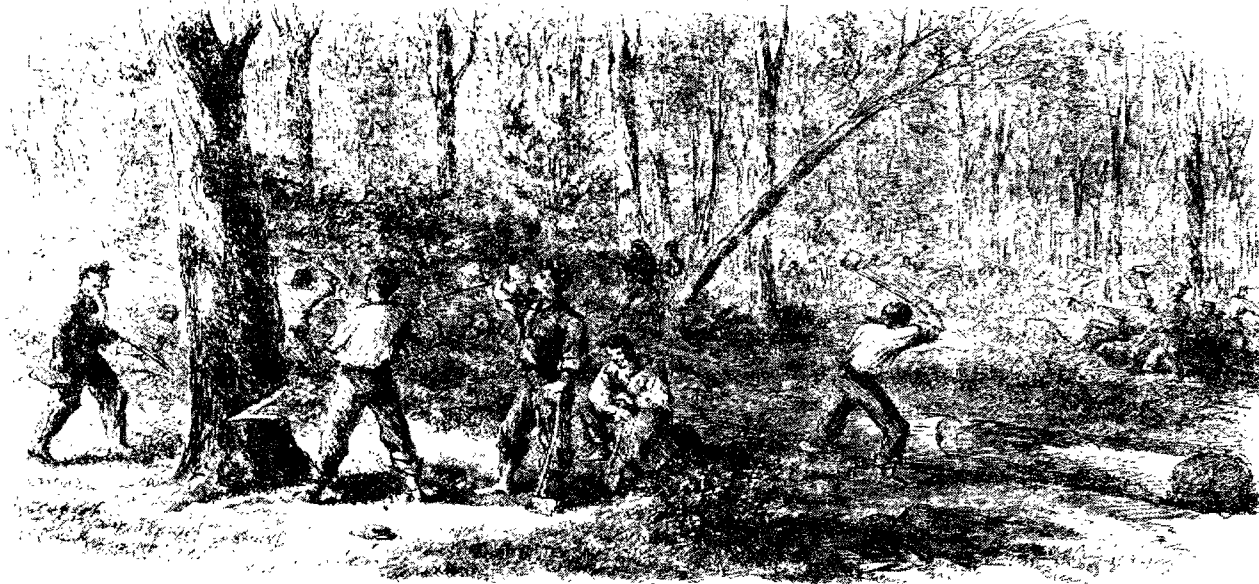
একো খবৰ কোনেও লোৱা নাই।

ধ্বংসৰ পথত আছে

অসমৰ প্রকৃতি

বচোৱা বচোৱা বচোৱা

বুলি কৰুণ বিননি।

মৰমৰ মা

মণিকা পাল
একাদশ শ্ৰেণী

মা তুমি সঁচাকৈয়ে অতুলনীয়

সঁচাকৈয়ে কৰুণাময়ী

তুমি নাথাকিলে যেন এই পৃথিবীৰ

চাৰিওপিনে আন্ধাৰে আবৰি ধৰে

তুমি সঁচাকৈয়ে অতুলনীয়।

যেতিয়া মই তোমাক অনুভৱ কৰো

আৰু ওচৰত নাপাও

তেতিয়াই মোৰ দুচকু

পানীৰে ভৰি পৰে।

মা তুমি সঁচাকৈয়ে অতুলনীয়

মা তোমাৰ হৃদয়খনি

ইমানেই কোমল যে

তোমাক যিমানেই দুখ নিদিও কয়,

তথাপিও তুমি মা মোক ইমান ভাল পেৰা।

তুমি সঁচাকৈয়ে অতুলনীয়

সঁচাকৈয়ে কৰুণাময়ী

মা তুমি কাষত থাকিলে

যেন মই স্বৰ্গৰ নিচিনা অনুভৱ কৰো

মই তোমাক সকলো সময়তে

মনত কৰি থাকো, 'মা',

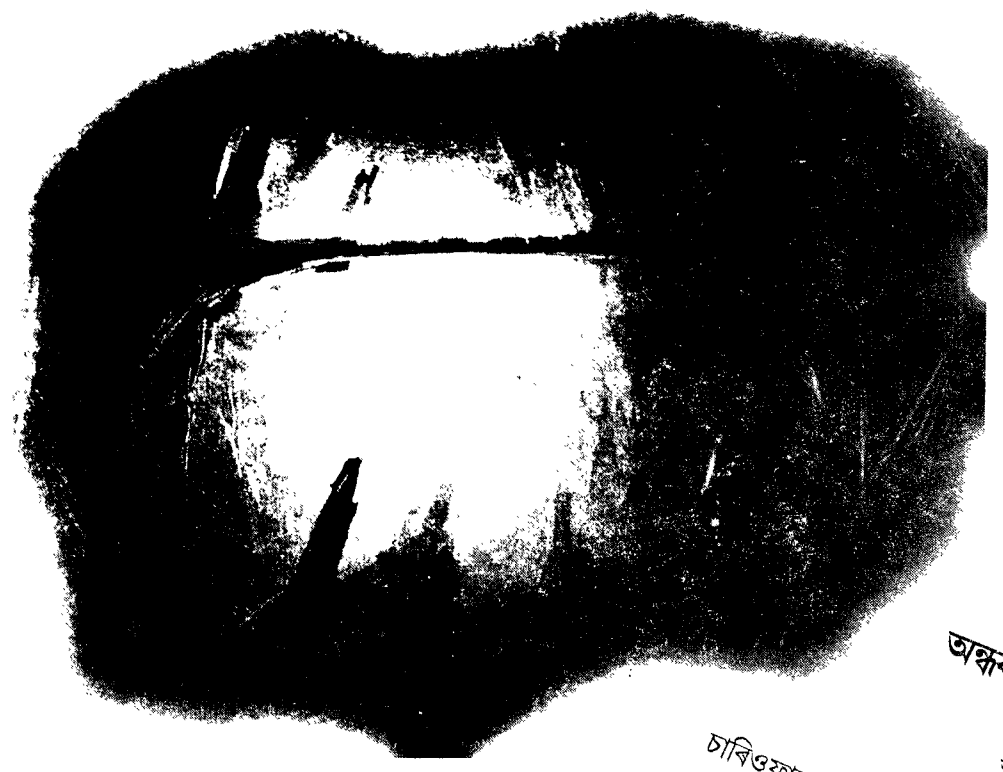
তুমি মোৰ একমাত্ৰ ভৰষা

মই তোমাক কব নোৱাৰিম

মোৰ হৃদয়ৰ কথা যে মই তোমাক

সঁচাকৈয়ে ইমানেই ভাল পাওঁ।

অন্ধকার

চাৰিওফালে অন্ধকাৰ
কলা ডাৰবৰে নহয়
কুঁৱলীৰে নহয়
নহয় ধোঁৱাৰে
কেৱল অন্ধকাৰ।

বিশ্বজুৰিয়েই অন্ধকাৰ!
বাঢ়িয়েই গৈ আছে
কেতিয়াবা আঁতৰিবনে?
এই অন্ধকাৰ।

কোনোৱে চিন্তা কৰিছেনে?
অন্ধকাৰ আঁতৰাবলৈ

ৰাতিৰ অন্ধকাৰ আতঁৰায়
পুৱাৰ বেলিৰ পোহৰে
বিশ্বজোৱা অন্ধকাৰ
আঁতৰিবনে বেলিৰ পোহৰে?

নীৰ নিশাৰ উচুপনিত
নিলুফাৰ ইয়াছমিন
স্নাতক দ্বিতীয় বাৰ্ষিক

নীৰ নিশাৰ উচুপনিত,
সাৰ পাই উঠে
ভয়ানক অন্ধকাৰবোৰ।
স্নান হৈ যায়,
কোঠালীৰ নিলাভ পোহৰ।
দুখাৰী উষ্ণ লোভক বাগৰি যায়
কোমল আমেজ ভৰা গাৰ্কাটি তিয়াই।
নিৰ্জনতাৰ কোলাত উচুপনি জাহ যায়।
আন্ধাৰৰ সতে যুঁজি যুঁজি ...
জোনাকী পৰৱৰ্ত্তন ঘৰে,
এন্ধাৰে খেপিয়াই ধৰে,
মিঠা আবেগ ভৰা সপোনবোৰক।
নীৰ নিশাত হেৰাই যায়
প্ৰত্যাশাৰ হৃদয় নীৰৱে বিনাই
কাৰোবাৰ হৃদয় নীৰৱে বিনাই
নীৰ নিশাৰ উচুপনি।

শবৎ আহিছে

বহিদা আমিন হক
মাতক দ্বিতীয় বায়ানসিক

বাৰিষাৰ পংকিলতাই আৰুবা
এটি মিঠা চিনাকী সুবাস
ভাঁহি আহিল কৰবাৰ পৰা
হয়! কৰবাত শেৰালী ফুলিছে।
বিষাদৰে ভৰা মনটোও যেন ভৰি পৰিছে
আজি আকাশখন যেন ফৰকাল হব ধৰিছে
মনটোও মুকলি মুকলি লগা হৈছে

এয়া নেকি শবৎ - - -
যি সকলো দুখ আতৰাই
লৈ আনিছে অলেখ আশা পৰা লৈ।
প্ৰকৃতিখন সুন্দৰকৈ সজাই তুলিছে।
তাগুৰ লীলা চলোৱা নদীবেৰ যেন শান্ত হৈ পৰিছে।
কলিয়া ডাৱৰ জাঁতৰি আকাশখন ফৰকাল হ'ল
মনৰ মাজত বঙীন সুপোনে ঠাই কুৰি গল।
কোমল বতাহ এই সময়তে বলে
নদশীৰ কামত কহুৱা ফলে।
কুঁৱলীৰ আঁৰত থকা সূৰ্যও
ওলাবলৈ বাট বিচাৰি ফুৰিছে
হয়, আজি প্ৰকৃতিৰ বুকুত
শবৎ আহিছে।

বাৰিষা
মিহভাগ

নারী জাগরণ চাই

শুভম দে সরকার
স্নাতক দ্বিতীয় স্নাত্তাসিক

নারীদের আগে তুলতে হবে, mass কে জাগাতে হবে, তবে তো দেশের কল্যাণ ভারতের কল্যাণ।

নারীদের পূজা করেই সব জাত বড় হয়েছে। যে জাতে নারীদের পূজা নেই, সেই দেশ বা জাত কখন ও বড় হতে পারেনি, কস্মিন কালে পারবেনা।

কোনো জাতির শ্রেষ্ঠ মাপকাঠি নারী। কিন্তু এই কথা সবাই জানে, তথাপিও নারীরা কেন নির্যাতনের বলি হচ্ছে। এইটা আজকের ২০১৩র কথা নয়।

যুগের পর যুগ, দিনের পর দিন ধরে প্রতিটি জায়গাতে নির্যাতনের বলি হচ্ছে শুধু মাত্র নারী।

সারা বিশ্বর মধ্যে ভারতবর্ষ নির্যাতনের ক্ষেত্রে তৃতীয় তম স্থান অধিকার করেছে। ভারতবর্ষের কাছে এইটাকি কোনো গৌরবের কথা? মোটেই নয়, এইটা লজ্জিত হবার কথা।

কিন্তু আর নয়, এবার নারীজাগরণ করতে হবে। নারীদের জেগে উঠতে, প্রতিবাদ করতে হবে। সরকারের তরফ থেকে নারীদের রক্ষা-বেক্ষণের ব্যবস্থা করতে হবে। ভবিষ্যতে যেন কোনো অত্যাচারী এমন কাজ করতে সাহস

নাপায়, এবং নারীদের সচেতন হতে হতে এবং নিজেদের সম্মান বজায় থাকার জন্যে প্রতিটি নারী পোষাক পরিচ্ছদের উপর ধ্যান রাখতে হবে।

আর যদি এমন না, হয় ভারতবর্ষ একদিন অধঃপতনের দিকে যাবে এইটা নিশ্চিতঃ। হয়ত ভারতবর্ষ একদিন সারা বিশ্বের মধ্যে প্রথম স্থানে এগিয়ে যাবে এইটা আমরা চাইনা, নারী জাতি মায়ের জাতি। পৃথিবীতে নারীছাড়া কোনো কাম আজো হয়নি এক ভবিষ্যতেও হবে না।

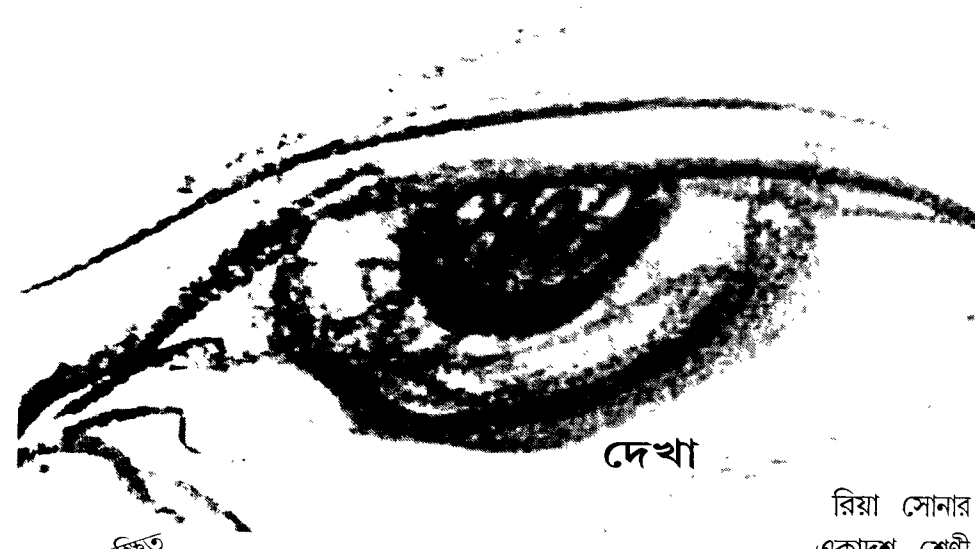
আমাদের সবাইকে সচেতন হতে হবে যেন এমন কাজ আর না হয়। যেমন কাজের জন্যে শিক্ষার দরকার কোনো কোনো অনুষ্ঠান গড়ে উঠতে হলে নারীদের বিশেষ ভাবে প্রয়োজন। যে জাত থেকে পৃথিবীর সৃষ্টি সেই জাত কে যেন কখন আমরা বাজে চোখে না দেখি।

এসো আমরা সবাই শপথ করি, যে বাজে কাজ কাম আগে সংগঠিত হয়েছে তা যেন ভবিষ্যতে আর না হয়।

ভাই ফোটো

রিয়া রক্ষিত
একাদশ শ্রেণী

দেখা

রিয়া সোনার
একাদশ শ্রেণী

ভাইয়ের কপালে দিতে ফোটো
ব্যস্ত মুকু সকাল থেকে
সাজিয়ে খালা দুর্বা ধানে
যত্ন করে রাখছে ঢেকে।
পঞ্চদীপে জ্বালায় বাতি -
নতুন আসন আছে পাতা
ঘবে চন্দন পাটায় বুলে
জোরা দুলিয়ে চলছে মাথা।
হরেক বকম মিষ্টি খালায়
মুখে খুসির মিষ্টি হাসি,
ভাইয়ের কপালে দেবে ফোটো
আদর করে ভালোবাসি।

শূন্যতা এই মনে
দুঃখ দেয় প্রতিদিন
রেখেছি তোমাকে সেজে
হৃদয়ের মাঝখানে
ভুলতে পারবনা তোমাকে।
দুঃখ যত দাওনা আমায়
চাওয়া আর পাওয়ার মাঝে
পেতে চাই তোমার কাছে
সব কিছু দিবো তোমায় হেসে হেসে
চাও যদি জীবন আবশেষে
জীবনে তোমার সঙ্গে হয়নি দেখা
মরার পরে যেনো হয় দেখা
এই ভাবি বসে একা একা
জীবনে যদি নাহয় আর দেখা।

শিক্ষার দরকার

কপিল দেব বর্মাণ
তৃতীয় বার্মাসিক

শিক্ষাই জীবন,
শিক্ষা নাই যার, তারা কাজ করে শিক্ষার
জীবনেই শিক্ষা

শিক্ষাই উন্নতি
শিক্ষা বিনা নাই, কোনো অন্য গতি।
যারা করে,
তাদের জীবন, সদায় হয় বিচ্ছিন্ন

শিক্ষায় অমান্য
যারা করে,
তাদের জীবন, সদায় হয় বিচ্ছিন্ন
শিক্ষার অপমান
তারা কোনো দিন, নাপায় সমাজে স্থান।

শিক্ষাই জীবন,
সদায় কর শিক্ষার স্মরণ
শিক্ষাই মরণ

পরিচিত হতে গেলে,
শিক্ষার যে কি মূল্য, নাজানে কোনোজন
শিক্ষার প্রয়োজন

শিক্ষাই দৃঢ় সম্পত্তি,
শিক্ষাই জীবনের প্রগতি, শোনো হে জনগণ
শিক্ষাই পরিণাম
শিক্ষাই হে জনগণ

শিক্ষাই ধন,
আমি করি শিক্ষার গুণগান,
শিক্ষাই মান
যারা নাকরে,
তাদের জীবন সদায় হয় সুখময়।
শিক্ষার অবক্ষয়

আকাশ মেঘলা

রীতাস্রী সাহা
স্নাতক চতুর্থ বার্ষিক

কেন না বৃষ্টি হচ্ছে আজ সমস্ত দিন ধরে
সময় যাচ্ছে সঙ্গে মনও যাচ্ছে আনন্দেতে ভরে
আকাশ মেঘলা রয়েছি আমিও ঘরে একলা
তাকিয়ে দেখি বাইরে ঝিরঝির বৃষ্টি
ভাবছি ঈশ্বরের এ কিরকম অপূর্ব সৃষ্টি।।
তার উপর পাখির ডাক শুনে
যেন এক স্বপ্ন জাগে মনে
ডানা মেলে ভিজে উড়ে যাচ্ছে পাখি
ভাবছি কি কষ্ট ওদের, ওরা নয় আমাদের মত লাকী।।
একটু পরে হঠাৎ বিদ্যুৎ চমকায়
আমার ঘুমটাকেও জাগায়
সমস্ত আকাশটা যেন লাগছে কালো
জানিনা আবহাওয়াটা আমার
সত্যিই লাগছে কেন ভালো।।
ধীরে ধীরে মেঘ কেটে যাচ্ছে
সঙ্গে রাত্রিও হয়ে আসছে
ঘরে সকলেই আমাকে ডাকছে
মনে থাকবে চিরকাল এই পরিবেশ
এখানেই করলাম আমি আমার কবিতার শেষ।।

‘মা’

জয়শ্রী লাহিড়ী
স্নাতক চতুর্থ বার্ষিক

মায়ের চেয়ে বেশী স্নেহ, করে না কেউ আর,
অথচ তাদেরকেই বইতে হয়, যত দুঃখের ভার।
ছোট থেকে কোলে করে, যে বড় করে তোলে,
সেই সন্তানরাই বড় হয়ে মায়ের স্নেহকে ভোলে।
মায়ের প্রতি সন্তানদের এ এক কেমন বিচার?
যার জন্য জীবন পাওয়া, তার প্রতি অনাচার
মায়ের প্রতি সন্তানরা, যদি না কর ভক্তি,
এই জীবনের শেষেও, তোমরা পাবে নাকো মুক্তি
‘মা’ শব্দের গভীরতা আজ বোঝে না কেউ আর
তাইতো তারা মায়ের প্রতি করে অত্যাচার
বৃদ্ধাশ্রমে পাঠিয়ে দিয়ে তারা করে বড় পাপ,
ঈশ্বরও তাদের এই কারণে, করবেন নাকো মাপ।
‘মা’ শব্দটি পাওয়া যায়, পৃথিবীর সবচেয়ে উপরে
যার মর্ম বোঝে তারা, যাদের নেইকো ঘরে।

পথিক

অর্পিতা পাল
স্নাতক চতুর্থ বার্ষিক

গৃহতারা এক পথিক আমি, নাম আমার সৃজন।
পৃথিবীতে বড় একা আমি একে বারে নির্জন।।
স্বজন পরিজন সবই ছিল একদিন যার।
জীবনের এই জোয়ার ভাটায় সব হলো ছারখার
হাজার স্বপ্ন বুকে নিয়ে আমি চলেছিলাম এপথে।।
জীবন যুদ্ধে হেরে গিয়ে আমি আমি চির দুঃখী।।
হে ঈশ্বর কোনওদিন কি আমি হব নাকো সুখী?
সুখের আশায় বসে আছি আমি তোমার দিকে চেয়ে
প্রাণের পরে দিন আসবে এই ভাবনা নিয়ে।।

হিন্দী বিভাগ

साथ नहीं बैठेगा तो फिर पड़ेगा कैसे?

डा० मोहन राय
प्रवक्ता, हिन्दी विभाग

डाक्टर अम्बेडकर का जन्म मध्यप्रदेश के रत्नगिरि जिले में हुआ था। यह स्थान इन्दौर नगर के करीब है और इस गाँव का नाम मऊ है। इनके पिता रामजी राव मिलिट्री में सूबेदार थे। उनके अब तक तेरह बच्चे हो चुके थे। भीमराव अम्बेडकर उनकी चौदहवीं संतान थी।

१४ अप्रैल, सन १८९१ ई० में अम्बेडकर ने जन्म लिया। लगभग एक सप्ताह तक घर में खुशियां समारोह छाया रहा। इनके जन्म पर खूब खुशियाँ मनाई गई, क्योंकि रामजी राव के बहुत से बच्चे जन्म लेने के बाद ही मृत्यु को प्राप्त हो गए थे। केवल उनके दो भाइ और दो बहने ही जीवित थीं। एक भाई का नाम आननंदराव था और दूसरे का बसंतराव। मंजुला और तुलसी उनकी दो बहनें थीं।

पड़ोसियों ने रामजी राव को पुत्र के जन्म पर बधाई दी। भीमाबाई को भी स्त्रियों ने बधाई दी। पड़ोसी कहते थे कि यह बच्चा बहुत होनहार है। यह दुनिया में अपना नाम रोशन करेगा। इसका उँचा माथा बता रहा है कि यह बहुत ही योग्य पुरुष होगा। रामजी राव यह सुनते, तो खुशी से फुले नहीं समाते। यह उन्नीसवीं सदी का अंत था।

रामजी राव की आर्थिक स्थिति अच्छी नहीं थी। कहने के लिए वे मिलिट्री में सूबेदार थे, लेकिन वेतन बहुत कम मिलता था। वह तो जमाना सस्ता था, इसलिए गृहस्थी की गाड़ी किसी तरह चल जाती थी।

मिलिट्री की नौकरी अधिक लम्बी नहीं होती है। अभी रामजी राव ने पंद्रह साल ही हुए थे कि सेवा मुक्त कर दिए गए। नौकरी छुटने पर वे घर आ गए और सोचन लगे कि अब उन्हें क्या करना चाहिए? कोई भी काम मुश्किल नहीं है। यह सत्य भी है। जब मनुष्य दृढ़ निश्चय कर लेता है तो उसे मंजिल अवश्य मिलती है और भटकना भी नहीं पड़ता। रामजी राव एक दिन एक कंपनी में गए। वहाँ के मालिक से मिले और नमस्कार किया।

कंपनी का मालिक बूढ़ा था। उसने रामजी राव से आने का कारण पूछा, तो उन्होंने बताया कि उन्हें नौकरी की तलाश है और वे उसी की खोज में भटक रहे हैं। मालिक के पूछने पर रामजी राव ने अपना सारा हाल बताया। उसे तरस आ गया, वह व्यक्ति दयालु था। उसने रामजी राव से कहा - “तुम मिलिट्री में सूबेदार थे। तुम्हें पचास रूपया वेतन मिलता था। उतना तो मैं नहीं दे पाऊँगा।” “तो फिर?” “मैं चालीस रूपए तक दे सकता हूँ। देख लो, सोच लो अगर तुम्हारा काम चल सकता है तो मेरे यहाँ स्टोर कीपर की जगह खाली है, मैं तुम्हें नौकरी दे दूँगा।” तब उस सस्ते जमाने में चालीस रूपए भी बहुत होते थे। रामजी राव ने नौकरी करना स्वीकार कर लिया। मालिक ने उनका नाम हाजिरी के रजिस्टर में लिख लिया और उन्हें दूसरे दिन से काम पर आने के लिए कह दिया। भीमाबाई ने यह सुना, तो उसकी खुशी का ठिकाना नहीं रहा। वह ईश्वर को धन्यवाद देते हुए कहने

“भगवान् सर्वदा भला करता है। वह गरीबों की मुन्ना है।”

दूसरे दिन रामजी नौकरी पर जाने लगे। काम कुछ भी नहीं था। केवल चौकीदारी करनी थी। वे सबेरे आठ से लेकर शाम के छह बजे तक स्टूल पर बैठे रहते। दोपहर के खाने के लिए खाना साथ ले जाते। भीमाबाई किमी तरह घर की गाड़ी चला रही थी। वह एक-एक दिन गिन गिन कर काटती। मन में हमेशा यही सोचा करती थी कि कब महीना पूरा होगा और कब वेतन मिलेगा।

इस तरह रामजी राव गाँव की दुनिया छोड़कर अब शहर में आ गए। सतारा छोटा सा सहर था, लेकिन वहाँ रौनक खूब थी। इधर यह परिस्थिति थी और उधर बच्चों का नाम भीमराव रख दिया गया। वह बड़ा होने लगा और धीरे धीरे पांच वर्ष का हो गया। भीमाबाई को चिंता होने लगी कि अब भीमराव को पढ़ने के लिए पाठशाला जाना चाहिए। वह पति से रोज कहती तो उसे यही उत्तर मिलता कि मैं भी सोचता हूँ कि लड़के को अब स्कूल भेजना चाहिए, लेकिन दो समस्याएँ मेरे सामने हैं। पहली समस्या तो यह है कि हम लोग अछूत हैं और जाति के महार हैं। लड़के का दाखिला स्कूल में बड़ी कठिनाई से होगा। यह दक्षिण भारत है। यहाँ छुआछूत का बहुत ज्यादा बोलबाला है। लोग अछूतों को नल से पानी नहीं लेने देते। कुएं से भी जल नहीं भरने देते। उनसे नफरत करते हैं।

दूसरी समस्या रामजी राव ने भीमाबाई को यह बताई कि भीमराव को दाखिले में रूपया भी खर्च होगा। खर्च वैसे ही बड़ी कठिनाई से चलता है, लेकिन दाखिले वाला खर्च जरूर करना पड़ेगा। भीमाबाई का कहना था कि कुछ भी हो, तुम सूबेदार थे और तुम्हारा बेटा बिना पढ़ा रह जाए

यह कैसे हो सकता है।

रामजी राव भीमराव को लेकर स्कूलों में जाने लगे। वे जिस भी पाठशाला में जाते और अपने को महार बताते। वही इंकार हो जाता कि अछूत के लड़के को स्कूल में भर्ती नहीं किया जाएगा।

रामजीराव निराश होकर लौट आते, वे भीमाबाई को आकर बताते और कहने लगते कि भीमराव का दाखिला होना बहुत मुश्किल है। आज कई दिन हो गए। मैं लगातार उसको लेकर जा रहा हूँ। मगर कहीं भी उसे दाखिला नहीं मिलता।

भीमाबाई में साहस था। वह निराश होने वाली स्त्री नहीं थी। वह पति को समझाती और कहती और दूसरे स्कूलों में जाओ। किसी-न-किसी को दया आ ही जाएगी और लड़के का नाम लिख लेगा। पढ़ना बहुत जरूरी है। अंग्रेजी सरकार यह कभी नहीं कहती कि अछूतों को शिक्षा मत दो। उसका कहना है कि देश में अधिक से अधिक लोग पढ़े-लिखे होने चाहिए।

रामजी राव तंग आ गए थे। उन्हें रोज अपनी कंपनी से छुट्टी लेनी पड़ती। वे चार-पांच घंटे देरी से पहुँचते। मालिक बिगड़ता और कहता - मैं रोज रोज छुट्टी नहीं दे सकता। लेकिन रामजी राव मजबूर थे। वे मालिक की खुशामद करते और छुट्टी ले लेते। उन्हें रोज अपनी कंपनी से छुट्टी लेनी पड़ती। वे आखिर एक दिन ऐसे स्कूल में पहुँचे जहाँ का हेडमास्टर दयालु था। उसने रामजी राव की सारी कहानी सुनी, तो कहने लगा दाखिला तो मैं कर लूंगा, लेकिन तुम महार हो, अछूत हो। तुम्हारा लड़का सब लड़कों के साथ बैठ नहीं सकता। रामजी राव ने यह सुना तो वे सन्नाटे में आ गए और हेडमास्टर का मुँह देखने लगे। उनकी समझ में नहीं आ रहा था कि जब भीमराव लड़कों के साथ नहीं बैठेगा तो फिर पढ़ेगा कैसे?

“बहन और बहन”

प्रो. संगीता सिंह राय
प्रवक्ता, हिन्दी विभाग

जीत और हार - मालती महावर

बड़ी बहन नीलू और छोटी कुसुम है। छोटी कुसुम बड़ी नीलू के व्यवहार से परेशान है, दुखी है। कुसुम दुःखी इसलिए है कि उसकी प्रत्येक चीज को उसके हर अधिकार को उसकी बड़ी बहन बचपन से ही छीनती चली आई थी। बचपन से ही उसके उतरे हुए कपड़े पहनती रही है। बड़ी बहन नीलू की सहेलियाँ आने पर कुसुम को उनकी खातिरदारी के लिए बैरे का रोल अदा करना पड़ता है, इसलिए कुसुम दुखी है। वह सोच रही थी अच्छा है उसका विवाह हो जाय तो इस पिंजरे से सदा के लिए उसे मुक्ति मिल जायेगी। इस घर में उसकी आवश्यकता नहीं रह गई है। बड़ी बहन नीलू ने कहा था वह विवाह नहीं करेगी उसके निर्णय के कारण कुसुम के विवाह के प्रयत्न शुरु हुए। नीलू को लगता है, उनके बालों में सजने वाला फूल भाग्यवश कुसुम की झोली में जा गिरा। मेहमानों ने कुसुम को देखा और पसन्द भी किया। कुसुम को लगता अब इस पिंजरे से मुक्ति मिल जायेगी। दीदी का आतंक हमेशा के लिए खत्म हो जायेगा। परन्तु अचानक नीलू ने निर्णय बदला और माँ से कह रही है, मैं कंछी तो इन्हीं से वरना मैं कभी किसी से शादी नहीं करूँगी। नीलू कहती मैंने पहले लड़के को देखा नहीं था परन्तु देखने पर पसन्द आया है। पिता से बात करने का मम्मी वादा करती है, कुसुम के आगे मानों धरती घूमने लगी थी।

मालती महावर की कहानी जीत और हार दो

बहनों के बीच के तनावों को रेखांकित करती है, ये बहने एक दुसरे के शत्रु के रूप में खड़ी है। बड़ी ने छोटी की हर चीज को, वस्तु को नहीं, मुख को भी छीना है। इस कहानी का कथ्य बनाने का श्रेय मालती महावर को दिया जा सकता है।

इस कहानी में कुसुम का ही चरित्र प्रमुख है। छोटी बहन कुसुम पर बड़ी बहन अन्याय करती है। उसे परेशान करती इसलिए कुसुम में तनाव की स्थिति है। कुसुम को लगता अच्छा है उसका विवाह ही हो जाए तो इस पिंजरे से सदा सदा के लिए उसे मुक्ति मिल जायेगी। इस घर में उसकी आवश्यकता नहीं रह गई है। कुसुम परेशान है, कारण उसकी प्रत्येक चीज को उसके हर अधिकार उसकी बड़ी बहन बचपन से ही छीनती आई थी। यहाँ तक कि वह अपने माँ-बाप का प्यार भी प्राप्त न कर पाई थी।

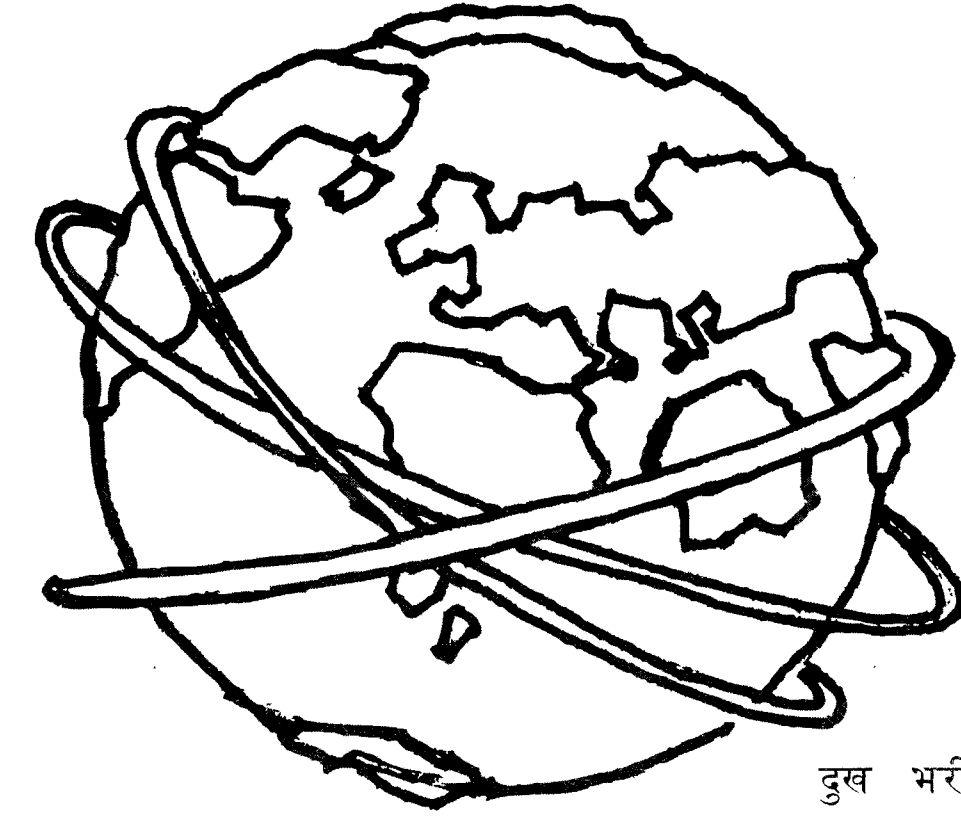
इस कहानी की बड़ी बहन का दीदी का चरित्र विशिष्ट है और छोटी का चरित्र प्रतिनिधिक है। दोनों के सम्बन्धों में जो तनाव उत्पन्न हुआ है। उसके मूल में कई मनोवैज्ञानिक कारण हैं। दीदी का चरित्र अहंवादी है। छोटी हीनग्रन्थि से ग्रस्त है। बड़ी के आतंक में छोटी का व्यक्तित्व विकसित हुआ है।

इस प्रकार हम देखते हैं कि आज समाज में रक्त में स्वार्थपरता अधिक दिखाई पड़ती है, जिसके कारण रिश्ते दिन-प्रतिदिन टूटते दिखाई पड़ते हैं। आज कि युवा पीढ़ी को सही दिशा निर्देश की आवश्यकता है। तभी समाज में रिश्तों का मूल्य होगा और सामाजिक व्यवस्था ठीक प्रकार से चल सकेगी।

রাখী

বিকাশ রায়
বি.এ. দ্বিতীয় ছঃমাসিক

রাখী কা ত্যোহার অনোখা,
বহন ভাই কা প্যার অনোখা,
বহন কহতি ভয়্যা আও,
মুহুসে তুম রাখী বধবাও।
রং বিরংগে রাখী লাই,
হাথ বড়াও মৈ বাঁধনে আই।
তিলক কসী
আরতী কসী
লম্বী আয়ু মৈ মাংগুগী
ভয়্যা মেরে ভুল না জানা
রাখী কা তুম লাজ নিভানা।
রাখী হৈ ভাই বহন কা ত্যোহার,
ইসকে পীছে ছুপা হৈ দোনোকা প্যার।

দুখ ভরী দুনিয়া

নজমুস সাফিব
বি.এ. চতুর্থ ছঃমাসিক

যে দুনিয়া যে মেহফিল হমারে কাম কী নহী,
অপনী কাম সে জানা জাতা হৈ ইনসান নাম সে নহী।
সদা যাদ রাখনা জিন্দেগী কী যহ দাস্তা,
মর কে সমী কো পকড়না হৈ কবর কা রাস্তা।
নফরত হিন্সা কো কর দো অলবিদা,
মোহব্বত সে ভর দো সব কা কলেজা।
কিসীকে দুখ মৈ খুশী না মনানা,
নফরত সে নহী প্যার সে সবকো হৈ হরানা।
আও হম তুম মিলকর খাতে হৈ কসম,
ভর দেগে হম সদা দুসরো কী জখম।
মিলবাঁট কে জিন্দেগী কো করোগে বসর,
ইসি মৈ হম তুম ছোরোগে ন কোই কসর।

সপনা

নাসিম বানু
বি.এ. চতুর্থ ছঃমাসিক

यु तो हर कोई सपना देखता है।
पर सच किसी-किसी को ही हो पाता है।।
सपने देखना छोड़ना मत -
क्योंकि सपने ही हकीकत
बना देता है।।

সপনوں سے পুরা বুলন্দ হো अपना हौसला,
तभी जीत पाओगे अपनी मंजिल को।
पढो मन लगाकर और सपने सजाओ उंची,
तभी बन पाओगे हौसले से बুলन्द
मेहनती कोई।

जीत लेंगे एकदिन जमाने को
अपने ही सपने से

है यही आशाये हमें अपने आप से।।

ENGLISH SECTION

FORMATION OF THE ASSAMESE SOCIETY

Dr. Akabbar Ali Ahmed.
MA, LLB, Ph.D
Head, Deptt. of History,

Assam is the melting pot of human races and culture of both hills and plains. The composition of the population in Modern Assam is a complexion of diverse racial and ethnic groups poured into this region from time immemorial. Waves people of belonging to different ethnic groups migrated to Assam from South East, West and from the oceanic world. Even from different parts of Indian subcontinent, various races and tribes migrated to Assam right from pre-historic period down to the British colonial rule. The medieval Assamese society was basically a tribal society that was formed because of the admixture of diverse racial and tribal people migrated from the East and the South-East Asia. In course of time the Caucasian-Aryans stock came from the west and settled in different parts of India. They entered Assam, afterwards, and settled down here with Royal patronage of the king of Kamrupa. In course of time through long process of assimilation of the Aryans and non-Aryans people the modern Assamese society has come into being. In the prehistoric as well as in the historical period, the remains so far explored evinced that Assam was inhabited by various tribal and racial elements and in fact, this land is considered as a great anthropological museum.¹

In ancient time, the North Eastern Region, especially, Assam and its neighboring region, was known as the land of Kiratas, i.e. the habitat of the Indo Mongoloid people. During the time of the Mahabharata war and even earlier, the tribes speaking the Bodo languages were called

Chinas, Kiratas and Mlechhas. The ancient literature states, that Narak, a prince of the Dravidian stock, overthrew Ghatak, the Kirata king of Pragiyotisha. Bhagadatta, who was probably a Kshatriya king participated in the war of Mahabharata with an army, composed of Kiratas, Mlecchas and Cinas.² It must be admitted that his subjects were mostly non-Aryans and that is why he was called Mlecchadhinatha.^{2a}

The population of Assam during Medieval time primarily composed of the non-Aryans stock belonging to various Indo-Mongoloid tribes, speaking various Tibetan Burmese dialects. The Mongolians belonged to the Tibeto-Burman family of the Indo-Chinese group and are now represented by the Bodos, the Cacharis, the Morans, the Borahis, the Koches, the Rabhas, the Hajongs, the Nagas, The Kukis, the Chutias, the Ahoms, the Garos, the Dimachas, the Karbi, etc.³ They were called Kiratas in the Epics and Puranas and even in the *Yuginantra*, a work of the late medieval period.^{3a} Different scholars of modern times are of the opinion that the geographical position of Assam is such that any movement of human races from south east towards the west and from west toward the east could not be possible without entering Assam since the ancient time. The migration route of mankind from the remote past had been through Assam and various elements passing through it from India on one side and South East Asia on the other, leaving their substratum in both the hills

and the plains.

Based on some anthropometric data, the great anthropologist, A.C. Haddon found several ethnic types in Assam, such as: (a) delicocephalic Platyrrhine type (b) Delichocephalic-mesorrhine type (Nesiot element) (c) Mesocephalic-Misorrhine type, (d) Brachycephalic-leptorrhine type, (e) Brachycephalic-platyrrhine type, and (f) Delochocephalic leptorrhine.⁵

Anthropologist, find traces that most of the tribes of Assam contain in varying proportions of Negrotic, Austro-Asiatic, Alpine-Aryans and Mongolian elements.⁶ It is confirmed by scholars who have carried out extensive research on the prehistory of Assam that the principal races migrated to Assam in twilight of civilization are the Austro-Asiatic, the Dravidian, the Mongoloid of the Tibeto-Burman family of the Indo-Chinese group and the Aryans.^{6a}

No doubt, the tribes of North East India are predominantly Mongoloid. They entered Assam through various routes at different times. Though, these population differ from each other in respect of certain traits of physical features, culture and language, yet basically they are of Mongoloid origin and speak Tibeto-Burmese languages. In Assam the Mongoloid in the very early time intermixed with the Austroloids and Coucasoids from whom they accepted certain genes as a result acquired varied physical features. The northeast China was the original home land of the Tibeto Burmese. They at one time migrated to Burma and split up into two groups. One group went to further south and other group moved westwards along with foothills of the Himalayas to reach Nepal, Bhutan and Tibet, from where they entered into Assam. They established themselves in different region and came to be known by various names, like Bodos, Garos, Rabhas, Hajong, Karbi, Koch, Mech, Cachari, Tiwa Dimacha etc.⁷

Linguistically, the Tibeto Burman group,

as a whole is divided into two main branches, North Assam and Assam Burmese. The North Assam branch is formed by the various Arunachal tribes; viz-Akas, Dafalas, Abors, Miris and Mishimis. The Assam Barman group includes three groups -the Bodos, Nagas, and Kukis-Chins. Thus the term Bodos is used to denote a large number of people, the Garos, Rabhas, Cacharis, Koch, Mech, Hajong, Lalung, Tiwa, Dimacha, etc. who speak Bodo languages. They occupied almost the entire Brahmaputra valley. They extended their area of occupation even to Northern Bengal, and Garo hills. They spread over to Northern Maimensingha where the Hajong Hajong still, living, who belongs to Bodo stock. From the district of Nowgong in Assam their territory extended to Cachar, Syllhet and further south to Tipperah.⁸

The Bodo group includes most of the tribes, occupying not only the hills but also found spread over the valley from Dhubri to Sadiya in modern Assam. They were once a very dominant people of the valley, and they established the petty kingdoms, such as those of the cacharis and chutias, even before the intrusion of the Ahoms.⁹

In course of time, some of the Mongoloid tribes accepted Assamese, an Indo-Aryan speech but few other still retained their own languages or dialects. The Indo Mongoloid was usually designated as Kiratas in the Epics and Purans, the word Kiratas, perhaps, used to mean the indigenous Mongoloid people of Assam.

After the Mongoloid, the Caucasian came to Assam in different waves or batches. Anthropologist has noticed strains of three Caucasiad types in Assam. In *Yuginitantra* it is stated, "There are evidences to prove that a type of Mediterranean peopl came to Assam at an early period, but it is difficult to ascertain the exact date of their arrival. Mediterranean elements are noticeable in the present day Assamese

population. The other element, called Alpino-Armenoid has also entered into the Indid Assamese population. The Alpino Armenoids are broad headed people and thereby they are distinguished from the Mediterranean. Probably, they also came at the same time along with the Mediterranean, but following a different route."¹¹

The last element to ancient Assamese society was the Indo-Aryans strains that were with tall stature, long head, fair complexion and pointed nose. The migration of the Indo Aryans to eastern India can be traced back to the early century before Christ. References are made Vedic in literature, "Aitareya and Satapatha Brahma about the Aryan migration to Assam crossing the river Karatoya. *Yuginitantra* and *Kalika Puran* conceived the view that the Karatoya River was the boundary of ancient Assam or Kamrupa.

Narak is said to have settled Aryans in Pragjyotisha, which included then major part of Assam and North Bengal bounded by the Karatoya River in the west. There are evidence of even earlier settlement of Aryan in Assam from *Ramayana* in which it is stated that pragjyotisha was founded by Amruta Raja, who was an Aryan king of Madhay Desha.^{11a} The Indo-Aryan had arrived North Bihar at leaset by the 7th century B.C. From that region they moved to Assam in different waves. The Nidanpur Copper plate inscription of Bhaskar Barman which was a renewal of his grandfather's charter contains no less than two hundred name of Brahman who were said to be of the Indo Aryan stock. The different copper plate inscriptions issued during the rule of Barman dynasty indicate that the Indo Aryan people were invited by the Kamrupi king and settled them in their kingdom. They were granted rent free land and employed to the high offices of the kingdom. The Brahmans played the crucial role in transforming the society who were entrusted with

the duty of diffusing the learning to the people. The Brahman kings, in iheir bid to spread Aryanism, adopted a systematic policy of "Agrahara Settlement" for the Brahm, in the midst of the Non-Aryan people.¹² The Brahmanic mission, propagating Aryan culture and values, had apparently confronted stiff opposition from the non-Aryan and had to make large scale compromises in course of time. As a result, strict observance of caste rule and practices of untouchablity failed to strike deep roots in this land.¹³ The Caucasoid, both pre-Vedic and post Vedic were responsible for evolving the Assamese language as well as Hindusing the people of this region.

Kautalya also referred to the fact in the conclusion of his book that during the Maurya period an Aryans wave entered the land. The Brhatsamhita's reference to Pragioytisha and the Lauhita based on the geography of the Parasara Tantra of the first century A.D, has an important bearing on the entry of the Aryans. There are plenty of sources like the Raghuvamsa, Yuan Chwang's account and Purans, which distinctly pointed out to the settlement of the Aryan in the Brahmaputra valley under Royal patronage in early ancient perod.¹⁴

Most of the classical works have furnished the information that rulers of Pragiyotisha like Narkasur and Bhagadatta patronized the settlement of the Aryans. Kalika Puran states that Narak first procured the Aryans and settled them in his kingdom. The Hara Gauri Samvada pointed out that Bhagadatta associated with the settlement of the hundred Brahman in Kamrupa.

Dr. B.M Das divided Assamese people in two major groups, the 'Indid Assamese' and the 'Mongoloid Assamese'. Indid Assamese mostly comprises the Hindu castes and the Muslims who are of the Caucasoid blood.¹⁵ Most of the Mongoloid tribes became Assamese by

embracing Assamese languages as their mother tongue and Hinduism as their creed. On the other hand, some of them retained their Tibeto-Burmese languages or dialects, but they use Assamese in dealing with the government as well as with the person of other communities. Some of these tribes, after their formal acceptance of Hinduism, treated as sub castes of the Sudras. The Ahoms, the Chutias, the Rajyamshi, the Moran, the Motaks are some of the Hinduised communities which accepted Assamese language centuries back as their mother tongue and became Assamese.¹⁶

The interaction of the Indo-Aryan speaking Caucasian stock and the Tibeto-Burman speaking indigenous people and the consequent fusion of blood contributed to the evolution of the society where in the Aryan and non-Aryan believes practices and way of living interfused to form a composite culture of Assam. P.C Choudhury, one of the great Anthropologists of Assam, opines, "Assamese which was not fully developed in the ancient period, is now the only Indo-Aryan language; but the Austric and Tibeto-Burman' elements have largely contributed both to the language and to the culture of Assam. Though the process of Hinduisation of the non- Aryan tribes carried on from early times, the conversion was very slow. The state remained, therefore, a land of heterogeneous racial strains with linguistic diversities, through, the modern Assamese language has occupied the place of a vehicle of expression of a composite Assamese civilization".¹⁷

The migration of the people, speaking Indo-Aryan languages to Assam during first millennium A.D. was rapid and intensive and the process continued with varying degree of intensity during the next few centuries also. Kings of successive dynasties encouraged such migration and settlement of Brahmins and Kayastha in different parts of Assam.^{17a} The Assamese being an Indo-Aryan speech was

powerful enough to influence the indigenous people residing on the periphery of the Indo-Aryan speaking settlement who in course of time accepted Assamese as their own language.

The most notable contribution of the Ahom rule was the political unification of the country from Sadiya to Manas in the west under their rule. In consequences' in the course of time, it led to sociocultural and linguistic unity and succeeded in awakening the spirit of homogeneity among the people. Perhaps, the most important contributory factor for streamling Assamese society was the Vaisnavite movement initiated by Sankardeva in the sixteenth century. The new Vaisnavite movement heralded a period of cultural renaissance that brought into being an efflorescence of literature, music, drama. The salient features of what is known at present as Assamese culture are mostly gifts of the Vaisnavite renaissance.

Close political and social contact for nearly two thousand years between the Indo-Mongoloid tribes and the Caucasian Aryans has produced a composite culture in which, though the Indo Aryan elements are predominant the tribal and non Aryan elements also played a conspicuous part in evolving the social and cultural life in Assam.

The Assamese society was further influenced by the growth of Muslim population in Assam from thirteenth century, A.D. The Muslim invasion of Assam, under Turk-Afghan sultan of Gauda and the Mughal, which continued for a period over four hundred seventy years, resulting in growth of Muslim settlement in Assam.^{18a} It not only alter the demography of Assam but contributed a lot to the socio- cultural arena of Assam too.

The diversity of the Assamese population has been further expanded due to immigration of different classes of people from various parts of the British Empire. Thus, the Biharis, Marwaris,

Oriyas, Punjabis, Nepalis, Tea garden labourers, Bengali clerks and Muslim agricultural labourers imported from East Bengal, Bihar, Orissa and some other parts of India by the British Government in pursuence of their colonial policy. The business community like Marwari, Punjabi and Bengali and others came to Assam with their commercial objectives, but most of them settled down here. The migration of agricultural labourer from Maimensing, Pabna, Bogura, districts of East Bengal right from the last decade of the nineteenth century until the partition of

India, even thereafter and their settlement in different Char and Wasteland, not only increased the Muslim population in Assam but influenced tremendously the socio-economic condition of Assam. However, most of the immigrants accepted the Assamese as there language and culture.

In the process of assimilation of these diverse elements of different races, tribes,ethnic groups, the great Assamese society has been formed and the colourful Assamese culture has been developed.

3.12. References

1. Baruah, K.L. Early History of KamrupA Guwahati, 1933, p-74.
2. Mahabharata, Sabha parva, 2/26/9
- 2a. Sarma, S.N, "A socio-economic and cultural history of Assam (1200-1800), Bina Library, Guwahati. Reprint, 2001. p-36.
3. Goalpara Gazetteers, edited by D.P.Baroo, A.C.S, Government of Assam, Guwahati, 1979, p-47.
- 3 S. N. Sarma, *op. cit.* p-37.
4. Choudhury, P.C, History of civilization of Assam, (to the twelfth century), Guwahati, 1966, p -75.
5. Haddan, A.C, The Race of Man, p-16.
6. Op Cit, 'History of Civilization of Assam. p-77.
- 6a. Goalpara Gazetteer. *op cit*, p-48.
7. Barpujari, H.K, Comprehensive History of Assam, Vol-I, Second Edition, Guwahati, 2001, p-16.
8. History of Civilization of Assam, *op cit.* p-17.
9. *Ibid.* p-87.
10. *Ibid.* pp-87-88.
11. Yaginitantr4l I/lx-13, Nabhabharat Publisher, Sabha Parva Mahabharat4 26132,52/8-10.
12. Baruah, S.L, Comprehensive History of Assam. New Delhi, 1995. P-152.
13. *Ibid.* P-152.
14. History of Civilisation of Assam, *op cit*, p-102.
- 14a. *Ibid.*p-104.
15. *Ibid.* P-15
16. Baruah, Kanak Lal, Early History of Kamrup4 Guwahati, 1933.pp38, 39.
17. Choudhury, P.C. *op cit*, p-107.

PEACEFUL COEXISTENCE : CHALLENGES AND PROSPECTS

Prof. Noor Hussain
Deptt. Of English

The world is a wonderful place to live. Man has been trying to make this planet more beautiful, using his intelligence and curiosity. Different nations and civilizations have grown and lived peacefully over the years. But this peaceful existence occasionally gets disturbed due to conflicts among the nations and civilizations. In the recent past we have clashes and conflicts in the Arab World, often described as 'Arab Spring', besides the decades old Palestine-Israel conflict. The 'Arab spring' or the Indo-Pak conflict is the result of human greed for power and tendency to dominate the other. The U.S. hegemony to make the world unipolar has also contributed to many of the conflicts of the world. While the American government has miserably failed to resolve many complex issues such as the Palestine-Israel conflict, it has often interfered in the administration of a country in the pretext of democracy. Our only hope is that the world has not witnessed recently any such devastations as the two world wars. The humankind can derive a great lesson from the unification of the East Germany and the West Germany. The international organizations like the U.N.O. will have to play an active role and build up trust and confidence among the nations so that the world really becomes a global village where different races or nations coexist peacefully, enjoying the bounty of nature.

In our national context, India, our country is a miniature world where different races and cultures have co-existed for ages together. Our nation is a synthesis of different races and

cultures. We have a rich cultural heritage with diversity of race, religion, caste and language. This composite culture is a great strength of India in an age of multiculturalism. It has evolved over the ages. The age of Lord Rama was the time whose impact has really been felt on every stream of Indian culture and history till this day. The doctrines of 'Karma' and 'truthfulness' have come down to us from this period. That ancient period left deep influence on our culture and beliefs for all times to come. Then came the time of Gautam Buddha, whose life and teachings imparted new refinement to our culture. His philosophy of 'Ahimsa' and non-injury even to animals are still an integral part of our cultural heritage. It is no wonder that India is known all over the world as the land of Buddha and Mahatma Gandhi.

The Islamic culture had flowed to India with the Turkish Sultans and the Mughal emperors. Akbar, the greatest among the Mughal rulers introduced even a new religion call Din-i-ilahi, based on the principle of oneness of God. With the fall of the Mughals, there started the era of British colonial rule in India. This period of 200 years was the dark period Indian history. But during this period the Indians learnt a lot from the outside world. English served as a link to our national leaders from differens parts of the country. We have learnt the strength of unity, power of patriotism and above all merits of a democratic polity.

No doubt, India has several castes and communities but the heart of India is one. In fact, India is an expression of variety - variety

in her geography, demography, traditions and conventions. Despite the co-existence of this variety, our cultural heritage serves as a bond of unity among people of different faiths and creeds, though we have sometimes had the bed experience of communal disharmony. Our constitution has provided protection and freedom of distinct identity even for religious and ethnic minorities. Any Indian can profess and practice a religion of his or her choice. The secular character of Indian culture has contributed to the peaceful coexistence of diverse groups. We should feel proud of having such a rich and diverse social structure. Beneath the diversity of physical and social structure, one can discern a certain underlying uniformity of life in India. India has one hundred and fifty dialects and about twenty two recognized languages. But Hindi, like English, has come to stay as the lingua franca of our nation. From Kashmir to Kanyakumari and from Maharashtra to Mizoram, Hindi is now understood and recognized as a national language of India.

However, the very diversity of our country often poses a challenge to the cherished unity of our nation. We often privilege our caste/community/religious identity over our national identity and thus our national identity is forgotten. Instead of calling ourselves Indians, we call ourselves Hindus, Muslims or Sikhs. This narrow identity has contributed to the growth of disintegrating forces that threaten our peaceful coexistence, leading to the ethnic conflicts such as the one that occurred in BTAD, Assam in July 2012. The major barriers to the peaceful coexistence are communalism, casteism, economic disparity and regionalism. Since our independence we have seen how communalism has raised its ugly head whether at the time of our partition or Gujrat tragedy or the recent communal riots at Muzaffar Nagar in U.P. Communal tension in the election bound states has become almost a regular feature.

Our so-called political leaders play communal cards in order to attract a particular section of the society to their side for their petty interest. Taking advantage of the feeling of insecurity and lack of awareness of the masses, they polarize the society in terms of caste or religion and avoid those real issues such as 'ruti', 'kapra', 'makan' (food, cloth and shelter). Casteism is another strong force that sometimes acts against national integration. The Indian society is divided in so many social strata, and we often see one caste pitted against the other such as the upper caste against the lower caste, the Brahmins against the Dalits, etc. It is so deep rooted in our society that it often determines our political discourse and government agenda. The political parties exploit the caste system to their advantage and want the situation to continue so that they can derive benefit from it. There often occurs violence between people or two castes. Recently it has been in the news how three dalits were killed by upper class people in Haryana. Economic disparity is an evil that comes in the way of our communal harmony. There are in India about 800 million people who are living at less than Rs. 20 a day against a select few who are among the richest in the world, India stands at number 94 in the Global Hunger Index. She is ranked 107 in Human Development Index. Due to poverty, many youths, irrespective of caste and religion, join the extremist outfits. Today about 150 districts of India are affected by Naxalite problem. These youths, whether we call them Maoists or terrorists are driven to anti-establishment activities due to poverty and economic disparity. All this has contributed to the growth of divisive factors that threaten our peaceful existence.

For making peaceful coexistence a permanent and appealing feature of our national life, we need good governance and awareness among the common people. We can do this

through education and cultural exchanges. Education is a powerful tool to make people conscious of their real need and help them discover real spirit and beauty of the Indian nation. Education should imbibe in our children tolerance and respect for all. The common masses of India should be educated through such syllabi and curricula that are not inclined to any particular philosophy or tradition. Thus, for example, the history of the North-east India is not adequately reflected in India national history. The government and other national agencies should formulate effective policies so that we can build mutual trust and the spirit of tolerance among different castes and communities. One such way is to have frequent cultural exchanges among different groups. Cultural exchanges may help us develop fellow feeling and positive attitudes. Secondly, there should be an equitable distribution of the resources of our nation. Economic disparity among the different sections of people is the enemy of social justice. Instead of mere promises or half-hearted efforts, our government should make some earnest efforts in developing the different regions of our country. Imbalance of development or economic prosperity often give

birth to regionalism which is again an obstacle to our national unity. The government should not concentrate all the developmental works in a particular region.

The media, especially the electronic media can also play a positive role in bringing out an environment of social integration. The visual media have great impact on our mind, for pictures also speak. Unfortunately sometimes some media blow an issue out of proportion and create an atmosphere of misunderstanding among people. Journalists and media houses concisely decide as to what is to be represented and how. If they are constantly guided by a sense of unity, they can play an important role in promoting communal harmony and national integration.

This is not to say that there is no harmony at all in our national life. Considering our colonial history and the tragic partition that accompanied our independence, we have progressed well to the goal of achieving peaceful coexistence, we must realize that India is a multi-cultural country and we need to follow the salad-bowl theory that allows various identities to come together without losing their individual distinction.

CURRENT ENVIRONMENTAL ISSUES

Dr. Piyush Kumar Mishra
Department of Botany

In its widest sense, environment represents the sum of all conditions and influences that affect the existence of organisms or their assemblages (communities). Integration of environment and biotic community forms ecosystems. While the natural ecosystems are self-sustained by the flow of free solar energy and recycling of materials, the man-made ecosystems owes their existence to continued supplies like food and fuelwood from natural and transformed ecosystems. Implementation of developmental schemes involves large-scale human activities, such as massive production of energy and materials, migration of people, and transformation of ecosystems. The anthropogenic stresses generated by rising human population cause variable impacts on ecosystems. In high population density regions of the developing countries signals pointing irreversible ecosystem breakdown have become noticeable.

species and communities constitute the biodiversity of a region. The coming into being of a species depends on the action of evolutionary and natural selection processes over geological time scale. Mass extinctions of species have occurred in the geological past but those extinctions were spread over tens of thousands year, making the changes in biodiversity relatively gradual. However, with an estimated extinction of about 18,000 species each year, mass extinction is impending within human life span of few decades. India, a megadiversity country, possesses 5-6% of the world biodiversity (c.f. its 2% world land area) a large fraction of these species-many being endemic to India-are threatened with extinction. Besides having ecological implications such as effect of species variety on community stability and productivity, existence of a larger number of species potentiality offers greater economic options. With the global promulgation of the Convention of Biodiversity – India being one of the signatories – the economic implications have assumed immense significance in the context of future world trade.

Present day ecological crisis: The increasing consumption of energy and materials by rising population is generating tremendous quantities of by products, which are accumulating far beyond the capacity of the natural and man-made ecosystems to assimilate or recycle. As a result, the quality of our air, water and soil is deteriorating fast. Extensive changes in land use are disrupting the regional and global biogeochemical cycles. Present day environmental problems involve following major ecological issues; (1) Loss of biodiversity, (2) Degradation of ecosystems, (3) Excessive contamination of environment, (4) Global change phenomena.

Degradation of ecosystems: While in most developed countries the forest area has stabilized due to appropriate management, deforestation continues in developing countries. About 11 million ha tropical forests are disappearing every year from developing countries. In India the forest area has decreased from about 90 million ha (ca. 27% of total land area) in 1900 to about 46 million ha (19% around 2000). Expansion of agriculture, diversion of forestlands to other land uses, excessive cutting and lopping, and uncontrolled grazing

Loss of biodiversity: The variety of biological

are major reasons for the forest decline. The current afforestation in India does not replace even one-half of the present deforestation (ca. 1.5 million ha per year). The reduction in forest area, besides decreasing the forest production, is affecting the climatic regime and stream water supply. Similarly, the rangelands are also suffering due to uncontrolled grazing, resulting in soil erosion and decreased productivity. No better is the aquatic scenario; most rivers and lakes are excessively loaded with sewage and industrial discharges.

Contamination of environment : Unplanned industrialization with heavy dependence on coal burning, unregulated transportation, indiscriminate use of agrochemicals, and unplanned growth of urban systems are releasing many pollutants in surroundings. Pollutants can be considered as misplaced resources. The old dictum: "Solution to pollution is dilution", is no longer feasible in most situations, and heavy accumulation of pollutants strongly contaminates the air, water and soil fertility. Most of our cities, especially the metros, are suffering from acute air pollution (gaseous as well as particulate) and inefficient solid waste disposal. Uncontrolled discharges of industrial effluents, generally containing toxic elements (especially heavy metals) and compounds, are making water unsuitable for drinking purpose.

Global change phenomena: During 1980s global change phenomenon and its potential detrimental effects on species and ecosystems were recognized. Global warming is related to increasing concentrations of radiatively active gases (such as CH₄, N₂O, CFCs, CO₂) in the atmosphere, which effectively absorb the outgoing heat radiation from the earth surface. Major sources of these gases are: CH₄ from flooded rice fields and bovine animals; N₂O from petroleum driven transportation; CFCs from refrigeration; CO₂ from deforestation and coal burning. The global warming is expected to range 3-5 oC according to several projections. Apart from melting of polar ice causing sea level rise and inundation of low-lying coastal regions,

global warming is expected to profoundly affect species and ecosystems. Climatic shift will result in the migration of terrestrial biomes and changes in their productivity. Some plants will benefit (in terms of growth) but most plants will probably show decreased growth under increased UV-B radiation regime. Due to ozone depletion in the stratosphere the level of UV-B radiation at earth surface is increasing.

The hope: Indeed, exploding population, degraded ecosystems and contaminated biosphere characterize the end of the 20 century. The hope, if any, lies in taking determined ameliorative measures urgently. A critical assessment of environmental damage due to developmental activities should be made. Priorities of development schemes should be carefully decided by rational means, keeping long-term perspective in view, rather than the short-term political expediency. Economic costs of required environmental measures need to be quantified and the environmental costs of disturbances should become an integral part of the development cost. An ideal environmental cannot be had free. People have to work and pay for it. Environmental awareness has to be propagated through formal and informal education and environmental laws (there are over 400 of them) earnestly enforced. No government can cope with the problem of environmental repair by itself alone; people's voluntary participation in environmental management is a must for sustainable development. Thus, development should include: lowered resource use through more efficient technology (e.g. pollution free energy), greater emphasis on renewal of resources (e.g. afforestation), greater recycling of waste/unusable products. The emphasis should be on conservation and wise use. We need not stop development, but we need to control it rationally. In India where land: people ration is very low, we cannot afford to waste land/resources any further, as many developed countries did in the past. Lessons of environmental crisis should be learned well in time and disasters avoided at all costs.

BAT RESEARCH : A NEED OF THE HOUR!

Dr. Azad Ali
Assistant Professor and Head,
Department of Zoology

Bats are known to be present all over the world except the Arctic and Antarctic regions and a few isolated oceanic islands (Mickleburgh et al., 2002). Old World fruit bats (Megachiroptera) are restricted to the Old World tropics and subtropics and are almost exclusively phytophagous, whereas microbats are cosmopolitan and insectivorous (Marshall, 1983).

The status of chiropterans as per the IUCN Red Data Book listed as threatened species in 2004 South Asia recorded 123 species of bats and almost all of them reside in India. They account for one – fourth of India's mammal fauna and more than one – tenth of the world's bat species (Mistry, 2003). According to the South Asian Chiroptera Conservation Assessment and Management Plan

As per standard classification the bats belong to the order "Chiroptera" meaning hand – winged, as forelimbs are modified into simple wings. The order chiroptera is again subdivided into two suborders, "Megachiroptera" (known as the Old World fruit bats) with 167 species and Microchiroptera with 834 species including all the insectivores and carnivores bats according to their food habits and morphological adaptations (Mickleburgh et al., 2002; Chandrasekharan, 2003). Currently we have about 1240 bat species around the globe (Web datum)!

(C.A.M.P) Workshop report of 2002, India has 114 species of which 13 species are under the suborder Megachiroptera. The species *Latidens salimali* (Salim Ali's fruit bat) found in Madurai district of Tamil Nadu and *Otomops wroughtonii* (Wroughton's free tailed bat) found in Belgaum of Karnataka are the two only Indian bat species which are listed on Schedule I of the Wildlife (Protection) Act of India, 1972 amended upto date. Remaining 112 species are unprotected. In fact the 12 fruit bat species of the suborder Megachiroptera are listed under the schedule- V

of Wildlife (Protection) Act of India 1972, where they are termed as "Vermin".

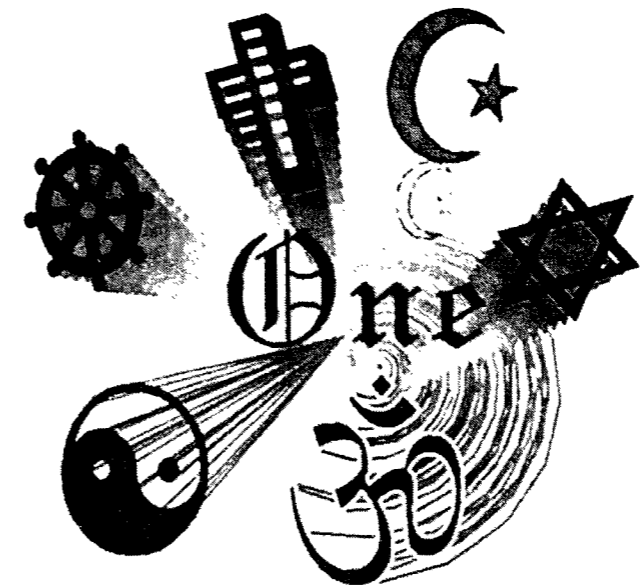
Bats have a tremendous role to play in the ecosystem they live. The simple contribution is that the fruit bats play the role as flower pollinators and seed dispersers and that of the microchiropterans greatly contributed being insectivorous bats in controlling some of the insect pest population. Although fruit bats damage a small percentage of the agricultural crops but their role in forest regeneration compensates this loss in the long run (Molur et al., 2002).

Much of the work done on Indian bats during the past few decades were restricted to studies either on their distribution or taxonomy or breeding biology. Information on their complete ecobiology is very scanty.

In comparison to other parts of India, bat research in Northeast India (NEI) is negligible though this region very rich in chiropteran fauna. According to Sinha (1999), northeastern region have 62 species and sub-species of bats which are incorporated under 28 genera and 7 families. Out of those 62 species and sub species, 27 have been reported from Assam so far (Sinha, 1999). But some of the species have no information other than the original locational description.

Under the above background and facts, I tried my level best to study one of them in my Ph.D. course in the lower reach of the Brahmaputra Valley of Assam which is not only economically

but also ecologically an important fruit bat species in the Old World! The name of the fruit bat species was Indian Flying Fox (*Pteropus giganteus*). The official topic of my research was "Ecobiology of Indian Flying Fox *Pteropus giganteus* Brunnich, 1782 of Assam". This species is playing an important role in the form of a pollinator for night flowering plants and acting as a seed dispersal agent in our forest ecosystem and thereby extending or regenerating our forest cover! One can't imagine and ignore the percentage of help they are rendering unknowingly to us which in turn improve the quality of our environment. This is the time to know all such type of bats! So, we need bat researcher in good numbers. We already launched an initiative through Facebook and created a group namely "Bat Assessment Troop (BAT)". Please join the group and help us in this mission. We will definitely reach to all the answers in the coming decade. These answers are important for us because we do not know what is happening with our Data Deficient (DD) species. They are available or not in this earth is again a "Q=?" today. We are again pleased to inform you that Department of Zoology has farmed a research centre namely "BIODIVERSITY AND ECOLOGICAL RESEARCH CENTRE (BRCD)". Under that also there will be a research division entitle "Bat Research and Conservation Division (BRCD)". Students from all backgrounds can come and join us to study under that special division for the interest of the Human Race!

Introduction –

"United we stand, divided we fall". The human being is a social animal and in order to increase the possibility of survival the human being form groups. This is how great civilizations are being formed and the survival of the human race continues. But the groups whether small, medium or large are not free from conflicts and tensions both internal as well as external.

About the communities –

Various communities are found in a particular place at the same time, these communities for their survival sometimes head towards the wrong path. These conflicts have a positive connotation along with a negative connotation of risking the existence of the group or society under consideration. The positive aspect of such conflict is that it provides a necessary push to charge the group's organization, interactions, relationship etc. for better adaptation to the changing environment. This will help in developing harmony within the group would also increase the group cohesion so that the group would be able to face strongly, the impinging challenges of the dynamic environment. In the absence of such harmony and integration chances of survival of the group in the long run, get reduced.

COMMUNAL HARMONY

Ananya Sinha Chowdhury
B.A. 4th Semester

Effects and Necessities –

The need for integration of the society cannot be undermined. A society will contain many smaller groups organized. A society will contain many smaller groups organized on different criteria like religion, economic, caste, political, ideological, gender, geographical etc. which creates a paradoxical situation. In such a situation there is a confusion regarding which identities are to be strengthened whether it would be the social identity that includes all groups or the local group identities. On the face, it seems developing local group identity, could create problems in the integration of the society as a whole and encouraging social integration by highlighting national identities may prevent the local group cohesion leading to conflicts in both the cases. This is seen in many communal conflicts in which the desire to spread one's religious ideology, considering it as superior has precipitated clashes within different religious groups of society.

Conclusion :

According to Indian Constitution, India is a secular state. All religions are measured as equal, even the Govt. is providing various measures regarding the fact that some are less in numbers, and are not financially strong to fit for the survival that is the reason why our Govt. is providing numerous helps to such kinds of tribes or groups. It is very essential to join hands together because if we combat among us we won't be able to survive, one will thrash the head of the other, so for a proper livelihood it is necessary to solve out the problems and stay united.

The term 'Epic theatre' was used by Bertolt Brecht for the first time in 1926. A great exponent of the epic theatre, Bertolt

Brecht was a multifaceted genius. He was a poet, playwright, theatre critic and essayist. Epic theatre was a theatrical movement arising in the early to mid 20th century from the theories and practitioners, including Erwin Piscator Vladimir Mayakovsky and most famous by Bertolt Brecht. Although many of the concepts and practices involved in epic theatre had been around for years, even centuries; Brecht unified them, developed the style and popularized it. Epic theatre incorporates a mode of acting that utilizes what he calls *gestus*. The epic form describes both a type of written drama and a methodological approach to the production of plays "Its qualities of clear description and reporting and its use of choruses and projections as a means of commentary earned it the name epic."

Brecht had developed the Epic theatre at the Schiffbauerdamm picking up clues from previous experiments. This is a non-Aristotelian type of theatre emphasizing art, realism and speech, which was shaped according to gestic principles. It is based on 'Verfremdung' Effekt or Alienation effect, which was used to make the events and the characters on the stage seen strange and unfamiliar. The purpose is to alienate the audience from the events or actors on the stage. The epic style does not require the

EPIC THEATRE

Gobinda Das
B.A. 6th Sem (English Major)
B.N.College, Dhubi

actors to become totally involved in their characters. Instead Brecht wanted them to be detached, alienated so that spectators also did not become emotionally involved in them. He believed that the audience should not be allowed to feel or empathized with the actors. The audience should be made to think to reflect. Brecht did not want spectators to become involved in the action. The audience had to be made aware that they were watching a play of past events which was being represented as narrative with commentary so that the audience was forced to think and was inspired to take action against the condition instead of being passive on looker. The epic theatre wanted to provoke people to bring about change by appealing to their reason. Nothing about it was suggestive. Everything was meant to make the spectator an active part of the theatre.

Expounding his theory of Epic theatre, Brecht wrote that though Aristotle had held the epic and the dramatic to be distinct from one another, 'The difference between the two forms was never thought simply to lie in the fact that the one is performed by living being while the other operates via the written word'; rather he continues that even by Aristotle's definition the difference was, 'attributed to their different methods of construction whose laws were dealt with by two different branches of aesthetics. Sometimes it was presented through the stage and sometimes through a book; epic works had dramatic elements in them and there were dramatic elements in the epic. His epic theatre incorporated narrative episodes instead of a traditional plot with each episode con

taining the capacity to exist on its own like the epic, even if it were to be separated from the body of the works as opposed to the dramatic. Technical advances made this possible and it become important because, 'the most important transactions between people could no longer be shown simply by personifying the motive forces or subjecting the characters to invisible metaphysical powers. In the Dramatic, the environment in which people lived was shown but through the perception of the central figure's point of view ; it was defined by the hero's reaction to it. But in the Epic, the stage itself began to tell the story'.

One of the goals of epic theatre is for the audience to always be aware that it is watching a play. Epic theatre was a reaction against popular forms of theatre, particularly the naturalistic approach pioneered by Stanislavski. Like Stanislavski, Brecht disliked the shallow spectacle, manipulative plots and heightened emotion of melodrama but Stanislavski attempted to represent real human behavior in acting through the techniques of Stanislavski system and to absorb the audience completely in the fictional world of the play.

Acting in Epic theatre requires actors to play characters believably without convincing either the audience or themselves that they have "become" the characters. Actors frequently address the audience directly and play multiple roles. Brecht thought it was important that the choices the characters made were explicit and tried to develop a style of acting where in it was evident that the characters were choosing one action over another.

One of the most important techniques

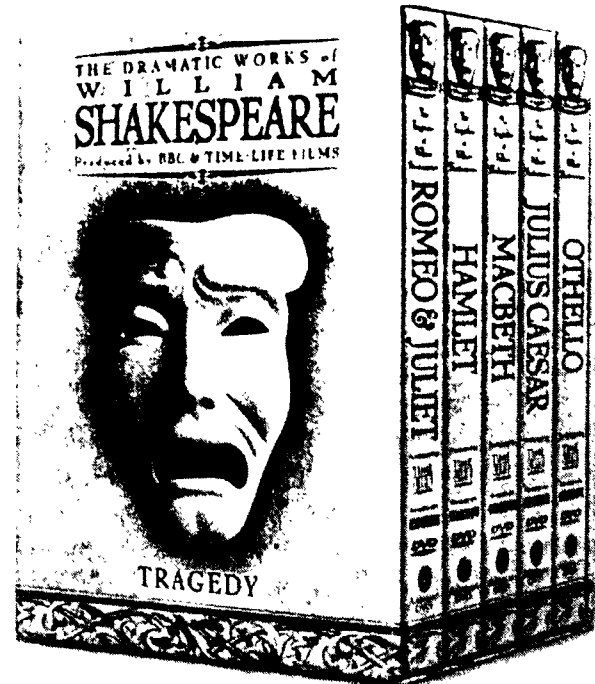
Brecht developed to perform epic theatre is the Verfremdung Effect or the "making strange" effekt. Flooding the theatre with bright light (not just the stage) having actors play multiple characters, having actors also rearrange the set in full view of the audience and "breaking the fourth wall" by speaking to the audience are all ways he used to achieve the *verfrem dings* effect.

The play 'Galileo' by Brecht is a play pregnant with all the situations of an epic theatre. Brecht provokes the audience not only in to thinking about the play but into reforming society by challenging dominant ideologies. The V-Effect in the play is produced by employing various techniques. Its an epic play 'Galileo' is marked with arguments. Galileo gives arguments to mathematician, gentleman to believe tangible facts. A song is incorporated in Scene x of 'Galileo' as music is another characteristic of Epic theatre. The song incorporated is neither soothing in the effect nor it heightens the emotion of audience. In fact it serves as commentary to the play leading to a V-effect. In his play 'Galileo' Brecht laments man's failure to understand the laws governing his life in society Brecht himself was experimenting with Epic theatre. It was innovative technique which Brecht believed would bring about a fusion of entertainment and instruction.

Bertolt Brecht the modern dramatist of the 20th Century has left an indelible impression on the history of the European theatre by his creation of Epic theatre. He was a serious practitioner of Epic theatre. He seemed to dislike contemporary, realistic and naturalistic theatre and devised his theory of what the theatre ought to be.

SHAKESPEAREAN TRAGEDY

Abdullah Mahmud
B.A. 6th Semester

William Shakespeare (1564-1616) is a great dramatist in English literature. His sublime reputation as a dramatist remains not only among his contemporaries but also among his successors. The works of Shakespeare have an eternal freshness about them. Shakespeare tries his hand both at comedies and tragedies, although he is the master of tragedies.

A tragedy is essentially a tale of death or suffering. A Shakespearean tragedy may be defined as a story of exceptional calamity leading to the death of a man occupying a high position or status. A tragedy by Shakespeare is concerned principally with one man and is a tale of misfortune. The hero must be a man holding a lofty position and commanding respect. And the suffering and misfortunes must be of exceptional or extraordinary kind so as to produce strong tragic

feeling especially of pity and fear.

In Shakespearean tragedy, the hero confronts extreme suffering at the end of the play. It is because the hero has to pass through throes of excruciating pain and hardship. The agony is of such powerful nature that it staggers and shakes the hero who sinks in calamity. The heroes are the victim of tragic flaw in their character. Shakespeare made his heroes responsible for their own action and he believed in the principle 'character is destiny'. This flaw leads them to meet their doom. The heroes also possess some moral weakness which is also a cause of concern. The role of a tragic hero in his tragedies is common place. The hero is predominantly good but also suffers a self-inflicted pain due to flaw in personality.

Shakespearean tragedy, however, can not be typified into any particular slot. Each tragedy is a new beginning, a fresh "approach, for although there is development but there is no repetition. There are even marked differences of manner, approach and intention in each of his tragedies. Thus "Othello" is a revelation of character and its focus is on individual and domestic qualities. "King Lear" is a universal allegory and its dramatic technique is determined by the need to present certain human situation. "Macbeth" defines a particular kind of evil that results from a greed for power. "Antony and Cleopatra" brings out a conflict in our moral bearings, in sharp contrast to Macbeth where we are never in any such doubt.

In addition to the voluntary action or the characteristic deeds of the persons, the dramatist introduces a number of element which

further accelerates the speed of tragedy –

(A) The central character in Shakespearean plays are the victim of insanity as in the case of King Lear, hallucination as in the case of Macbeth when he sees the air drawn dagger. These abnormal States of the hero and heroine embarks upon the gloom of tragedy.

(B) Shakespeare in the tragedies has introduced some supernatural elements to influence his characters that produce tragedies. They are ghosts, witches which are placed in closest relation with the character. These agents give a confirmation and distinct form to inward movements and inner working of the hero's mind. The witches in "Macbeth", and the ghosts in "Hamlet" imposes task on Hamlet and prepare him for his tragedy.

(C) In Shakespearean tragedy chance or accident plays a vital role. Shakespeare in most of his tragedies allows to 'chance' or 'accident', an appreciable influence at some point in the action. Several chance or accidents happen in Shakespearean tragedy which instead of averting the tragedy enhances to its acme. For example in "Romeo and Juliet", it is chance and just an accident that Romeo never got the Friars message about the potion and Juliet never awake from her

long asleep a minute sooner. In "Othello", it is an accident that Desdemona drops her handkerchief which is picked by Emilia and inadvertently passes to Iago.

(D) Conflict is the essence of a Shakespearean tragedy. The conflict is of two types:

(i) Outward conflict among various Characters.

(ii) Inner conflict in the mind of the hero. Both these types of conflict exists side by side in Shakespearean tragedy. In "Hamlet", the outward conflict takes place between Hamlet and Claudius. Hamlet Seeks to avenge his fathers murder by killing Claudius and Claudius seeks to get rid of Hamlet. At the same time Hamlet passes through some acute conflict in his mind. This is because he has to avenge the murdered of his father but he has failed to do so even after his confirmation through the Play within the play that claudius murdered his father. The soliquy be ginning with "To be or not to be that is the question captures his mental agony superbly."

A Shakespearean tragedy, though there may be heart rending suffering for the hero, leaves upon us the impression of greatness.

MARTIAL ARTS KARATE AND MIND

Jyotirmoy Mahanta
B.Com 4th Sem
Major in Accountancy

Every martial arts has its weakness and strength and I am sure Solo-kan karate has both these areas but after saying this I only look at myself. Karate do school is the place for training of discipline, body and mind. In Soto-Kan Karate we practice Tai-chi as a way of meditation in movement and it is a perfect way of quieting the mind. Many heart patients practice Tai-chi in china and even here in India and it has been found to be great benefit to them. Not only in India has its problems and difficulties in the handling the student of Martial Arts. Even after 20years of training many students do not understand the attitude of their sensei (Teacher) all over the world. I still trust my master. You see I martial arts training based on trust, absolute trust between the teacher and students. It is essential that all Karate-Ka should and meets follow his teachers instruction well not neglecting that which has been offered to him but also to listen to his teaching respectfully.

Only time will tell how well the Karate and the wishes of Hanshi Kanken Toyamas 'Way of truth' will travel from one generation to the next generation and the next.

Every competitor to win in competition or match, but at once the founder of Soto-Kan Karate Gichin Funakoshi said "The ultimate aim of the Karate lies not in victory or defeat but in the perfection of character of its participants.

We conduct classes in teaching many kinds of progress from stage to stage according to your capability. Exercise which increase skill and flexibility of both footwork and hand are indisputable building blocks for the fighter. KATA is a good quality exercises as well as method for building up speed and power. These are 639 measles in the human body! These measles have no power to guide themselves, but the manner in which they act depends absolutely on how the nervous system guider them. I am very proud to Soto-Kan as in the Soto-Kan Karate we have very rich soil along with the truth way of Martial Arts roots and we have a rhythm in attack and counter attack.

After you have spent many years of training and training day in, day out, you will find the beauty of Karate. In the Karate way of Martial Acts your minds. Body and spirit must be united and it is possible to become one with nature and universe. Soto-Kan Karate will lead you to a path of self-discovery and self-renewal. Actually Soto-Kan Karate is not a sport. It is a killing art but it should used pasely for self-defence and only as a last resort. Karate is away of life in the true sense and a means to achieve complete security and fearlessness as it comes with eight angles of attaek.

The more you learn the more you become courteous and polite and this lead humbleness. In Soto-Kan Karate you will findout how to achieve

more speed and power increase your confidence concen centration and co-ordination, to control your emotions and reactions. When you praerice Karate you think for your self; your arms and legs become as 'Sword'. The secret of victory is to know both yourself and your enemy ; Karate has become man and the man become Karate; this is the way of martial arts. In Karate body and mind are one. The path of Karate is very very tiring to reach perfection. In Karate the Human voice we use as a weapon; when there is an original sound in the world it make a Hundred Echoes (KIAI).

The legs is the longest and strongest past of the human body and it is the most powerful weapon if you learn how to use it properly. So in the Karate lags are use in different style of block-ing and attacking. You add a little strength to the movement of your opponent and redirect it. There by allowing your opponent to go plying by using his own force against himself.

I believe that knowledge is good and more knowledge is better ! spontaneous Action, means that unity mental and physical discipline is an instinctive action. Fighting is brain work: but the art of breaking (Tameshiwary) is just a self test of power and nothing else but that. "To hear is to forget to see is to remember and to do is to understand."

Karate is not only a mere system for self defence but also a method of developing character it is an act of purification. It become the ast to polishing one's soul. Embodied in this ast is also the denial of the ego you see only the first layer of Soto-Kan Karate....!!! Practice and theory are different. Soto-Kan Karate keeps every body children or adult. Men and women in good shape iproving the reflex action the co-ordination and just the whole body of the same time you are learning here

to defond yourself. A strong Minel and a strong Healthy body ! makes for a sound mind and a sound body . It is the way to destroy the will in the mind . The mind is not a physical thing that has thoughts and feelings. Mind can be compare to aocan a musical instrument. You need a teacher who know how to handle your mind in order to create beautiful music.

So, Soto-Kan Karate is an internal martial ast as well as external activity. It is one with nature it will mould your mind like an empty sky and the surface of the lake. The important thing is the Brain; the mind depends on the brain and the ous system but cannot itself be the brain.

I will be flowing I throught the rest of the day and then tomorsow and in the coming days, weeks and years ...up until death. For Karate this is may way of life. We are composit of body a man of flesh bones and skins and mind A stream of thoughts feelings and perception and it is only temporary. I know of today but could not say about tomorrow. For me tomorrow is my dream and my all dreams are eaming true. While time passing, (As you sit) seconds become minutes, minutes become year and you travel closer and closer to death towards death. The reality of your situation in life is not so defferent you are constantly moving towards death and can do nothing toward or postpone it.

So we need to do something while we living as a human being . There is no gurantee that we live longer, your body will not last forever it is not possible to Krk away death. Martial arts develops a healthy affitade towards life it gives self cantants courage, co-operation, saerifre and character chasacter is your own property no body can take it from you.

"Martial art is not for fighting rather it is for living".

OVERPOPULATION A BURNING SOCIO-ECONOMIC PROBLEM

Bisakha Roy
2nd Sem
Bholanath College, Dhubri

Since India's Independence our country has faced several social and economic problems. Overpopulation is one such socio-economic problem lasting and hampering our country for decades. Now what is population? The total number of human beings of any particular area is called the population of that area. The population of India is estimated to be 1.2 billion and our country ranks second in terms of population.

Over – Population has caused dreadful results in our life. One of the most hazardous consequences of over population is food scarcity. Day by day population is increasing but in comparison to that the quantity of food production is not so high. Even today many farmers in our country depend on rain for watering the fields and use cows and buffaloes for ploughing the fields. Thus the quantity is less and if rain is not available then the harvest fails. Also some farmers use the new technologies they use insecticides, pesticides but excessive use of all these is also harmful. Soil fertility declines and the quality of food is also not nutritious. These cause diseases and all these ultimately result to unhealthy population. The second big problem caused due to our population is unemployment. This leads to decline on the per capita income. Unemployed people take the path of crime and illegal ways to earn money. These causes problems in the society. The living standard also goes down. Lack of money also increase the number of illiterate people. Illiterate people are again not able to judge between the right and the wrong. Many caste related quarrels are initiated by illiterate people. Parents are unable to send their children to schools and if they can get school

education. After that it becomes impossible to study. The rich are becoming richer and the poor are becoming poorer. The number of patients are more than the number of beds available in the hospitals. Doctors are also unavailable. Due to lack of money even people do not have proper sanitation. Still 31% of people in India does not have proper sanitation system. It is estimated that one in every tenth death is due to lack of sanitation and hygiene. The problems are unlisted and limitless.

The Prime Minister of India in 1970 Indira Gandhi had launched a sterilization program but failed awareness should be spread about the consequence of over population. Family planning should be employed. Modern technologies and dam for watering fields should be used. The Govt. of India should strictly pass some bills and a man with more than two children should be punished.

WOMEN IN SCIENCE AND TECHNOLOGY : INDIAN PERSPECTIVE

Susmita Sen Gupta
Associate Professor, Department of Chemistry
E-mail: susmita2101@yahoo.co.in

Women science education in India

In India, vast geographical, ecological, and socio-cultural diversity pose enormous challenges for the government in ensuring its constitutional commitment to every citizen's right to education. Though promoting girls' education has been a priority in India for over a century, coverage is still not universal. Schools meant for educating rural poor girls are largely focused on imparting literacy and numeracy skills. Schools for the urban poor are too few in number. The focus on access has brought many girls into school, but assuring quality remains a challenge. In India the status of women in science has still not drawn adequate attention. There are only a few reports and studies on gender and science in India. Empirical research specifically on women scientists are scarce and their research productivity has not been particularly dealt with in detail.

United Nations of year 2001/2008 showed that, in India there is a significant difference between primary and secondary school enrolment ratio for boys and girls.

* Primary school enrolment ratio 2003–2008: M (90 %), F (87 %)

* Secondary school enrolment ratio 2003–2008: M (59 %), F (49 %) (Data Source – India Statistics at United Nations Children's Fund (UNICEF) website)

Tertiary level enrolments gaps in case of women are also prominent in India. Women are 20% lower than that of men in university

Last century has seen an explosion of knowledge in Science and Technology. Science and technology has permeated every sphere of life and has become a part of day-to-day living. It has long been recognized as a driving force for economic development and for improving the well-being of individuals and their communities. Though female sex represents half of humankind (unfortunately less than half in India due to deliberate elimination of females), the status of women in society at all levels is inferior to that of men. Large-scale gender discrimination and inequity have denied females opportunities for education and employment at par with males. The traditional mindsets internalised over generations prevent women from opting for courses like science (particularly physical sciences and mathematics) and technology, which are perceived as being more in the male domain. The social norms, societal structure, relationship between family and work, and the organizational processes of scientific institutions, have created a series of interrelated problems for women in science. Study of science and technology does not ensure further opportunities and smooth career path for women.

The issue of marginalizing women from scientific career in India is two fold: 1) getting more women to study science and technology and 2) ensuring that those who study are able to pursue a career in science and technology. Attrition after higher education, apart from other things, is a national waste and impoverishment of Indian science.

differences in structural positions and resources are adjusted for, sex differences in research productivity disappears. Building confidence in young girls to pursue scientific careers is important. Several countries have organized 'science clinics' for girls where female high school students have spent time in camps doing hands-on projects, interacting with well known female scientists. This is another intervention that addresses the fundamental problem of lack of confidence to study science among girls. These two interventions require persistence by the scientific community, both men and women, and should be viewed as long-term projects which are essential for confronting basic attitudes towards girls and women in science. Furthermore, the life and career of successful women in science can be highlighted as role models. More training programmes should be provided for capacity building of young scholars, especially in the newly emerging sciences.

Literature consulted

Chauhan, C. P. S., Participation of Women in Higher Education: The Indian Perspective,

Analytical Reports in International Education, 4(1), 2011, 67-86.

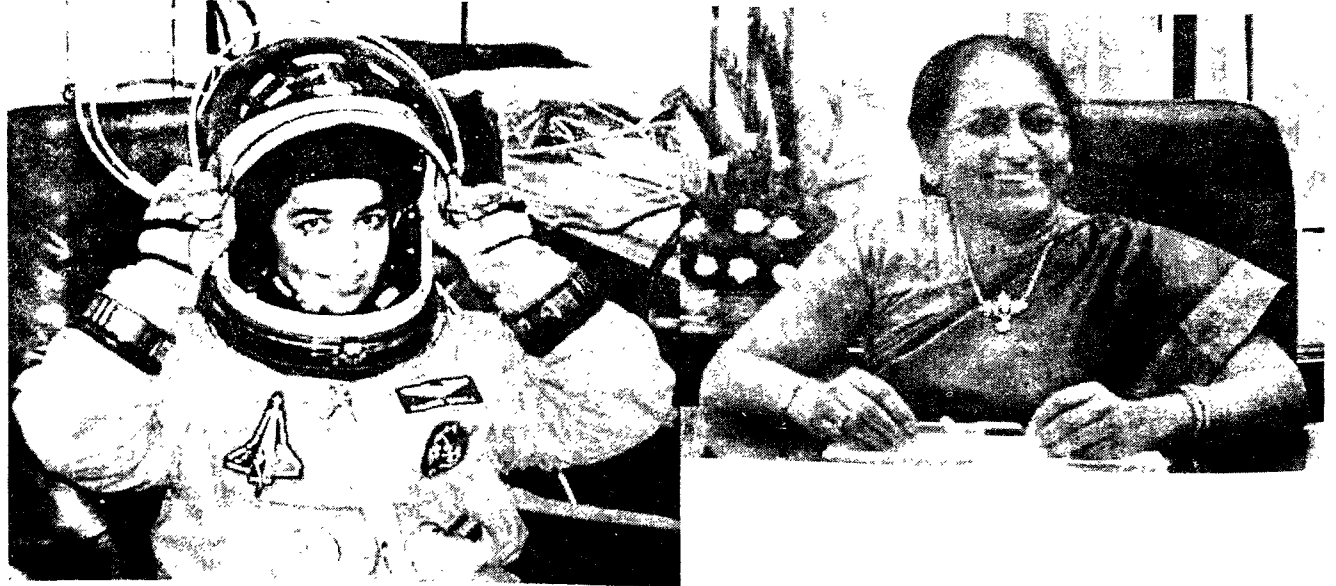
Das, K., Das, B., Technology and women in India: with special reference to the rural sector, XIV International Economic History Congress, Helsinki, Finland, 21-25 August, 2006.

Gender, Science and Technology, United Nations Division for the Advancement of Women (DAW, part of UN Women) United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), Expert group meeting, Paris, France, 28 September - 1 October 2010.

Science Career for Indian Women: An examination of Indian women's access to and retention in scientific careers, Report, Indian National Science Academy, New Delhi, 2004.

Women in Science and Technology, Creating sustainable careers, European Commission, Directorate-General for Research science, economy and society, 2009.

Women in Science, Final Report on Proceedings of "Celebrating Women in Science" workshop, August 19, 2009, New Delhi.

POTTARY INDUSTRIES OF ASSAM WITH SPECIAL REFERENCE TO DHUBRI DISTRICT

SHAHIDUR RAHMAN HOD & Asstt. Professor Commerce Stream

POTTARY IS THE ONE OF THE age-old crafts of Assam carried on by the most antiquity method of production. The art of making pottery was known to the people of Assam from early time. As regards the history and origin of the pottery industry in Assam, it has been possible to gather that the use of pottery wares was prevalent as far back as the 5th and 6th century A.D.

The extensive remains of temple and buildings give ample evidence of working on stones and bricks. This is proved also by a number of epigraphs. The art of brick making is mentioned in the Sualkuchi grant of Ratnapala. It was highly developed at a subsequent time particularly during the Ahom period. The Nidhanpur grant mentions Kumbhakaragarta (pottar's pit), and the Kamauli grant refers to the Kumbhakarar who were professional pottery makers. Some of the best specimens of the pottery with artistic and decorative designs, belonging to the 5th and 6th century A.D. have been discovered from Dah Parvatia; some specimens have also been found in Tespur near Sadiya. The clay seals of Bhaskaravarman also point to the fact that the art of clay modeling was developed as far back as in the 7th century A.D.

It is very difficult to give a definite note on the existence of pottery during pre-historic epoch, as no systematic study has been made, but random finding of small-sized potteries of the pre-historic time, collected during various excavations and diggings leave no doubt that

the art of pottery was also popular in Assam long ago.

The existence of some chubas or villages bearing prefix 'Kumar' to their names such as Kumar chubari, Kumargaon, Kumarpura, etc. is perhaps reminiscent of the pottery that flourished

in these regions. In the plain district of Assam, pottery is a hereditary occupation of the people belonging to the communities like Kumar, Hira, Paul, etc. there are two distinct classes of persons engaged in the manufacture of pottery in the Brahmaputra Valley, the Hiras and Kumars. The word 'Kumar' is derived from 'Kumbhakar' and means maker of pots. The word Kumer on the other hand, so far as the Brahmaputra valley is proper is concerned, is not used to denote persons of any caste or sub-caste but is applied to persons of several different castes, chiefly the Kalitas, Keot, and Koch, whose ancestors are remembered to have made articles of earthenware. Thus, there are Kumar Kalitas,

Kumar Keots, Kumar Koches, and the people so designated continue to retain their old status

The present position of the Kumars is not uniform throughout the Brahmaputra valley. They are treated more or less as members of a scheduled caste in the Kamrup district while they rank almost equally with Kalitas and others in Inupper district of Assam.

In undivided Goalpara district, the word 'Kumar' denotes what it does in Bengal, the separate potter caste, i.e., one of the nine professional castes (*Navashakha*) which are said to descend as the offspring from *Viswakarma*, the divine artisan. In Dhubri district, some of the craftsmen are engaged in making Gods and Goddesses. At present, in the Dhubri district, the image making is the main occupation of some family, the members of their families prepared images of Hindu God and Goddesses during different religious occasions.

The principle centres in Assam of pottery industry were at Tespur, Chatia, Viswanath, Becheria, Haleswar, and Salmara in undivided Darrang district, Charalgaon, Kumargaon, Putani Dharamtul and Monoi in erstwhile Nagaon district; Joynagar, Chatla, Kalain, Rangauti, Matijuri, Bishnupur, and Sibottar in undivided Cachar district; Dibrugarh, Margherita, Tinsukia and Chabua in the undivided Lakhimpur district; Fokirgonj, Gauripur, Rupsi, Asharikandi, Chapar, Sapatgram in the Dhubri district; Satyapur, Rokakhata, Dubapara, and Mornoi in the undivided Goalpara district and Guahati, Sualkuchi, Hajo, Rangia, Barpeta, Chaygaon, Patsala in the undivided Kamrup district.

The state of affairs of the pottery industry in the State is not very encouraging. Local pottery has mostly been replaced by the superior clay or porcelain goods and metal utensils imported into the State from outside. The profits of the industry are also small and most of the traditional potters have left the trade and shifted to other lucrative occupations.

The raw materials required for the industry are the glutinous clay and the tools and implements used are the wheel (*chaka*), mould (*athali*), the mallet (*hatiya pitani*) and polisher (*chaki*).

The articles made are cooking pots, (such as *akathiah* and *Khola*, *daskathia*, *charuand satar*) water jars (*Kalah and takeli*), vassels for boiling paddy (*thali*), larger vessels (*hari and jaka*), besides lamps, pipes and drums. In the urban areas, there are small groups of potters who specialize in making the images of God and Goddesses of Hindu deities like Durga, Kali, Saraswati, Sibah, etc.

Besides these, in the district Dhubri, at village Asharikandi the villagers making various articles from the earthenware like dolls, toys, for showcase like toys animals like rhino, elephant, horse's cart, boat, pen stands for table, even some ornaments etc. for ladies. The artisans often display an astute artistic sense in making the images and fashionable articles, which fetch them handsome amounts. In off season the artisans make beautiful dolls toys etc. and sell in the local or nearby markets and melas and maintains their livelihood easily. A famous article name *HATIMA* doll for which a presidential award was carried to the village Asharikandi a few years ago. In the gate way of village Asharikandi there is shown a big gate made by the local artisans.

In recent years some schemes have been taken up by the *State Khadi and Village Industries Board, Assam*, with a view to encouraging the village potters to switch over from their traditional items of products to the productions of glazed pottery ware, like bricks, and tiles which have better marketing potentiality. The Board has been providing for training facilities to the artisans. However, impact of these schemes on the pottery industry in the State is yet to be felt on a wide scale.

GENDER EQUALITY : A NECESSITY

Dr. Nazia Zaman
Assistant Professor
B.N. College, Dhubri

The woman has always been regarded as the subordinate across the cultural boundaries. Men need her, love her, adore her and write about her, but they do so in relation to their own lives. In this respect, the woman has always been the 'second sex', as Simone De Beauvoir describes her. De Beauvoir, in her most famous work *"The Second Sex"* (Published in French in 1949; English translation, 1984) opined that men always mystify women and by mystifying and stereotyping the women, men strengthen the patriarchy. They are always measured by the standard of men. According to Beauvoir, "One is not born a woman but becomes one", i.e. 'sex' is biological and 'gender' is socially constructed and patriarchy makes use of sexual difference to maintain an inequality between men and women. Though half of the population of the world are women, but they even today suffer oppression and subordination to patriarchy - both in private and public domain as well. Patriarchy uses strategies to promote gender inequality. One such strategy is socialization. That is to say, women are educated and trained in a way so that they start believing that they are the 'other' or inferior to men.

Gender studies has emerged as an important area of study in the last 40/50 years and rightly so. Much has been talked about and even done to bring out equality between the genders - between men and women. Beginning with the women's movements for political rights in the 19th century, the women's movements in the 1960s and 1970s demanded equal rights and end of oppression and exploitation of women. Now-a-days the empowerment of women has taken the centre

stage of our political and social discourse but without any impressive consequences. At the international level, the Universal Declaration of Human Rights of 1948 extended protections of women against discrimination. The International Covenant on Economic Social and Cultural Rights adopted in 1966 promises women equality of status. Perhaps the most conceptual advance in the international law for women's rights is the Convention of the Elimination of All forms of Discrimination Against Women (CEDAW) (1981). This law provides that women be given rights equal of men and on equal terms. The preamble of CEDAW maintains that the full and complete development of a country, the welfare of the world and the cause of peace require the maximum participation of women on equal terms with men in all fields.

At our national level, Article 14 of our constitution confers on men and women equal rights and opportunities in the political, economic and social spheres. Article 15 prohibits discrimination against any citizen on the grounds of religion, race, caste and sex. Article 39(c) ensures equal pay for equal work. In consonance with the various provisions of our constitution, the successive governments have enacted many women specific legislations to protect women against social discrimination, violence and atrocities. The Domestic Violence Act, 2005 is one such law.

Unfortunately, gender differences continue to persist despite national and international efforts. Thus, even today two thirds of world's adult illiterates are women and 70% of the world's poor are women. If we glance over our national scene, we find high maternal mortality rate, high gender

gap in literacy at all levels, and increasing incidents of crime against women.

As responsible citizens, we should take up various measures to ensure gender equality – both collectively and individually. A few of them may be mentioned here: Education of women can play an important role in realizing gender equality. So long as there is disparity between men and women in education, the difference between the position will continue to exist. We at the individual level should put equal emphasis on the education of our sons and daughters. The government should formulate policies to ensure the education of girls. We are happy that the Education Act, 2009 made education compulsory for all up to the age of 14. But its implementation will be a great challenge and this is true of other rules and laws in India.

To bring women at par with men, we must provide economic empowerment to the female. Here education again plays a vital role. We should create a congenial atmosphere and opportunities for employment or work. Economic independence of women is of great importance for gender equality. One thing that we can do at the individual level is to recognize and value women's role and work they perform at home. This will help us realize how important they are for our home and society as well and this will, in turn, help us change our

mindset.

Thirdly, we should encourage women to participate in decision-making process both at home and in institutions. We should invite the opinion of the female members of our family. A suitable environment should be created so that women feel that they are important members of the family or society, and that their position matters to the people around them.

Women should be made aware of their potentiality. Many women do not know the new laws and rules made for their development. Many women work in the unorganised sectors such as agriculture and yet they are overlooked because of their naivety or traditional attitude to life. This attitude can be changed through education and awareness programmes.

In fact, education and change of mindset are key tools to ensure gender equality. By change of mindset, we mean the change of attitude of both men and women. Some 'khap panchayats' still stick to the traditional arrogant attitude to women. That has to be overcome. Women also should not hesitate to assert their rights for a dignified life as members of the family or society. It is hoped that with the power of education and economic independence, a new Indian woman will emerge, aspiring for equality and freedom of spirit.

References :

1. Abrams, M.H. *A Glossary of Literary Terms*, Bangalore: Prism, 1998.
2. Hasan, Semin, "Status of Women" in A.R. Kidwai ed. *Higher Education: Issues and Challenges*, New Delhi: Viva Books, 2010.
3. Nayar, Pramod K., *Contemporary Literary and Cultural Theory*. New Delhi: Pearson, 2010.

INFLUENCE OF ARABIC ON EUROPEAN LANGUAGES WITH SPECIAL REFERENCE TO ENGLISH

Soleman Ali Mondal
Associate Professor
Deptt. of English

According to Jessica Wilson by the eighth century in North Africa, Arabic had ousted Latin as the dominant language; by the eleventh and twelfth centuries, Arabic civilization had fully spread through Spain. In fact, even 724, John, bishop of Servile, was translating the Bible into Arabic (Metlitzki-5) This Muslim conquest of the mainland influenced medieval European scholars who began to take an interest in Arabic learning, most notably in mathematics and astronomy. Adelard of Bath (c.1080-c.1150) traveled to mainland Europe from England in order to study Arabic learning; he translated into Latin the astronomical tables of Al – Khawarizmi. Soon many scholars were in search of Arabic treatises to translate and "Arabum Studia" became legitimate pursuit in twelfth century England. In fact, by the mid 1600's the scholar Edward Pococke, author of *Specimen of the history of the Arabs*, held the Laudian chair in Arabic at Oxford university, while Gerard langbaine, keeper of the Archives of the University in charge of the University Arabic type (Arabic in Middle English: Jessica Wilson).

The men of letters and scientists in both Eastern and Western lands had to know Arabic if they wished to produce works of art or science. During these centuries; Arab Andalusia by itself generated more books in Arabic than were produced in all the other languages of Europe.

The Arabic libraries in Muslim Spain, some containing amazingly over half a million manuscripts had no match in any country or civilization.

European students from the northern lands came to study in these institutions and when they returned, their vocabularies were enriched with many Arabic words and phrases. Hence, in both the written and spoken idioms, Arabic words crept into the linguistic heritage of Spain and these were later adopted by the other European languages. As they borrowed from the rich repository of Arabic scientific and technical words, the European languages were enhanced and stimulated. Added to this, the movement of Arabic words into the tongues of Europe was accelerated by the translation of Arabic books.

Arabic has lent many words to other languages of the Islamic world. During the Middle Ages, Arabic was a major vehicle of culture in Europe, especially in science mathematics and philosophy As a result, many European languages have also borrowed many words from it. Arabic influence is seen in Mediterranean languages, particularly Spanish, Portuguese, Sicilian, due to both proximity of European and Arab civilization and 700 years of Arab rule in the Iberian peninsula. On the other hand Arabic has also borrowed words from many languages, including Hebrew, Persian and Syriac in early centuries, and contemporary European languages in modern times.

Many of the Arabic words borrowed by English are so anglicized that, for the layman, it is difficult to identify their true origin. There are some 3000 basic words and 5000 of their derivatives which have some connection with the Arabic language. Upward to 500 of the basic words are common in the everyday language.

Hundreds of Arabic words entered the European languages by way of these translations. Historians have asserted that reproduction of Arabic works from the most advanced civilization in that age transformed European thinking and put the continent on the road to advancement and prosperity.

In the ensuing years on a continuing basis, Arabic words began to flow into English intermediate languages like French and Portuguese. Later, from the 18th to the 20th century, when Britain expanded its Empire to the four corners of the world, a variety of Arabic words entered English by way of Africa, the Middle East and the sub-continent. Even after colonialism disappeared, the inflow of Arabic words into English has continued until our times.

If one leafs through the Modern English Dictionaries words of Arabic origin are to be found under every letter of the alphabet. It will surprise many to know that in a study made of the "Skeats Etymological Dictionary" it was found that Arabic is the seventh on the list of languages that has contributed to the enrichment of English. Only Greek, Latin, French, German, Scandinavian and the Celtic group of languages have contributed more than Arabic into the tongue of Shakespeare.

These Arabic loan-words indicate that the Arabs contributed to almost all areas of Western life. In architecture; food and drink; geography and navigation; home and daily life; music and song; personal adornment; cultivation of plants; the sciences; the domain of the heaven; sports; trade and commerce; the theatre

of the macabre; the abode of animals and birds; the clothing and fabric trade; and in the fields of chemicals, colour and minerals, one finds Arabic word and Arab transmitted words from other languages into the European Languages.

One can see the immense Arab's contribution to English if we examine only one of these areas "food and drink";

Alcohol is derived from the Arabic al-kuhool; apricot- al-barquq; artichoke-al-khurshuf; arrack- araq; candy- qand; cane- qanah; caramel - qanh; coffe and café- qahwah; cumin - kammun; Jesmin - Yasmin; Kabab or Kaboh-kabaab; lemon, lemonade and lime - laymun; mocha - Mukh (port city in Yemen); orange - narranj; saffron - z'faraan; salep - thalab; sesame - simsim; sherbet - sharbah; sherry - sherish (the Arab name of the city of Jerez de la Frontera in Andalusia); Spinach - sabanikh; sugar - sukkar; syrup - sharab; tamarind - tamorhind; tangerine - tanjar (Arab name for Tangiers, Morocco); Tarragon - tarkhen; and turmeric - kurkum; are a number of these words which have become as English as Yorkshire pudding.

This sample of Arabic words in only one area of the English language makes it clear that the language of the Holy Qur'an has contributed and is continuing to give enrichment to today's most widespread tongue on the globe. In the today's world, Arabic is the only language in which an ordinary Arabic speaking person can pick up a 1500 year old Arabic book and he understands its contents.

All European languages, including English, did not exist at that time; the older languages such as Greek, Persian and Chinese are, in our time much different and the older versions of these tongues are only understood by scholars.

Chaucer's use of Arabic words :

Of canonized authors, Chaucer was the first to use twenty four new loanwords from Arabic (loaned primarily through French). According to Cannon's *Historical Dictionary*, no other British author of the Medieval or Renaissance period (including Shakespeare) employed an Arabic loanwords for the first time. Chaucer, however, was deeply interested in Medieval science and philosophy (Miltitzki - 73) and used such learning in his literary works, including his "*Treatise on the Astrolabe*" composed in 1391.

Arabic loanwords first recorded in Chaucer's works include:

- (of astronomy) Almagest, almanac, almucantar, almury, alnath, nadir.
- (of chemistry) alkali, azimuth, borax, tartar, amalgam (as a verb)
- (of clothing) satin, gipon
- (of the military) lancegay, jupon
- (of games) fers, checkmate
- (miscellaneous) Damask, Sarsenish, fen, Arabic, ribibe, carrack, dulcarnon.

The popularity of the game of the chess is evident from Chaucer's use of both the interjection "Checkmate" and the noun "fers". In "*Troilus and Criseyde*", Chaucer makes no

overt reference to the game when he has Criseyde announced her determination not to remarry "Shal noon husbonde seyn to me "Chekmat!" (2:754). However, in his earlier poem "*The Book of the Duchess*", Chaucer explicitly mentions Chess before he introduces the new word "fers" as the name for the queen chess piece. The Black Knight imagines that he has lost a chess game with fortune:

At the chess with me she gan to pleye;
with hir false draughtes dyvers.
She slat on me and tok my fers
And whan I sawgh my fers awaye
Allas, I Kouthe no lenger playe. (651-56)

Etymologically, in the interjection Checkmate comes from the Arabic and Persian Shah mat, meaning "The king is dead". The word fers drives ultimately from the Arabic firzan, meaning "wiseman or counsellor" (OED). Incidentally, the word chess- appearing first (according to the OED) around 1300 in the *Cursor Mundi* - is a Middle English adoption of the Old French word for the plural of "Check": esches (The initial e is dropped in English). In Chaucer's use of words like fers and Checkmate (new to Middle English), we can see the gradual emergence of Arabic influence - in both culture and language - within medieval England and Middle English.

MOTHER

Ananya Sinha Chowdhury
B.A. 4th Sem.

Angels God puts on the earth
are for us, and guide us.
el their love and gentleness,
walk through, beside us.
;reat things for us everyday
y whisper in our ears.
en hold us in their hearts
when we are filled with all our fears.

They are always there to give a hug,
And try to make us smile.
They treat us with respect and love.
They always treat as like their child.

God blessed me with an Angel,
I am proud to call my own.
She's been with me throughout my life,
Been with me as I've grown.

She's guided me the best she can
She's taught me like no other.
And I'm thankful I'm the lucky one
Who gets to call her Mother....

WE, THE GIRLS'

Jinnat Afril
B.A. 2nd Sem.

We, the girls are the blessed angels
People say,
We're lucky because we are girls
We're happy because girls are
Always so....
The world see what we show them
But they never see what we hide
In the core of our hearts ...
Ask a girl – "Are you happy to be a girl ?"
The general answer will be 'yes'
And your question will get our
But that's really not the end
She never let her real feeling out
But will keep them deep inside her heart
God knows for how long ...
Have a look at her eyes
And guess for sometime ...
You ill notice the pain in her eyes
Why is this pain there ?
You know she'll do every thing
To make her loved ones happy
She'll take the wounded and give them medicine
She'll pray for her parents and loved ones.
But not for herself ...
She'll do every thing possible
To bring happiness in her parents

But she won't ask for a thing in return
Though she longs for a little love
In comparison to the unconditional love she gives
She hopes someday, someone will say
"I will take care of you"
Instead of saying – "take care"
She wants some one who before dictating
What he wants her to be ,
Asks her – " what would you like to be ?
She needs one to know that she too
Has dreams

People smile when they are happy
But, she smiles when her loved ones are happy
Girls are the blessed angels
They' re the messengers of God
But why then, is violence?
So of ten inflicted on her?
Why the home makers face domestic violence ?
Why the dowry ?
Why the child marriage ?
Oh world ! before doing something bad to her
Just think twice about her what she has
done for you
How can one ever think of destroying
The creators of world
How ?

সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিতে মই সেই সকল ব্যক্তিলৈ যি সকলে ঐক্য, শান্তি আৰু ভ্ৰাতৃত্বভাৱ ৰক্ষাৰ্থে আত্ম বলিদান দিলে লগতে এই নামনি অসমৰ খ্যাতনামা ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাতা সকললৈ যাচিছোঁ মোৰ কৃতজ্ঞতা। পবিত্ৰ শিক্ষানুষ্ঠানৰ প্ৰতিজন শিক্ষাগুৰু তথা কৰ্মী বৃন্দলৈ থাকিল মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা তথা চিৰকৃতজ্ঞতা।

দ্বিতীয়তে যি সকল সহানুভূতিশীল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে তেওঁলোকৰ মহামূল্যবান ভোটবিলাক দি মোক ২০১২-১৩ বৰ্ষৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ সম্পাদকৰ দৰে দায়িত্বপূৰ্ণ পদত নিৰ্বাচিত কৰিছিল সেই সকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ মোৰ আন্তৰিক অভিনন্দন আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ। সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে নিৰ্বাচিত হোৱাৰ যি গুৰু দায়িত্ব মোৰ ওপৰত আহি পৰে তাক গুৰুত্ব সহকাৰে মই পালন কৰাত যথাসাধ্য চেষ্টা কৰি আহিছোঁ আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী বন্ধু-বান্ধৱী আৰু ভাই-ভনী সকলে যি উদ্দেশ্যৰে মোক নিৰ্বাচিত কৰিছিল তাৰ সকল ৰূপায়ণ বাবে মই সদায় চেষ্টা কৰি আহিছোঁ। কিন্তু নাজানো মোৰ সকলোবোৰ প্ৰচেষ্টা কাৰ্যকৰী হৈছে নে নাই। ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে মই কাৰ্যকালত প্ৰায়ে এটা প্ৰশ্নৰ সন্মুখীন হৈছে। সেয়া হল ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়ৰ শৈক্ষিক পৰিৱেশ সম্পৰ্কীয় প্ৰশ্ন। যেনে অমুক কলেজতকৈ অমুক কলেজৰ শৈক্ষিক পৰিৱেশ ভাল বা বেয়া।

এতিয়া আমাৰ অনুভৱ হ'ল- আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ শৈক্ষিক পৰিৱেশ হয়তো অসমৰ বহু কলেজতকৈ উন্নত বা অসমৰ বহু কলেজতকৈ অনুন্নত। কিন্তু আমাৰ কথা হল আমি যি শৈক্ষিক পৰিৱেশৰ মাজত আছোঁ তাতকৈ উন্নত পৰিৱেশ এটি পাবলৈ আমি কিমান যত্নপৰ? সচাকৈয়ে আমি প্ৰত্যেকেই এটি সুস্থ বাতৰৰণ কলেজখনত বিচাৰোনে? যদি বিচাৰো কেনেকৈ?

বোকা ছটিওৱা খেলত লিপ্তহলে সমস্যা সমাধান নহয়। প্ৰত্যেকেই নিজৰ নিজৰ দায়িত্ব স্বীকাৰ কৰি লৱ লাগিব।

আজি প্ৰতিযোতামূলক যুগসন্ধিত উৎকৃষ্ট ফলাফল আমাৰ মহাবিদ্যালয়খনে প্ৰদৰ্শন কৰি আহিছে আমি আৰু মানদণ্ডৰ উন্নয়নৰ প্ৰতি ভবিষ্যতকলৈ আশাবাদী। এনে সকলৰ মাজতো ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে মই মোৰ কাৰ্যকালত উন্নয়নমূলক কাম কাজ সমাধান কৰাৰ বাবে অহোপুৰুষাৰ্থ চেষ্টা কৰিছোঁ। সংক্ষেপে সেইবোৰ হল কাৰ্যভাৰ গ্ৰহণ কৰিয়েই বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতামূলক কাৰ্যসূচীৰে কলেজ সপ্তাহ পালন কৰা হয়। উক্ত প্ৰতিযোগিতাবোৰত প্ৰতিভাশালী ছাত্ৰ-ছাত্ৰীবোৰক পুৰস্কৃত কৰাৰ বাবে এখন বাঁটা বিতৰণী সভা আৰু এখন সাংস্কৃতিক সন্ধিয়াৰ আয়োজন কৰা হয়।

মোৰ কাৰ্যকালতে আৰু এটা নতুনকৈ ছাত্ৰ সকলৰ থকাৰ সুবিধাৰ্থে ছাত্ৰ নিবাসৰ কাম আৰম্ভ কৰা হয় আৰু ছাত্ৰী নিবাসৰ থকা বিল্ডিংৰ প্ৰথম মহলাৰ কাম সম্পূৰ্ণ কৰা হৈছে।

সদৌ শেষত যি সকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰী বন্ধু-বান্ধৱী আৰু ভাই-ভনী সকল যথাক্ৰমে খাইৰুল ইছলাম (দাদা), হুছেইন খাইৰুল, জাহিদ, ৰফিক, আকাশ, অহাপ, ইফটিকাৰ, অকন, আমিয়াল, হানিফ ভাই, ইনামুল, বিবম, মুন, বিষ্ণু, ফৰহাদ, হাবিবা, শেৰিনা, ৰামেশ, পনয় তথা নাম প্ৰকাশ নোপোৱা সকলো দাদা-বাইদেউ, বন্ধু-বান্ধৱী, ভাইটি-ভনীলৈ মোৰ হৃদয়ৰ শুভেচ্ছা যাচিলোঁ।

২০১২-১৩ বর্ষ ছাত্র একতা সভা ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়, ধুবুৰী

প্রত্যেকের সমাপ্তি মোৰ কাৰ্যকালত হোৱা অজনিত ভুল-ত্রুটিৰ বাবে মই ক্ষমা বিচাৰি ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়ৰ
সম্পাদক উন্নতি কামনা কৰিছোঁ আৰু ছাত্র-ছাত্রী বন্ধু-বান্ধৱী সকলৰ উজ্জ্বল ভৱিষ্যত কামনা কৰি সকলোকে শ্ৰদ্ধা আৰু
মৰম হৃদয় মোৰ প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিছোঁ।

“জয়তু ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়”

ইশাদ আলম
সাধাৰণ সম্পাদক
ভোলানাথ মহাবিদ্যালয় ছাত্র একতা সভা
২০১২-২০১৩

সাধাৰণ সম্পাদক	ঃ-	ইশাদ আলম
সহকাৰী সাধাৰণ সম্পাদক	ঃ-	শ্বেখ মহম্মদ ইনজামামূল
তৰ্ক আৰু সংস্কৃতি	ঃ-	মুন্না শইকীয়া
আলোচনী সম্পাদক	ঃ-	অন্তু কুণ্ড
ক্রিকেট আৰু হকী সম্পাদক	ঃ-	বিশাল দাস
লঘু খেল সম্পাদক	ঃ-	খাইৰুজ্জামান
ছাত্রী জিৰণি কোঠা সম্পাদিকা	ঃ-	মুক্তা চুলতানা
সাংস্কৃতিক সম্পাদক	ঃ-	ওমৰ আল-ফাৰুক
সমাজকল্যান সম্পাদক	ঃ-	নাদেম ইন্তেকাবুল ইছলাম

PRINCIPAL & ADMINISTRATIVE BLOCK
BHOLANATH COLLEGE
DHUBRI • ASSAM

12